

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE **TERANY**

TEXTOVÁ ČASŤ

Objednávateľ: **OBEC TERANY**
Odborne spôsobilá osoba na obstarávanie
ÚPD a ÚPP: Ing. arch. Ľubuša Dižková
č. registrácie 264
Zhotoviteľ: Ing. arch. Anton Supuka
autorizovaný architekt SKA
LANDURBIA B. Bystrica
Stupeň: **NÁVRH**
Č. zákazky: 2/2013
Dátum: Jún 2017

SPRACOVATEĽSKÝ KOLEKTÍV

Hlavný riešiteľ:	Ing. arch. Anton Supuka
Urbanizmus, architektúra, kultúrne dedičstvo, občianska vybavenosť, demografia, bytová výstavba, rekreácia, výroba, ochrana prírody a tvorba krajiny:	Ing. arch. Anton Supuka
Dopravný systém:	Ing. Anna Brašenová
Energetika a telekomunikácie:	Ing. Pavel Hrivnák
Vodné hospodárstvo:	Ing. Miroslava Supuková
Plynofikácia a vykurovanie:	Dušan Slašťan
Ekologická stabilita:	RNDr. Iveta Bohálová
Poľnohospodárska pôda:	Ing. Miroslava Supuková
Počítačová grafika:	Ing. arch. Ivan Supuka

OBSAH

A ZÁKLADNÉ ÚDAJE	5
A. 1 HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY, KTORÉ ÚZEMNÝ PLÁN RIEŠI	5
A. 2 VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU	6
A. 3 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM	6
B RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU	7
B.1. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS	7
B.2. VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU	8
B.3. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE	8
B.4. RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA	21
B.5. NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA	21
B.6. NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE	22
B.7. NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, VÝROBY A REKREÁCIE	24
B.8. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE	28
B.9. VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV	29
B.10. NÁVRH NA RIEŠENIE ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI	30
B.11. NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY A EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ	31
B.12. NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA DOPRAVNÝ SYSTÉM OBCE ENERGETIKA A TELEKOMUNIKÁCIE VODNÉ TOKY A VODNÉ HOSPODÁRSTVO	35
B.13. KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	51
B.14. VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV	53
B.15. VYMEDZENIA PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU, NAPR. ZÁPLAVOVÉ ÚZEMIE, ÚZEMIE ZNEHODNOTENÉ ŤAŽBOU	53
B.16. OCHRANA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY /VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNÝCH POZEMKOV/	53
B.17. KOMPLEXNÉ HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNOTECHNICKÝCH DÔSLEDKOV	60

C. ZÁVÄZNÄ ČASŤ	62
C1. ZÁSADY A REGULATÍVY PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA NA FUNKČNÉ A PRIESTOROVO HOMOGÉNNE JEDNOTKY A V NADVÄZNOSTI NA OKOLITÉ ÚZEMIE	62
C2. URČENIE PRÍPUSTNÝCH, OBMEDZUJÚCICH A VYLUČUJÚCICH PODMIENOK VYUŽITIA PLÔCH, INTENZITY ICH VYUŽITIA	63
C3. ZÁSADY A REGULATÍVY PRE UMIESTNENIE OBČIANSKEHO VYBAVENIA	67
C 4. ZÁSADY A REGULATÍVY VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA	68
C 5. ZÁSADY A REGULATÍVY ZACHOVANIA KULTÚRNOHISTORICKÝCH HODNÔT, OCHRANY A VYUŽÍVANIA PRÍRODNÝCH ZDROJOV, OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VYTVÁRANIA A UDRŽIAVANIA EKOLOGICKEJ STABILITY, VRÁTANE PLÔCH ZELENE	70
C 6. ZÁSADY A REGULATÍVY STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	72
C 7. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE A HRANÍC MEDZI SÚVISLE ZASTAVANÝM ÚZEMÍM, ÚZEMÍM URČENÝM NA ZASTAVANIE A OSTATNÝM ÚZEMÍM OBCE	76
C 8. VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ	76
C 9. PLOCHY NA VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY, NA VYKONANIA DELENIA A SCEĽOVANIA POZEMKOV, NA ASANÁCIU A NA CHRÁNENÉ ČASTI KRAJINY	78
C 10. URČENIE ÚZEMÍ PRE KTORÉ JE POTREBNÉ OBSTARAŤ ÚZEMNÝ PLÁN ZÓNY	79
C 11. ZOZNAM VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB	79
C 12. SCHÉMA ZÁVÄZNEJ ČASTI A VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB	80
D. DOPLŇUJÚCE ÚDAJE	81

GRAFICKÄ ČASŤ

1. Širšie vzťahy	M 1:50 000
2. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia + záväzná časť a verejnoprospešné stavby	M 1: 5 000
3. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia + záväzná časť a verejnoprospešné stavby - detail	M 1: 2 880
4. Riešenie verejného dopravného a technického vybavenia obce	M 1: 5 000
5. Ochrana prírody a tvorby krajiny	M 1: 5 000
6. Perspektívne použitie poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov na nepoľnohospodárske účely	M 1: 5 000

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A. 1 HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA A PROBLÉMY, KTORÉ ÚZEMNÝ PLÁN RIEŠI

Dôvodom obstarania Územného plánu obce je:

- zabezpečenie optimálnych zásad vecnej a časovej koordinácie stavebno-technických priestorových a územných aktivít v obci a príľahlej krajine.
- zosúladenie územného plánu obce s Územným plánom Veľkého územného celku Banskobystrického kraja v jeho platnom znení.
- vytvorenie platnej a záväznej koncepcnej platformy pre umožnenie využívania hospodárskej pomoci Európskej únie najmä pri realizácii rozvojových programov.

Údaje o obstarávateľovi a spracovateľovi

Obstarávateľom územného plánu je obec Terany prostredníctvom odborne spôsobilej osoby na obstarávanie ÚPP a ÚPD Ing. arch. Ľubuše Dižkovej, reg. číslo: 273

Zhotoviteľom je Ing. arch. Anton Supuka, autorizovaný architekt Slovenskej komory architektov, reg. číslo 0863AA.

Hlavné ciele rozvoja riešeného územia:

- Zabezpečiť vyvážený trvalo udržateľný hospodársky a sociálny rozvoj obce s dlhodobým programom postupného napĺňania zámerov obce a vytvárania podmienok pre plnohodnotné uspokojovanie životných potrieb jej obyvateľov.
- Získať územnoplánovací dokument, ktorý komplexne rieši územný rozvoj celej obce Terany a bude po schválení záväzným dokumentom pre obec, obyvateľov obce a ostatných účastníkov procesu povoľovania a realizácie plánovaných zámerov územného rozvoja obce.
- Zlepšenie podmienok pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a rozsahu, úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce a návštevníkov (malé a stredné podnikanie s orientáciou na služby, remeslá, poľnohospodárstvo, cestovný ruch).
- Vytváranie podmienok pre stabilizáciu obyvateľov poskytnutím možnosti bývania obcou a vytváraním primeraných podmienok pre individuálny prístup k zabezpečeniu bývania samotnými obyvateľmi.
- Zabezpečenie dobudovania komplexnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života a životného prostredia (šport, rekreácia, turizmus, cestovný ruch), plnohodnotné zabezpečenie občianskeho vybavenia na území obce, ako aj vybavenia obce dopravou a technickou infraštruktúrou.
- Zvyšovanie kvality životného prostredia odstránením disproportcií (hluk z dopravy, ohrozovanie záplavami z polí), osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia, zabezpečenie podmienok na ochranu životného prostredia obce a zachovanie trvalo udržateľného stavu.

- Rast kvality života rozvojom duchovného a spoločenského života v obci a rozvojom informačných technológií. Zabezpečenie podmienok pre oddych a relaxáciu občanov v rámci priestorových a funkčných možností obce.

Z uvedeného vyplývajú hlavné úlohy riešenia:

- Navrhnuť rozvojové plochy potrebné pre obytnú zónu vrátane základného občianskeho vybavenia vyplývajúce zo zvýšenia kvality sociálneho prostredia.
- Navrhnuť regulačné nástroje pre rozvoj rekreácie a občianskej vybavenosti miestneho aj regionálneho charakteru.
- Riešiť usporiadanie a funkčné využitie nezastavaných a nevyužívaných plôch v zastavanom území obce, včítane návrhu zlepšenia údržby domového fondu s obytnou, rekreačnou aj výrobnou funkciou.
- Riešiť skvalitnenie systému miestnych obslužných komunikácií a parkovania automobilov, skvalitnenie a dobudovanie technickej infraštruktúry.
- Navrhnuť rozšírenie verejnej zelene riešeného územia plošne aj druhovo a obnovenie a údržbu izolačnej zelene pri výrobných plochách a v okolí ihriska.
- Premietnuť navrhovanú trasu rýchlostnej cesty R3 z územného plánu veľkého územného celku Banskobystrický kraj, realizáciou ktorej bude vylúčená tranzitná doprava z obytného územia obce.
- Posúdiť a prevziať doposiaľ spracované projekty riešiace zaplavovanie severozápadnej časti obce splachmi dažďovej vody a bahna počas príválových dažďov
- navrhnuť rozvojové plochy pre podnikateľské aktivity s cieľom zvýšenia pracovných miest v obci.
- Riešiť trasy pešieho a cyklistického prepojenia obce s mestom Dudince
- Navrhnuť rozšírenie športového areálu
- Riešiť obnovenie Golf parku pod kaštieľom
- Riešením prispieť k usporiadaniu vlastníckych vzťahov k pozemkom pod Parkom mládeže.

A. 2 VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU

Obec nemá doteraz spracovaný žiadny územný plán.

A. 3 ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

Hlavným zadávacím dokumentom pre spracovanie územného plánu obce je Zadanie, ktoré bolo spracované v súlade s §20 stavebného zákona. Zadanie bolo preskúmané príslušným úradom – Okresným úradom v Banskej Bystrici, oddelenie výstavby a bytovej politiky, bol k nemu vydaný súhlas podľa § 20 ods. 6 stavebného zákona. Následne bolo obecným zastupiteľstvom v Teranoch Zadanie schválené dňa 6. 2. 2017 uznesením č. 190/2017.

Chronológia spracovania a prerokovávaní doterajších etáp územného plánu:

Prípravné práce boli zrealizované v období jún - júl 2016.

Prieskumy a rozborov + Krajinnoeekologický plán boli spracované v júli a auguste 2016.

Zadanie bolo spracované v septembri 2016, prerokované s dotknutými subjektmi, orgánmi štátnej a regionálnej správy a občanmi a schválené Obecným zastupiteľstvom v Teranoch uznesením č. 190/2017 zo dňa 6. februára 2017.

Pre spracovanie Prieskumov a rozborov a Zadaní boli využité všetky dostupné podklady získané od obce v rámci prípravných prác. Informácia o začatí prác na územnom pláne obce bola rozposlaná všetkým dotknutým subjektom, ktoré si uplatnili svoje požiadavky.

V rámci prác na prieskumoch a rozboroch a Krajinnoeekologickom pláne bol uskutočnený podrobný prieskum riešeného územia v rozsahu hraníc katastrov Dolné a Horné Terany a zastavaného územia obce.

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

B.1. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA A JEHO GEOGRAFICKÝ OPIS

Obec Terany prináleží z administratívneho hľadiska do okresu Krupina, ktorý je súčasťou Banskobystrického kraja. Obec ako základná územná jednotka je tvorená dvoma územnotechnickými jednotkami (UTJ), a to katastrálnym územím Dolné Terany a Horné Terany. Dolné Terany majú výmeru 417,66 ha a Horné Terany 665,69 ha, čo predstavuje celkovú výmeru 1083,35 ha. Počet obyvateľov dosahoval k 31.12.2013 podľa štatistického úradu SR 643 obyvateľov.

Obec hraničí na západe s obcou Hontianske Moravce, na severozápade s obcou Sudince, na severe a severovýchode s Hontianskymi Tesármi, z juhu a juhovýchodu s kúpeľným mestom Dudince.

Riešené územie sa rozprestiera v nadmorskej výške od 141 do 315 m (kóta Baba). Stred obce leží v nadmorskej výške 144 m n. m. Nachádza sa na rozhraní Podunajskej nížiny a Krupinskej planiny. Ide o poľnohospodársky intenzívne využívanú krajinu, kde lesné komplexy sú viazané iba na vyššie položenú Krupinskú planinu. Obcou preteká rieka Štiavnica.

Cez obec Terany prechádza medzinárodne významný dopravný ťah E 77 (Krakow) Trstená - Ružomberok - Banská Bystrica - Zvolen - Šahy (Budapešť), v záujmovom území je značená ako cesta I/66.

Geomorfologické členenie územia

Na území obce Terany sa stretávajú dve podsústavy Alpsko-himalájskej sústavy – Karpaty a Panónska panva v zmysle regionálneho geomorfologického členenia (Mazúr – Lukniš, 1986).

Karpatská podsústava je zastúpená subprovinciou Vnútrotných západných Karpát s oblasťou Slovenského stredohoria. Juhovýchodná časť riešeného územia obce Terany prináleží do západného okraja celku Krupinskej planiny s podcelkom Bzovickej pahorkatiny. Krupinská planina patrí k najzachovalejším a najrozsiahlejším pozostatkom sopečných tabúl v rámci neogénnych sopečných štruktúr.

Podsústava Panónskej panvy zasahuje ostatnú časť obce subprovinciou Malej dunajskej kotliny s oblasťou Podunajskej nížiny. V rámci tejto oblasti patrí územie do celku Podunajskej pahorkatiny s podcelkom Ipeľská pahorkatina, časťou Sebechlebská pahorkatina. Ipeľská pahorkatina je charakteristická mierne zvlneným reliéfom, s plochými, hladko modelovanými chrbtami, oddelenými plytkými dolinami.

B. 2. VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Väzby vyplývajúce z územného plánu regiónu, ktorým je Územný plán veľkého územného celku Banskobystrický kraj, schválený uznesením vlády SR č. 394 z 9.6.1998, ktorého záväzná časť bola vyhlásená nariadením vlády SR č. 263/1998 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnkov.

I. Záväzné regulatívy funkčného a priestorového usporiadania územia

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

1.2. podporovať rozvoj sídelných centier, ktoré tvoria terciárne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obšlužných a sociálnych aktivít ako pre priliehajúce zázemia, tak pre príslušný regionálny celok hierarchickým systémom pozostávajúcim z nasledovných skupín centier

1.2.6. podporovať rozvoj centier štvrtej skupiny: Filakovo, Krupina, Tornaľa, Žarnovica, Dudince, Hnúšťa, Hriňová, Nová Baňa, Poltár, Tisovec,

1.4. podporovať rozvoj ťažísk osídlenia

1.5. podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí.

1.6. podporovať budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry

1.6.3. podporovať ako rozvojové osi tretieho stupňa:

- krupinskú rozvojovú os: Zvolen – Krupina – Šahy – hranica s Maďarskou republikou,

1.7. v oblasti rozvoja vidieckeho priestoru a vzťahu medzi mestom a vidiekom

1.7.1. podporovať vzťah urbánnych a rurálnych území v novom partnerstve založenom na integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka v znení prírodných a kultúrnohistorických a urbanisticko-architektonických daností, pričom pri ich rozvoji zohľadniť koordinovaný proces prepojenia sektorových strategických a rozvojových dokumentov,

1.7.2. zachovať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zachovať historicky utváraný typ zástavby obcí a zohľadňovať národopisné špecifiká jednotlivých regiónov,

1.7.3. pri rozvoji vidieckych oblastí zohľadňovať a rešpektovať ich špecifické prírodné a krajinné prostredie a pri rozvoji jednotlivých činností dbať na zamedzenie, resp. obmedzenie možných negatívnych dôsledkov týchto činností na krajinné a životné prostredie vidieckeho priestoru,

1.7.4. vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centráм podporou výstavby verejného dopravného a technického vybavenia obcí tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie s urbánnym prostredím a

dosahovali skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života,

1.8. v oblasti rozvoja cezhraničnej spolupráce – vytvárať nadnárodnú sieť spolupráce medzi jednotlivými regiónmi, mikroregiónmi, mestami a obcami, s využitím väzieb jednotlivých sídiel a sídelných systémov v euroregiónoch a ďalších oblastiach cezhraničnej spolupráce.

2. V oblasti hospodárstva

2.1. vytvárať územno-technické predpoklady pre rozvoj hospodárskych aktivít v území vrátane zariadení na nakladanie s odpadmi a považovať ich za prioritný podnet pre jeho komplexný rozvoj,

2.1.2. podporovať prednostné využívanie existujúcich priemyselných a poľnohospodárskych areálov formou ich rekonštrukcie, revitalizácie a zavádzaním nových technológií, šetriacich prírodné zdroje, ktoré znížia množstvo vznikajúcich odpadov a znečisťovanie životného prostredia, prípadne budú odpady zhodnocovať

2.2. poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo

2.2.1. rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond, podporovať jeho využívanie v celom jeho rozsahu a poľnohospodársku pôdu v kategóriách zodpovedajúcich pôdno-ekologickej rajonizácii a typologicko-produkčnej kategorizácii, v súlade s platnou legislatívou

2.2.2. v chránených územiach zavádzať osobitný režim hospodárenia (chránené územia podľa zákona o ochrane prírody a krajiny, ochranné pásma vodárenských zdrojov) v zmysle platnej legislatívy,

2.2.4. rešpektovať lesné pozemky a ich ochranné pásmo ako limitujúci prvok pri územnom rozvoji krajiny,

2.2.6. zabezpečiť ochranu najkvalitnejších a najproduktívnejších poľnohospodárskych pôd v kraji a ochranu viníc Stredoslovenskej vinohradníckej oblasti pred ich zástavbou,

2.2.7. vytvárať podmienky a podporovať opatrenia zamerané na elimináciu erózie poľnohospodárskych a lesných pôd,

2.2.9. vytvárať podmienky a podporovať rozvoj priemyselných parkov, technologických parkov obchodných, skladovacích priestorov mimo poľnohospodárskych pôd chránených zákonom a na nepoľnohospodárskych pôdach (brownfields),

2.2.10. stabilizovať výmeru najkvalitnejších pôd a ich ochranu uskutočňovať ako ochranu hospodársko-sociálneho potenciálu štátu aj ako súčasť ochrany prírodného a životného prostredia.

2.4. regionálny rozvoj

2.4.4. vytvárať územno-technické podmienky pre rozvoj malého a stredného podnikania,

2.4.5. podporovať rozvoj výroby a služieb založených na využití domácich zdrojov,

2.4.7. diverzifikovať odvetvovú a ekonomickú základňu miest a regiónov a podporovať v záujme trvalej udržateľnosti malé a stredné podnikanie,

2.4.8. zabezpečiť dostupnosť trhov a vytvorenie rovnocenných podmienok pre podnikanie dobudovaním výkonnej technickej a dopravnej infraštruktúry,

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

3.1. Usmerňovať vytváranie funkčno-priestorového systému cestovného ruchu kraja v súlade s Regionalizáciou cestovného ruchu SR. Uplatňovať navrhnutú štruktúru druhov a foriem turizmu a jeho priestorových a funkčných jednotiek. Ako nový článok systému akceptovať turistické centrá, turistické aglomerácie a turistické parky

3.1.1. vypracovať a konsenzuálne prijať Generel cestovného ruchu v Banskobystrickom samosprávnom kraji, ako základného dokumentu rozvoja aktivít a tvorby manažmentu cestovného ruchu, obsahujúceho rozvojové a urbanistické štúdie regiónov cestovného ruchu:

- č. 12. Ipeľského
- č. 13. Gemerského
- č. 14. Horehronského
- č. 15. Pohronského,

pre podrobnejšie usmernenie tých častí územia, o ktorých nepojednáva záväzná časť ÚPN VÚC Banskobystrický kraj v regulatívoch 3.1.2. až 3.1.7.

3.1.2. podporovať vypracovanie a schválenie legislatívnych noriem zameraných na manažment cestovného ruchu v SR na všetkých úrovniach – od celoštátnej až po jednotlivé obce,

3.1.3. rešpektovať navrhnuté územné členenie na regióny a subregióny cestovného ruchu,

3.1.5. podporovať a aktívne riešiť spoluprácu a koordináciu územného rozvoja cestovného ruchu v územiach v okolí hraníc susediacich samosprávnych krajov pri vytváraní

- turisticko-rekreačného zázemia liečebných kúpeľov :

- Dudince – Šahy – Santovka,

3.1.6. pre dosiahnutie strategického cieľa a špecifických cieľov rozvoja cestovného ruchu v kraji je v plánovaní a regulácii územného rozvoja potrebné za prioritné považovať:

- mototuristické trasy:

- tranzitná Sever – Juh (Krakov – Banská Bystrica – Budapešť),

3.2. Udržiavať a skvalitňovať podmienky a vybavenosť pre krátkodobú vnútromestskú a prímestskú rekreáciu:

3.2.1. zabezpečiť ochranu plošného rozsahu existujúcej verejnej zelene a parkov v sídlach a budovaním nových plôch zelene zabezpečiť zvyšovanie jej podielu na jedného obyvateľa a kvality životného prostredia,

3.2.2. regulovať zmeny funkčného využívania záhradkárskeho a chatových osád,

3.2.3. podporovať vytváranie pohybových, relaxačných a vedomostno-poznávacích aktivít v záujmových územiach miest,

3.3. utvárať územno-technické predpoklady na rozvoj všetkých aktuálnych foriem domácej a medzinárodnej turistiky v sídlach a rekreačných útvaroch modernizáciou jestvujúcej a budovaním novej obslužnej, relaxačnej a športovej vybavenosti v zastavanom území a nadväzujúcich priestoroch, na významných medzinárodných a regionálnych cestných trasách kraja a na cykloturistických trasách všetkých kategórií.

3.4. Rozvíjať komplexnosť a kvalitu vybavenosti všetkých turisticky atraktívnych miest, obcí a stredísk cestovného ruchu

3.4.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia a jeho okolia,

3.4.2. nové zariadenia a služby v lokalitách rekreácie a cestovného ruchu mimo zastavaných území miest a obcí, umiestňovať prednostne do už zastavaných lokalít,

3.4.3. priestor voľnej krajiny využívať predovšetkým na športové, relaxačné, poznávacie a iné pohybové aktivity,

3.5. Zvyšovať kvalitu vybavenosti jestvujúcich stredísk cestovného ruchu na území národných parkov a veľkoplošných chránených území prírody len v súlade s ekologickou únosnosťou dotknutých a nadväzujúcich lokalít

3.5.1. zariadenia a služby umiestňovať prednostne do ich zastavaného územia,

3.5.2. návštevnosť, kapacity vybavenosti a využitie voľnej krajiny v ich okolí zosúladiť s požiadavkami štátnej ochrany prírody.

3.8. Viazat' lokalizáciu služieb zabezpečujúcich proces rekreácie a turizmu prednostne do zastavaného územia sídiel s cieľom zamedziť neodôvodnené rozširovanie rekreačných útvarov vo voľnej krajine, pričom využiť aj obnovu a revitalizáciu historických mestských a vidieckych celkov a objektov kultúrnych pamiatok.

3.15. Vytvárať územno-technické podmienky pre realizáciu cykloturistických trás regionálneho, nadregionálneho a celoštátneho významu, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.16. Využiť bohatý kultúrno-poznávaci potenciál územia na rozvoj poznávacieho a rekreačného turizmu.

3.17. Zabezpečiť podmienky pre vytvorenie komplexného informačného systému regiónu ako neoddeliteľnej súčasti rozvoja cestovného ruchu a informovanosti o atraktivitách Banskobystrického kraja, pri súčasnom rešpektovaní zákona o ochrane prírody a krajiny.

3.18. podporovať rozvoj všetkých druhov turizmu v súlade s ochranou prírody a krajiny.

3.19. Vo všetkých existujúcich a navrhovaných strediskách cestovného ruchu zabezpečiť dobudovanie a projektovú prípravu a realizáciu kompletnej technickej infraštruktúry s osobitným zreteľom na zabezpečenie zásobovania pitnou vodou v dostatočnom množstve a zodpovedajúcej kvalite.

3.21. Podporovať rozvoj krátkodobej a prímestskej rekreácie obyvateľov mestských sídiel.

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany prírody a pôdneho fondu

4.1. Rešpektovať územné vymedzenie a podmienky ochrany a využívanie všetkých vyhlásených chránených území v kategóriách chránená krajinná oblasť, národný park, národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok a ich ochranných pásiem, chránené vtáčie územie, územie európskeho významu, navrhované územia európskeho významu a národného významu, biotopy chránených rastlín a živočíchov.

4.2. Rešpektovať pri organizácii, využívaní a rozvoji územia význam a hodnoty jeho prírodných daností. V chránených územiach (európska sústava chránených území NATURA 2000 vrátane navrhovaných, národná sústava chránených území, chránené územia vyhlásené v zmysle medzinárodných dohovorov), v prvkoch územného systému ekologickej stability, v NECONET, v biotopoch európskeho významu, národného významu, regionálneho významu a v biotopoch druhov európskeho, národného a regionálneho významu zosúladiť využívanie územia s funkciou ochrany prírody a krajiny s cieľom udržania resp. dosiahnutia priaznivého stavu druhov, biotopov a častí krajiny.

4.3. Rešpektovať návrhy na začlenenie územia Krupinskej planiny, Poiplia, Kremnických vrchov, Balockých vrchov a Drienčanského krasu do kategórie chránená krajinná oblasť a maloplošných chránených území v kategóriách národná prírodná rezervácia, prírodná rezervácia, národná prírodná pamiatka, prírodná pamiatka, chránený areál, chránený krajinný prvok.

4.5. Rešpektovať platné územné systémy ekologickej stability.

4.7. Uplatňovať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky ustanovené platnou legislatívou:

4.7.1. zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny pre kategórie a stupne ochrany chránených území,

4.7.2. zákonom o lesoch

4.7.3. zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pre poľnohospodárske ekosystémy v kategóriách podporujúcich a zabezpečujúcich ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),

4.7.4. medzinárodnými dohovormi, ktorými je Slovenská republika viazaná: „Poipлие“ (lokalita Ramsarského dohovoru) a „Biosférická rezervácia Poľana“ (Program UNESCO „Človek a biosféra“),

4.8. Zosúľať trasovanie dopravnej a technickej infraštruktúry s prvkami ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť ich vhodným trasovaním, prípadne budovaním funkčných ekoduktov.

4.9. Eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (znečisťovanie prostredia, eutrofizáciu, fragmentáciu krajiny, šírenie invázných druhov organizmov, bariérový efekt dopravných koridorov a priečných prekážok v tokoch...).

4.10. Rešpektovať poľnohospodársku pôdu a lesné pozemky ako limitujúci faktor urbanistického rozvoja územia, osobitne chrániť poľnohospodársku pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia a osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti (produkčné sady a vinice).

4.11. zabezpečovať nástrojmi územného plánovania ekologicky optimálne využívanie územia, rešpektovanie, prípadne obnovu funkčného územného systému ekologickej stability, biotickej integrity krajiny a biodiverzity na úrovni regionálnej a lokálnej.

4.12. Zabezpečovať zachovanie a ochranu všetkých typov mokradí, revitalizovať vodné toky a ich brehy vrátane brehových porastov a lemov, zvýšiť rôznorodosť príbrežnej zóny (napojenie odstavených ramien, zachovanie sprievodných brehových porastov) s cieľom obnoviť integritu a zabezpečiť priaznivé existenčné podmienky pre biotu vodných ekosystémov s prioritou udržovania biodiverzity a vitality brehových porastov vodných tokov.

4.13. zabezpečovať zvýšenie ekologickej stability a obnovu biologickej rozmanitosti v územiach krajinných segmentoch a narušeným prírodným a životným prostredím.

4.15. Zabezpečiť ochranu všetkých vodných zdrojov v rozsahu ich vymedzených ochranných pásiem na území kraja využívaných na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

5. V oblasti usporiadania územia z hľadiska kultúrneho dedičstva

5.1. Rešpektovať pamiatkový fond a kultúrne dedičstvo, vo všetkých okresoch Banskobystrického kraja predovšetkým chrániť najcennejšie objekty a súbory objektov zaradené, alebo navrhované na zaradenie do kategórie pamiatkových území pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón, pamiatkových objektov a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok, vrátane ich vyhlásených ochranných pásiem, chrániť ich a využívať v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

5.4. Utvárať podmienky na ochranu pamiatkového fondu a spolupracovať s orgánmi štátnej správy na úseku ochrany pamiatkového fondu pri záchrane, obnove a využívaní nehnuteľných kultúrnych pamiatok, pamiatkových území a ich ochranných pásiem v súlade s ustanoveniami zákona o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov:

5.4.5. podporovať iniciatívu obcí na vytváranie a odborné vedenie evidencie pamätihodností jednotlivých obcí ako významného dokumentu o kultúrnom dedičstve a histórii špecifických regiónov na území Banskobystrického kraja.

5.5. zabezpečiť osobitnú pozornosť a zvýšenú ochranu evidovaným, známym a predpokladaným archeologickým náleziskám a lokalitám, v súlade s ustanoveniami zákona NR SR c. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

5.6. Podporovať dodržiavanie zásad ochrany pamiatkových území vedených v registri Pamiatkového úradu Slovenskej republiky v územiach historických jadier miest a obcí nepodliehajúcich ochrane pamiatkového fondu zo zákona, ako aj v častiach územia so zachovanou historickou urbanistickou štruktúrou a historickým stavebným fondom..
Podporovať ochranu

- hodnotných objektov a zachovaných urbanistických štruktúr miest a obcí z obdobia 19. a 20. storočia,

5.12. Rešpektovať typické formy a štruktúry osídlenia charakterizujúce jednotlivé špecifické regióny kraja vo vzťahu k staviteľstvu, ľudovému umeniu, typickým formám hospodárskych aktivít a väzbám s prírodným prostredím, v súlade so súčasnou krajinou štruktúrou v jednotlivých regiónoch a s ustanoveniami Európskeho dohovoru o krajine.

5.14. rešpektovať pri rozvoji územia význam a hodnoty jeho kultúrno - historických daností v nadväznosti na všetky zámery v sociálno-ekonomickom rozvoji.

5.15. Podporovať spracovanie pasportizácie historických krajinných štruktúr na území Banskobystrického kraja a vypracovanie manažmentu ich ochrany a využívania s cieľom ich ochrany a prezentácie.

5.16. V súlade s platnou legislatívou požadovať v podrobnejších dokumentáciách miest a obcí na území Banskobystrického kraja rešpektovanie zásad ochrany pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón a ochranných pásiem pamiatkových území a areálov národných kultúrnych pamiatok a ich ochranných pásiem, na zachovanie údržbu a regeneráciu:

- historického pôdorysu a parcelácie,
- objektovej skladby,
- výškového a priestorového usporiadania objektov,
- charakteristických pohľadov, siluety a panorámy,
- archeologických nálezísk a ďalších kultúrnych a prírodných hodnôt pamiatkového územia.

5.17. Nové trasy nadradenej dopravnej infraštruktúry (cesty R, cesty I. triedy) a nadradenej technickej infraštruktúry (celoštátneho a regionálneho významu) navrhovať a realizovať, pokiaľ je to priestorovo možné, mimo pamiatkového územia pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón a ochranných pásiem pamiatkových území a nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok.

6. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

6.1. v oblasti rozvoja cestnej infraštruktúry

6.1.2.1 vybudovať novú trasu rýchlostnej cesty R3 v úseku hranica so Žilinským samosprávnym krajom – Kremnica – Šašovské Podhradie – Zvolen – Krupina – Šahy,

6.1.2.2 vybudovať súběžnú cestu s R3 v úseku hranica Nitrianskeho kraja – Krupina – Dolné Breziny pre dopravu vylúčenú z R3;

6.1.2.3. úseky, kde nová trasa R3 opúšťa trasu pôvodnej cesty I/66 rekonštruovať a využiť pre trasu súběžnej cesty s R3,

6.1.23. preferovať vedenie cestných trás zaťažených intenzívnou dopravou mimo zastavaného územia obcí, územia evidovaných vodných zdrojov a ich ochranných pásiem, pripravovaných vodných diel a chránených území, vytvárať podmienky pre postupnú realizáciu tunelových úsekov navrhovaných dopravných trás v horských úsekoch,

6.1.29. výstavbu rýchlostných ciest a preložiek cestných úsekov (obchvatov ciest I.- II. triedy) realizovať podľa naliehavosti najmä v závislosti od intenzity dopravy a požiadaviek ochrany prírody a životného prostredia v intravilánoch miest a obcí v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou obcí,

6.1.34. pri riešení trasovania a realizácii súbežných trás rýchlostných ciest (R1, R2, R3, R7), využívať predovšetkým formu rekonštrukcií a smerových úprav existujúcich trás ciest I., II. a III. triedy,

6.3.4. v strediskách rekreácie a cestovného ruchu riešiť sieť heliportov pre pohotovostné lety leteckej záchranej služby, ostatných rýchlych zásahov a taxislužby.

6.7. Pri investičných zámeroch v okolí rýchlostných ciest rešpektovať v zmysle platnej legislatívy ich stanovené ochranné pásma.

7. V oblasti rozvoja nadradenej technickej infraštruktúry

7.1. vodné hospodárstvo

7.1.1. rezervovať priestor pre výhľadový hlavný prívod pitnej vody a súvisiace stavby pre jednotlivé oblasťné a skupinové vodovody Stredoslovenskej a Východoslovenskej vodárenskej sústavy,

7.1.9. rezervovať priestor pre výhľadové malé vodné nádrže, poldre a stavby súvisiace s ochranou pred povodňami a transformáciou povodňovej vlny podľa Plánov manažmentu povodí a schválených ÚPN obcí,

7.1.12. v súlade s Plánmi manažmentu povodí zabezpečiť ochranu pred povodňami realizáciou preventívnych opatrení v povodiach, ktoré spomalia odtok vôd z povodia do vodných tokov a zvýšia retenčnú kapacitu územia, výstavbu retenčných nádrží a poldrov, ochranných hrádzí, protipovodňových línií a zariadení na prečerpávanie vnútorných vôd, úpravu vodných tokov a ich nevyhnutnú opravu a údržbu, obnovu inundačných území,

7.1.13. v zmysle platnej legislatívy zabezpečiť stanovenie rozsahu inundačných území tokov a pri ich využívaní rešpektovať ustanovenia platnej legislatívy o ochrane pred povodňami,

7.1.14. akceptovať pásma ochrany verejných vodovodov a verejných kanalizácií v súlade s platnou legislatívou o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách, pásma ochrany vodárenských zdrojov v súlade s vodným zákonom, ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd v súlade so zákonom o prírodných liečivých vodách, prírodných liečivých kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných zdrojoch minerálnych stolových vôd a o regulácii v sieťových odvetviach a vyhlášky MZ SR č. 19/200 Z.z.

7.1.15. rešpektovať Plán manažmentu povodia, základných nástrojov na dosiahnutie cieľov vodného plánovania v správnych územiach povodí (čiastkových povodí Hron, Ipeľ, Slaná), ktoré určujú úlohy:

- v oblasti nakladania s povrchovými a podzemnými vodami s cieľom ich udržateľného využívania,
- na zlepšovanie stavu útvarov povrchovej a podzemnej vody vrátane vodných ekosystémov,
- na zabránenie ďalšieho zhoršovania stavu vôd a zabezpečenie ich dobrého stavu,
- pri ochrane pred povodňami a na zabránenie škodlivých účinkov vôd,

7.1.16. koordinácia Plánu manažmentu povodia čiastkového povodia Ipl'a s Maďarskou republikou v rámci medzinárodného povodia, vyplývajúca zo Smernice 2000/60/ES Európskeho parlamentu a Rady ustanovujúcej rámec pre činnosť Spoločenstva v oblasti vodnej politiky (RSV), ktorá nevníma vodu len ako zdroj vody na uspokojovanie potrieb spoločnosti, ale i ako biotop pre živočíchy a rastliny závislé na vode, a predstavuje ochranu všetkých druhov vôd a ochranu vodných ekosystémov, suchozemských ekosystémov a mokradí závislých na vode realizáciou opatrení na dosiahnutie cieľov do roku 2015,

7.1.17. pri zabezpečovaní zásobovania obyvateľstva pitnou vodou uprednostniť zásobovanie pitnou vodou z podzemných zdrojov pred vodárenskými nádržami a povrchovými zdrojmi pitnej vody,

7.1.18. odvádzanie a zneškodňovanie odpadových vôd v rekreačných oblastiach, kde to terénny reliéf neumožňuje inak, zabezpečiť budovaním tlakových kanalizačných systémov.

7.2. zásobovanie elektrickou energiou

7.2.11. pri budovaní, plánovaní a rekonštruovaní nadzemného elektrického vedenia používať také technické riešenie, ktoré bráni usmrcovaniu vtákov podľa platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny,

7.2.12. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných elektrických vedení a transformačných staníc v zmysle platnej legislatívy.

7.3. zásobovanie plynom a teplom

7.3.1. prednostne využívať zemný plyn na zásobovanie lokalít teplom, s cieľom znížiť miestnu záťaž znečistenia ovzdušia,

7.3.2. ekologizovať výrobu a spotrebu tepla a podľa možností využívať miestne zdroje energie,

7.3.3. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných plynovodov, teplovodov a produktovodov,

7.3.4. rešpektovať ochranné pásmo ropovodných potrubí - 300 m na obidve strany od krajného potrubia,

7.3.5. podporovať rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie (biomasy, slnečnej, veternej a geotermálnej energie), ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike, s uprednostnením sídiel bez perspektívy zásobovania zemným plynom,

7.3.6. optimalizovať územné vedenie trás potrubných vedení strategických surovín v súlade s rozvojom ropného a plynárenského priemyslu s cieľom udržať a posilniť strategicky dôležité postavenie regiónu z pohľadu medzinárodných tranzitov a obchodu v Európe,

7.3.7. presadzovať uplatnením energetickej politiky SR, regionálnej energetickej politiky a využitím kompetencií miestnych orgánov samosprávy budovanie kogeneračných zdrojov na výrobu elektriny a tepla a tam kde je to ekonomicky a environmentálne zdôvodniteľné, udržať a inovovať už vybudované systémy s centralizovaným zásobovaním obyvateľstva teplom,

7.3.8. podporovať v oblastiach s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov pre potreby obyvateľov a služieb,

7.4. pošta a telekomunikácie

7.4.1. dokončiť výstavbu základnej siete informačného systému Slovenskej pošty Bratislava – Nitra – Košice a pripojenie okresných a poverených pôšt na túto sieť,

7.4.2. rezervovať priestor pre výhľadové trasy diaľkových optických káblov,

7.4.3. v priestorovom usporiadaní rešpektovať určené ochranné pásma a bezpečnostné pásma jestvujúcich a navrhovaných telekomunikačných vedení v zmysle platnej legislatívy.

7.6. Odpadové hospodárstvo

7.6.1. budovať integrovaný systém nakladania s odpadmi v zmysle návrhov v smernej časti územného plánu, vytvárať vhodné územno-technické predpoklady pre rozvoj a budovanie potrebnej kapacity zariadení na znehodnocovanie a zneškodňovanie odpadov,

7.6.2. v podrobnejších dokumentáciách, napríklad v územných plánoch obcí, zabezpečiť lokality pre výstavbu zariadení súvisiacich s budovaním systému na triedenie, recykláciu, zhodnocovanie a zneškodňovanie odpadov,

7.6.3. navrhnuť lokality pre výstavbu regionálnych zariadení na termické zhodnocovanie alebo zneškodňovanie nebezpečných odpadov a nie nebezpečných odpadov v rámci priemyselných zón alebo priemyselných parkov.

8. V oblasti sociálnej infraštruktúry

8.1. školstvo

8.1.1. vytvárať územno-technické predpoklady na dostupnosť stredných škôl a ich zariadení, vysokých škôl so zreteľom na sociálne, hospodárske geografické špecifiká kraja,

8.1.3. pri lokalizácii zariadení stredného školstva zohľadniť charakter demografickej, sociálnej a ekonomickej štruktúry územia a vytvárať optimálnu štruktúru stredných škôl a študijných a učebných odborov korešpondujúcu s trhom práce s prihliadnutím aj na občanov zo sociálne slabých alebo znevýhodnených skupín,

8.1.5. podporovať rovnomerný rozvoj škôl, vzdelávacích, školiacich a preškolicích zariadení na území regiónu, zabezpečiť efektívne prepojenie celoživotného vzdelávania obyvateľov kraja s potrebami miestneho a regionálneho trhu práce aktívnym zapojením škôl, vzdelávacích inštitúcií, zamestnávateľov, profesijných združení a komôr, samosprávy do implementácie a vytvorenia centier učenia sa,

8.2. zdravotníctvo

8.2.1. vytvárať územno-technické predpoklady na rovnomerné pokrytie územia zariadeniami základnej zdravotnej starostlivosti, jej zameranie postupne preorientovať na prevenciu a na včasnú diagnostiku závažných ochorení,

8.2.3. podporovať malé a stredné podnikanie v oblasti zdravotníctva, predovšetkým v oblastiach vzdialenejších od sídelných centier,

8.3. sociálna pomoc

8.3.1. rozširovať sieť a štruktúru zariadení sociálnej starostlivosti a sociálnych služieb podľa potrieb okresov paralelne s narastaním podielu občanov odkázaných na sociálnu pomoc a občanov v dôchodkovom veku, ako aj občanov so zdravotným postihnutím, najmä občanov s ťažkým zdravotným postihnutím,

8.3.2. vytvárať územno-technické predpoklady na zriaďovanie resocializačných stredísk na poskytovanie starostlivosti občanom po skončení liečby v zdravotníckom zariadení na liečbu drogových závislostí v okresoch so zvýšeným výskytom drogových závislostí,

8.3.3. podporovať vybrané zariadenia sociálnej starostlivosti na regionálnej úrovni.

8.3.4. podporovať vytvorenie siete domácej ošetrovateľskej starostlivosti a starostlivosti o dlhodobo chorých a zdravotne ťažko postihnutých.

8.4. kultúra

8.4.1. vytvárať územnotechnické podmienky na rovnomerné pokrytie územia zariadeniami kultúrnych služieb a tým zvýšiť ich dostupnosť vo všetkých lokalitách kraja,

8.4.2. rozširovať sieť a štruktúru kultúrnych zariadení podľa potrieb okresov, ako neoddeliteľnej súčasti infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu,

8.4.3. podporovať inštitucionálny rozvoj a aktivity mimovládnych organizácií a záujmových združení v oblasti kultúry,

8.4.4. podporovať tvorivé a vzdelávacie aktivity obyvateľstva, prepojiť ponuky kultúrnych inštitúcií na výchovne– vzdelávací program škôl.

9. V oblasti ochrany a tvorby životného prostredia

9.1. Podpora realizácie národných, regionálnych a lokálnych programov zameraných na znižovanie produkcie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia, ich podrobné rozpracovanie a realizácia v podmienkach Banskobystrického kraja, realizovať a implementovať všetky environmentálne programy a následne ich premietnuť do dokumentácii na nižších úrovniach.

9.2. Plniť opatrenia vyplývajúce zo schválených programov na zlepšenie kvality ovzdušia a akčných plánov na zlepšenie kvality ovzdušia v oblastiach riadenia kvality ovzdušia Banskobystrického kraja a opatrenia vyplývajúce z Programu hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007-2013.

9.3. Ochranu vôd realizovať v zmysle platnej legislatívy ako

9.3.2. ochranu vodárenských tokov a ich povodií podľa vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovujú vodárenské toky, ich povodia a vodohospodársky významné toky

9.3.3. ochranu vodárenských zdrojov podľa § 32 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách

9.3.4. ochranu prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd podľa § 26 zákona NR SR č. 538 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečivých kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

9.3.5. ochranu vôd v citlivých oblastiach podľa § 33 vodného zákona

9.3.6. ochranu vôd v zraniteľných oblastiach podľa § 34 vodného zákona

9.3.7. ochranu pred znečistením dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov podľa § 35 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách, zabezpečením prijateľnej úrovne ochrany podľa Kódexu správnej poľnohospodárskej praxe (príloha č. 5 zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách),

9.3.8. zabezpečiť minimálne dvojstupňové čistenie komunálnych odpadových organicky znečistených priemyselných odpadových vôd vypúšťaných do povrchových tokov v súlade s kvalitatívnymi cieľmi povrchových vôd a limitnými hodnotami ukazovateľov znečistenia v zmysle platnej legislatívy,

9.3.9 rešpektovať platnú legislatívu ktorou sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a podrobnosti o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská.

9.6. Vytvárať vhodné stimulačné nástroje na podporu separovania, recyklácie a celkového znižovania produkcie odpadu na území kraja, podporovať zavádzanie „BAT“ technológií v procese riadenie odpadového hospodárstva na úrovni kraja.

9.7. Zabezpečiť postupnú, k životnému prostrediu šetrnú sanáciu a rekultiváciu nevyhovujúcich skládok odpadu a sanáciu resp. minimalizáciu dopadov starých environmentálnych záťaží, s uprednostnením lokalít s významom z hľadiska udržania kvality a ekologickej stability územia.

9.9. Pri posudzovaní územnotechnických podmienok a projektovej príprave nových trás a zariadení dopravnej infraštruktúry zhodnotiť kvalitu územia a zabezpečiť jeho trvalú ochranu v ich okolí pred hlukom, infrazvukom a vibráciami v zmysle platnej legislatívy.

9.10. V rámci spracovania nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie (ÚPN O, ÚPN Z) v jednotlivých oblastiach, podľa účelu ich využitia, určiť stupeň radónového rizika.

9.11. Pri spracovaní nižších stupňov územnoplánovacej dokumentácie rešpektovať ochranné pásma pohrebísk v súlade s platnou legislatívou.

12. V oblasti civilnej ochrany

12.1. V záujme plnenia úloh a opatrení civilnej ochrany obyvateľstva v oblastiach sídelného rozvoja a priemyselných parkov rešpektovať povinnosť výstavby ochranných stavieb pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti v súlade s platnou legislatívou.

II. Verejnoprospešné stavby

2. Železničná infraštruktúra

2.3. hlavná železničná trať pre medzinárodnú turistickú dopravu (Poľsko – Vrútky – Banská Bystrica – Zvolen - Šahy – Maďarsko), modernizácia a rekonštrukcia v celej dĺžke na území Banskobystrického kraja,

B.3. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

Vývoj počtu obyvateľov

Rok	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet obyvateľov	727	742	727	710	702	686	674	668	659	643	639

K 31.12.2014 žilo na území obce celkom 639 obyvateľov. V rámci celkového počtu obyvateľov, predstavujú ženy 52,9 % a muži 47,1 %.

V roku 2015 je zaznamenaný ďalší pokles počtu obyvateľov o 21.

Rozdelenie obyvateľstva podľa pohlavia	
Muži	301
Ženy	338
Spolu	639

Z celkového počtu obyvateľov žijúcich v obci bolo v roku 2013:

- v predproduktívnom veku 100 obyvateľov, čo predstavovalo .....15,6 %,
- v produktívnom veku 407 obyvateľov čo predstavovalo .....63,3 %
- v poproduktívnom veku 136 obyvateľov, čo predstavovalo .....21,1 %.

Prirodzený prírastok/úbytok, migrácia – demografické saldo

Terany	Narodení	Zomretí	Pristaňovaní	Vystaňovaní	Saldo
2004	7	33	56	23	7
2005	8	26	53	20	15
2006	7	36	31	17	-15
2007	5	28	23	17	-17
2008	13	20	23	24	-8
2009	3	24	27	22	-16
2010	11	18	15	20	-12
2011	9	19	14	21	-17
2012	2	9	8	10	-9
2013	9	18	5	12	-16

Z prehľadu vyplýva nárast počtu obyvateľov iba v období rokov 2004 - 2005 a pokles počtu obyvateľstva v obci v období rokov 2006 - 2013.

Vierovyznanie v obci

Vierovyznanie	Rímsko katolícke	Grécko katolícke	Evanjelické	Bez vyznania	Ostatné	Nezistené
Počet obyvateľov	316	1	304	31	3	25

Z tabuľky vyplýva že 48,7 % obyvateľov je rímskokatolíckeho vyznania a 46,9 % obyvateľov sú evanjelici. Ostatné cirkvi sú zastúpené v nízkych percentách.

Národnostné zloženie v obci

Národnosť	slovenská	maďarská	rómska	česká	Ostatné
Počet obyvateľov	587	4	23	1	25

Slovenská národnosť je zastúpená 91,7 percentami.

Dosiahnuté vzdelanie v obci

Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo	Najvyššie dosiahnuté vzdelanie						
		Základné	Bez maturity	S maturitou	bakalárske	Vysoko školské	Bez vzdelania	Nezistené
Terany	628	183	112	150	19	45	106	13

Z prehľadu vyplýva 29 % zastúpenie obyvateľov zo základným vzdelaním, 24 % zastúpenie obyvateľov s maturitou, a 7% zastúpenie obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním. Tento vzdelanostný prehľad zodpovedá priemeru vzdelania v menších obciach vzdialených od veľkých miest.

Miera nezamestnanosti v percentách

Rok	2010	2011	2012	2013	2014
Miera nezamestnanosti	24,4	24,02	30,48	22,54	21,27

Miera nezamestnanosti je mimoriadne vysoká a prevyšuje celoslovenský priemer o 100 %. V období rokov 2012 - 2014 je však zaznamenaný priaznivý trend.

Prehľad domového a bytového fondu

Domový a bytový fond	
Počet domov spolu	204
Bytových domov	3
Rodinných domov	162
Neobývaných	39

Z prehľadu vyplýva jednoznačná prevaha rodinných domov, ktoré tvoria 98 % domového fondu. Neobývané rodinné domy tvoria 19 % čo je pomerne veľké zastúpenie.

V rámci prieskumov a rozborov bol zistený nasledujúci stav domového fondu v obci: Nových a zrekonštruovaných domov je 40, v dobrom stave je 192 domov a schátralých domov určených na obnovu je 22.

Na základe uvedených prehľadov je územný rozvoj obce orientovaný predovšetkým na zlepšenie kvality ekonomického, sociálneho a životného prostredia. Významný vplyv na rozvoj nových obytných plôch môže mať záujem obyvateľov z iných obcí a miest o bývanie v blízkosti kúpeľného mesta Dudince vo vidieckom prostredí so zabezpečenou kvalitnou infraštruktúrou. Pri riešení územného plánu sa vychádza zo zoznamu toho času známych, resp. pripravovaných investičných zámerov, vypracovaných projektov a štúdií a rešpektované sú platné územné rozhodnutia a stavebné povolenia.

Sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady

- **Vyvážený trvalo udržateľný hospodársky a sociálny rozvoj** obce s dlhodobým programom postupného naplňania zámerov obce a vytvárania podmienok pre plnohodnotné uspokojovanie životných potrieb jej obyvateľov.
- **Zlepšenie podmienok pre rozvoj podnikateľských aktivít**, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a rozsahu, úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce a návštevníkov (malé a stredné podnikanie s orientáciou na služby, remeslá, poľnohospodárstvo, cestovný ruch). Využitie najmä areálu bývalého Poľnohospodárskeho družstva.
- **Využitie potenciálu** vinohradníctva a **existujúcich vínnych pivníc** pre agroturistiku s vybudovaním pešieho a cyklistického prepojenia s kúpeľným mestom Dudince.
- Vytváranie podmienok pre stabilizáciu obyvateľov poskytnutím **možnosti bývania** obcou a vytváraním primeraných podmienok pre individuálny prístup k zabezpečeniu bývania samotnými obyvateľmi.
- **Dobudovanie komplexnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti** podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života a životného prostredia (šport, rekreácia, turizmus, cestovný ruch), plnohodnotné zabezpečenie občianskeho vybavenia na území obce, ako aj vybavenia obce dopravou a technickou infraštruktúrou.
- **Zvyšovanie kvality životného prostredia** odstránením disproporcií (hluk z dopravy, ohrozovanie záplavami z polí), osвета, výchova a informovanosť o stave životného prostredia, zabezpečenie podmienok na ochranu životného prostredia obce a zachovanie trvalo udržateľného stavu.
- Rast kvality života rozvojom duchovného a spoločenského života v obci a rozvojom informačných technológií. **Zabezpečenie podmienok pre oddych a relaxáciu** občanov v rámci priestorových a funkčných možností obce.
- **Urýchlenie vybudovania navrhovanej trasy rýchlostnej cesty R3** ktorá vylúči kamiónovú a tranzitnú dopravu zo zastavaného územia obce.
- **Obnovenie prevádzky na železničnej trati**, ktorá je v nadradenej územnoplánovacej dokumentácii (ÚPN VÚC Banskobystrického kraja) charakterizovaná ako hlavná železničná trať pre medzinárodnú turistickú dopravu (Poľsko - Vrútky - Banská Bystrica - Zvolen - Šahy - Maďarsko - Chorvátsko - Jadranské pobrežie. Túto trať je zároveň možné využiť aj na prepravu kamiónov, čím sa významne odľahčí cestný komunikačný systém v smere sever - juh.

B.4. RIEŠENIE ZÁUJMOVÉHO ÚZEMIA A ŠIRŠIE VZŤAHY DOKUMENTUJÚCE ZAČLENENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA OBCE DO SYSTÉMU OSÍDLENIA

Obec Terany patrí v administratívnom členení do okresu Krupina, ktorý je súčasťou Banskobystrického kraja. Obec ako základná územná jednotka je tvorená dvoma územnotechnickými jednotkami (UTJ), a to katastrálnym územím Dolné Terany a Horné Terany. Obec susedí na juhu s mestom Dudince a s obcou Merovce, na východe a severe s obcou Dvorníky, na západe s obcou Hontianske Moravce.

Záujmovým územím je mesto Dudince a obce s ktorými Terany susedia. V širšom území je záujmovým územím okresné mesto Krupina a družobná obec Terany v severnej časti Maďarskej republiky.

Z hľadiska lepšej dostupnosti kúpeľného mesta Dudince riešime vybudovanie pešej a cyklistickej komunikácie medzi Teranmi a Dudincami.

Navrhujeme zachovanie užších vzťahov so susediacimi obcami, najmä s Hontianskymi Tesármí kde sa nachádza aj pošta pre obec Terany a posilnenie vzťahov s Dudincami, ktoré už v súčasnosti plnia pre obec Terany funkciu vyššej občianskej vybavenosti.

Terany majú potenciál plniť významnejšiu rekreačnú funkciu vybudovaním vínnej cesty Dudince - Terany - Dvorníky - Hontianske Tesáre.

B.5. NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

Z hľadiska priestorového usporiadania sa jedná o hromadnú formu zástavby naviazanú na hlavnú dopravnú os, s novšou zástavbou na ľavom brehu toku Štiavnice. Obec sa však vyvinula z dvoch samostatných urbanistických celkov - Horných a Dolných Teran. Oba celky boli založené kolmo na dnešnú dopravnú os, o čom svedčia malé historické jadrá - v Horných Teranoch pri predajni potravín, medzi cestou I/66 a mostom cez rieku a v Dolných Teranoch pri novom rím. kat. kostole, medzi cestou I/66 a riekou. Obytný súbor IBV doplnený dvomi bytovkami na ľavom brehu rieky vznikol v 60. a 70. rokoch minulého storočia. Pozostáva z troch ulíc, z ktorých dve zostali čiastočne nedostavané. V najnovšom období vznikla nová ulica v západnej časti obce pod cintorínmi.

Vzhľadom na vývoj demografickej situácie v uplynulých rokoch, nie je potrebné zásadnejším spôsobom zasahovať do existujúcej urbanistickej kompozície obce. Vo vnútri zastavaného územia je dostatok voľných parcelných prieluk a plôch, ktoré v zásade postačia na uspokojenie požiadaviek pre funkciu bývania a občianskej vybavenosti najmenej do roku 2030, aj za predpokladu, že by sa demografická situácia vyvíjala priaznivo oproti súčasnosti.

Pre rozširovanie zastavaného územia oproti súčasnej hranici platí všeobecne viacero obmedzení. V prvom rade sa jedná o chránenú pôdu, ktorá obklopuje zastavané územie zo všetkých strán a zasahuje až do záhrad rodinných domov. Okrem toho na poľnohospodárskej pôde medzi riekou Štiavnica a železničnou traťou sú vybudované hydromeliórie.

Vzhľadom na záujem zo strany obyvateľov o rozvoj bývania vo forme rodinných domov, prípadne bytového domu, navrhujeme kompozične doplniť plochu medzi existujúcimi bytovými domami a ihriskom na ľavom brehu Štiavnice. Platia tu však obmedzenia, pretože sa jedná o chránenú pôdu aj vybudované závlahy.

Vo vnútri zastavaného územia sa nachádzajú dve väčšie voľné plochy medzi Parkom mládeže a starým korytom Štiavnice. Ich využitie na funkciu bývania je možné uvažovať, ale

podmienkou je prekonanie viacerých obmedzení. V prvom rade sa jedná o voľnú plochu v inundačnom území rieky Štiavnice. Ďalším obmedzením je obmedzená dopravná prístupnosť plochy. Tretím obmedzením je existujúca technická infraštruktúra - pozdĺž východnej strany plochy prebieha elektrické vzdušné VN vedenie, ktoré má ochranné pásmo 10 m od krajného vodiča a strednou časťou plochy v smere západ - východ prebieha nový vodný kanál odvodňujúci vybudovaný polder nad západnou hranicou zastavaného územia. Medzi cestou I/66 a tokom Štiavnica navrhujeme využitie voľných parciel a tiež plochu medzi bývalým mlynským náhonom a novým korytom Štiavnice.

Navrhujeme využiť plochu na západnom okraji časti Dolné Terany juhozápadne od starého cintorína. Plocha sa nachádza v zastavanom území. Podmienkou využitia tejto plochy pre výstavbu je predstihové vybudovanie dopravnej prístupnosti a technickej infraštruktúry. V dotyku s touto plochou v juhovýchodnom smere sú parcelné prieluky, ktoré tiež navrhujeme v začatej ulici dostavať.

Prvoradou úlohou je usporiadanie a funkčné využitie nezastavaných a nevyužívaných plôch v zastavanom území obce, včítane zlepšenia údržby domového fondu s obytnou, rekreačnou aj výrobnou funkciou.

Pre rozvoj občianskej vybavenosti, výroby a rekreácie nie je potrebné zasahovať do existujúceho urbanistického pôdorysu obce.

Navrhujeme príbežné skvalitňovanie systému miestnych obslužných komunikácií a parkovania automobilov, skvalitnenie a dobudovanie chýbajúcej technickej infraštruktúry.

Navrhujeme rozšírenie plôch verejnej zelene v riešenom území plošne aj druhovo, obnovenie a údržbu izolačnej zelene pri výrobných plochách a v okolí ihriska.

B.6. NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE

Z hľadiska funkčného využívania územia prevláda obytná funkcia vo forme rodinných domov. Viacbytové domy tvoria minimálne percento a v súčasnosti sú neobývané. Funkcia občianskej a sociálnej vybavenosti je na území obce rozptýlená na niekoľkých miestach. Náznak vybavenostného centra tvorí iba súbor troch objektov - Kultúrny dom, Materská škola a Kostol rím. kat. v časti Dolné Terany. Určité sústredenie vybavenosti predstavujú objekty Domu dôchodcov a domova sociálnych služieb, Kaštieľa a vysunutého pracoviska Banskobystrického samosprávneho kraja na severnom okraji časti Horné Terany. Funkcia výroby v pôvodnej podobe poľnohospodárskej veľkovýroby v uplynulých rokoch zanikla a obidva výrobné areály schátrali a sú čiastočne zasanované. V obci funguje niekoľko rodinných podnikov zaoberajúcich sa výrobou, dopravou, skladovaním, obchodom a službami.

Hlavnou funkciou obce je bývanie. Prevažuje bývanie v rodinných domoch, ktoré tvoria 98 % a bytové domy tvoria iba 2% z celového počtu obytných budov. Väčšia časť funkcie bývania sa nachádza na pravom brehu toku Štiavnice pozdĺž obidvoch strán cesty I/66. Menšia - novšia časť sa nachádza na ľavom brehu Štiavnice, kde sa nachádzajú aj dva viacbytové domy.

Ďalšou funkciou je funkcia občianskej vybavenosti. Obec nemá vyvinuté vybavenostné centrum, čo vyplýva z pôvodne historicky samostatne vzniknutých dvoch obcí - Dolných a Horných Terian, ktoré neskôr urbanisticky zrástli. Objekty občianskej vybavenosti

sú z tohto dôvodu rozptýlené vo viacerých častiach obce. Základná občianska vybavenosť zodpovedá v zásade potrebám obce a je badateľný aj vplyv blízkeho mesta Dudince ktoré poskytuje služby a vybavenosť občanom Terian, ktoré sa v obci nenachádzajú.

Funkcia výroby je v obci takmer zaniknutá, napriek tomu, že v minulosti bola vyvinutá primerane k veľkosti obce, najmä v oblasti poľnohospodárstva. Obidva areály, v ktorých fungovala živočíšna výroba sú schátralé a čiastočne zasanované. Areál Porošín pri západnej hranici riešeného územia obce je úplne zasanovaný a rozbieha sa v ňom obnova na nový druh poľnohospodárskej výroby.

Areál v juhovýchodnej časti obce je okrem dvoch objektov tiež zasanovaný, z hľadiska polohy, komunikačného prístupu a tradície má však dobré predpoklady na obnovenie podnikateľských aktivít v oblasti výroby a služieb. V súčasnosti je jeho plocha čiastočne využívaná na športové aktivity - motokros.

Dopravná funkcia je významná tak z hľadiska cestnej, ako aj železničnej dopravy.

Osou obce prebieha nadradená komunikácia I/66 (E77) zabezpečujúca tranzitnú dopravu Sever – Juh (Krakov – Banská Bystrica – Budapešť), na území Banskobystrického samosprávneho kraja prebieha komunikácia od hranice so Žilinským samosprávnym krajom cez Kremnicu, Šašovské Podhradie, Zvolen, Krupinu, Terany, Dudince, Šahy, po hranicu s Maďarskom. Táto komunikácia je tiež turistickou trasou Balt - Jadran s upraveným trasovaním úseku od Turčianskych teplíc cez Banskú bystricu, Sliač po Zvolen. Vzhľadom na priebežné narastanie intenzity dopravy - najmä kamiónovej, trasa prebiehajúca osou zastavaného územia má narastajúci nepriaznivý vplyv na životné prostredie a kvalitu života obyvateľov obce.

Miestne komunikáciu majú obslužnú funkciu, sprístupňujúcu jednotlivé časti obce. Mimo zastavané územie obce dopravnú obsluhu v riešenom území zabezpečujú účelové komunikácie. Komunikácie kapacitne vyhovujú intenzite dopravy, ktorá je na území obce nízka.

Miestnu hromadnú osobnú automobilovú dopravu zabezpečuje v súčasnosti SAD Zvolen. V riešenom území sa nachádzajú tri autobusové zastávky. Rozmiestnením zastávok pokrýva izochróny dostupnosti pre autobusovú dopravu 400 m pre celé územie obce.

Pre pešiu dopravu je v súčasnosti vybudovaný jednostranný chodník pozdĺž zbernej komunikácie – cesty I/66 v zastavanom území obce. Pozdĺž obslužných komunikácií nie sú vybudované chodníky.

V statickej doprave - vzhľadom na charakter bývania prevažne v rodinných domoch je odstavovanie vozidiel riešené na vlastných pozemkoch rodinných domov. Pri existujúcich bytových domoch sú vybudované plochy pre odstavovanie vozidiel obyvateľov týchto domov.

Železničná doprava - riešeným územím prebieha železničná trať č. 153 v súčasnosti nevyužívaná. Vlaková doprava na trati Zvolen - Šahy bola v roku 2003 zrušená pre nízky počet cestujúcich. V obci je železničná zastávka.

B.7. NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEHO VYBAVENIA SO SOCIÁLNOU INFRAŠTRUKTÚROU, VÝROBY A REKREÁCIE

NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA

Rozvoj bývania je riešený na základe demografického vývoja v obci. Pokles počtu obyvateľov v uplynulých desiatich rokoch .

Podľa údajov o vývoji počtu obyvateľstva od roku 2005 do roku 2015 klesol počet obyvateľov obce o 124. Tento nepriaznivý trend je zapríčinený tým, že veľa lúk a pasienkov postupne zarastá. Nedostatočne sú využité obnoviteľné zdroje energie. Opustené a čiastočne zarastené sú ovocné sady a vinice. Viditeľná je postupujúca erózia a splavovanie humusu z rozoraných polí. Nefungujúca je železničná doprava na trase Zvolen - Šahy. Nízka je podnikateľská aktivita občanov. Celkový je úpadok poľnohospodárstva a útlm poľnohospodárskej výroby. Veľké percento plochy kvalitnej ornej pôdy je vo vlastníctve osôb žijúcich mimo obce. Chýba rozsiahlejšia finalizácia výrobkov v drevovýrobe. Nedostatočne je rozvinuté podnikateľské prostredie. Zaznamenaný je odchod kvalifikovanej pracovnej sily z obce. Nedostatok je pracovných príležitostí. Chýbajú komplexné poradenské služby pre podnikateľov. Chýba agentúra na sprostredkovanie práce. Chýbajúca kontinuita tradičného stavebného remesla. Je nedostatok remeselníkov, nevraživosť a nechúť voči remeslu. Nízka kúpyschopnosť obyvateľstva. Nedostatok finančných prostriedkov. Majetok obce nemá vysokú hodnotu. K tomu prispieva aj nevhodná legislatíva pre vidiecke regióny. Prebieha odliv mladých ľudí za prácou do zahraničia. Nedostatočne je rozvinutý vidiecky turizmus. Nedostatočná je spolupráca obcí a je nedostatok doplnkových služieb v rámci turizmu. Chýba aj dobrý priestorový informačný systém. Narastajúce je percento marginalizovanej zložky obyvateľstva obce.

Prehľad domového a bytového fondu

Domový a bytový fond	
Počet domov spolu	204
Bytových domov	3
Rodinných domov	162
Neobývaných	39

V rámci urbanistického a architektonického prieskumu obce bolo preskúmaných celkom 254 budov v zastavanom území obce. Rozdelené boli do štyroch kategórií:

- rodinné domy;
- bytové domy;
- hospodárske budovy
- budovy občianskej vybavenosti

Každá kategória bola hodnotená v troch stupňoch:

- budovy nové a zrekonštruované
- budovy v dobrom stave
- budovy schátralé vyžadujúce si obnovu

Budovy	Nové a zrekonštruované	V dobrom stave	Schátralé určené na obnovu
a. rodinné domy	38	164	7
b. bytové domy	-	2	-

c. hospodárske budovy	-	17	14
d. občianska vybavenosť	2	9	1
Spolu	40	192	22
Podiel	15,8 %	75,6 %	8,6 %

Najvyššie percento schátralých objektov tvoria hospodárske budovy pri rodinných domoch. Relatívne nízke percento schátralých objektov tvoria rodinné domy. Jedná sa najmä o neobývané domy.

Z uvedeného vyplýva úloha predovšetkým skvalitniť existujúci bytový fond a znížiť počet neobývaných domov. Vyžaduje si to sústrediť sa na údržbu domov a bytov.

Navrhujeme rekonštrukciu schátralých rodinných domov aj bytových domov, priebežnú údržbu ostatných domov, a tým vytváranie podmienok pre záujemcov o prisťahovanie sa do obce a tiež podmienok pre návrat dočasne, alebo trvalo odsťahovaných obyvateľov obce.

Navrhované plochy bývania

Pre návrat obyvateľov do obce a pre prilákanie nových obyvateľov z iných obcí riešime aj plochy pre novú bytovú výstavbu formou IBV predovšetkým v parcelných prielukách a rešpektujeme aj požiadavku obce na dostavbu plochy pre bytové domy aj rodinné domy medzi existujúcimi bytovými domami a športovým areálom:

Lokalita 01. Medzi existujúcimi bytovými domami a športovým areálom vo vnútri hranice zastavaného územia navrhujeme plochu pre 24 bytov v bytovom dome

Lokalita 02. Medzi ihriskom a tokom Štiavnice navrhujeme plochu pre 8 domov IBV

Lokalita 03. Pri starom cintoríne navrhujeme plochu pre 12 domov IBV

Lokalita 04 Pri parku mládeže navrhujeme plochu pre 4 domy IBV

Lokalita 05 V parcelných prielukách navrhujeme dostavbu 8 domov IBV

Prehľad bytovej výstavby

Súčasný stav		Navrhovaný stav v roku 2035	
Počet bytov v bytových domoch	Počet bytov v rodinných domoch	Počet bytov v bytových domov	Počet bytov v rodinných domoch
25 + 9 = 34	284	34 + 24 = 58	8+12+4+8=32 284 + 32 = 316

Počet obyvateľov

Súčasný stav počtu obyvateľov..... 639 obyv.

Návrh počtu obyvateľov v HBV..... 96 "

Návrh počtu obyvateľov v IBV..... 128 "

Spolu **863 obyv.**

Navrhovaný nárast počtu obyvateľov je podmienený zvýšením počtu pracovných miest v obci v oblasti výroby a služieb. predpokladáme využitie existujúcich výrobných plôch, naštartovanie aktivít podľa schváleného Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja a

najmä využitia priaznivých podmienok na pestovanie viniča - vybudovanie vínnej cesty z Dudiniec cez vínne pivnice v Teranoch do Dvorník a Hontianskych Tesár.

NÁVRH OBČIANSKEJ A SOCIÁLNEJ VYBAVENOSTI

Funkcia občianskej a sociálnej vybavenosti je na území obce rozptýlená na niekoľkých miestach. Náznak vybavenostného centra tvorí iba súbor troch objektov - Kultúrny dom, Materská škola a Kostol rím. kat. v časti Dolné Terany. Určité sústredenie vybavenosti predstavujú objekty Domu dôchodcov a Domova sociálnych služieb, Kaštieľa a vysunutého pracoviska Banskobystrického samosprávneho kraja na severnom okraji časti Horné Terany.

Občianska a sociálna vybavenosť obce - súčasný stav:

1. OBECNÝ ÚRAD
2. EV. A.V, KOSTOL
3. RÍM. KAT. KOSTOL
4. EV. A. V. FARSKÝ ÚRAD
5. RÍM. KAT. FARSKÝ ÚRAD
6. KULTÚRNY DOM + KNIŽNICA + POŠTOVÉ STREDISKO
7. MATERSKÁ ŠKOLA
8. KAŠTIEĽ
9. PREDAJŇA POTRAVÍN COOP
10. PREDAJŇA VEČIERKA
11. HOME PRODUKT - PREDAJ VČELÁRSKÝCH VÝROBKOV A MEDU
12. DOM DÔCHODCOV + DOM SOCIÁLNYCH SLUŽIEB (DD + DSS)
13. ADMINISTRATÍVNA BUDOVA DD A DSS
14. POŽIARNA ZBROJNICA
15. DOM SMÚTKU
16. ŠPORTOVÝ AREÁL
17. MX TEAM - MOTOKROSOVÁ DRÁHA

Počet zamestnancov v občianskej vybavenosti

Administratíva (Obecný úrad, knižnica, poštové stredisko, ...	5
Školstvo (materská škola).....	4
Obchody a služby (Predajňa COOP, Večierka, Ubytovanie v súkromí, Autodoprava, Autoservis, Účtovníctvo (3, 1, 1, 2, 2, 1).....	10
Ev. a. v. kostol	-
Rím. kat. kostol	-
Ev. a.v. farský úrad	1
Rím. kat. farský úrad	1
Požiarna zbrojnica + garáž	-
Dom smútku	-
Šatne športového areálu	-
MX TEAM - motokrosová dráha	-

Spolu **21**

Počet zamestnancov v sociálnej vybavenosti

Domov dôchodcov a Dom sociálnych služieb - počet ubytovaných seniorov 66

Počet zamestnancov.....33

Návrh

Počet zamestnancov v občianskej a v sociálnej vybavenosti a v službách.....20

Spolu (33 + 21 + 20) 74

Počet zamestnancov vo výrobe a službách

Píla HONT Terany.....5

Home produkt /medár/.....2

Agrohont a.s Dudince - sklad obilia.....10

Pneuservis 2

Mária Gašková - ubytovanie v súkromí.....1

Gombálová Terany - účtovníctvo 1

Spolu 21

Návrh

Počet pracovných miest vo výrobe(v poľnohospodárskych výrobných areáloch).....50

(Areál bývalého poľnohospodárskeho družstva..... 45, areál Porošín..... 5)

Celkom počet pracovných miest v obci:

Súčasný stav.....71

Navrhovaný stav..... 70

Celkom 141

+ 66 ubytovaných seniorov

Existujúca skladba a kapacity občianskej a sociálnej vybavenosti sú pre obec postačujúce. Pre budúce obdobie - v prípade priaznivého vývoja demografickej situácie a nových nárokov na obchodnú a obslužnú vybavenosť - navrhujeme zrekonštruovať a prístavbami a nadstavbami zvýšiť kapacity existujúcich objektov v rámci plôch občianskej vybavenosti. Vo vnútri vymedzenej hranice centrálnej zóny obce navrhujeme podporu rodinných firiem so situovaním obchodných a obslužných prevádzok v prízemíach rodinných domov. V prízemíach bytových domov HBV navrhujeme tiež umiestniť základnú obchodnú vybavenosť. Predpokladáme v tejto činnosti nárast pracovných miest o 30.

Mimovládne organizácie pôsobiace na území obce:

OTJ TERANY

KLUB DÔCHODCOV

DOBROVOLNÝ HASIČSKÝ ZBOR + DHZO TERANY

ČERVENÝ KRÍŽ TERANY

ZDRUŽENIE MEDUŠKA, EVANJELICKÁ CIRKEV - TVORIVÉ DIELNE

NÁVRH VÝROBY

Podnikateľské subjekty pôsobiace na území obce

18. PÍLA HONT TERANY
19. PNEUSERVIS
20. GOMBÁLOVÁ TERANY - ÚČTOVNÍCTVO
21. MÁRIA GAŠKOVÁ TERANY - UBYTOVANIE V SÚKROMÍ
22. AGROHONT DUDINCE - SKLAD OBILIA
23. STREDISKO PUKA - POROŠÍN - CHOV MORIEK

Výrobné plochy - návrh:

Na území obce sa nachádzajú tri výrobné plochy.

- Na juhovýchodnom okraji obce areál bývalého poľnohospodárskeho družstva v ktorom sa zachovali iba dve budovy. Ostatné boli v minulých rokoch zasanované. Jedna budova je využívaná na sklad obilia, druhá je v súčasnosti nevyužitá. Na uvoľnenej ploche po asanáciách je vybudovaná motokrosová dráha. Areál má potenciál pre budúce podnikateľské aktivity. Navrhujeme umiestňovať do areálu len také výrobné aktivity, ktoré budú rešpektovať skutočnosť, že územie obce sa nachádza v ochrannom pásme III. stupňa liečivých zdrojov Dudince.

- Na severozápadnom okraji územia obce sa nachádza zasanovaný poľnohospodársky výrobný areál - stredisko PUKA Porošín, v ktorom sa rozbieha podnikateľská aktivita chov moriek, zameraný na produkciu mäsa. Areál má plošnú rezervu aj na iné podnikateľské aktivity, ktoré tiež musia rešpektovať ochranné pásmo III. stupňa liečivých zdrojov Dudince.

- V zastavanom území obce sa nachádza fungujúca výrobná prevádzka Píla Hont Terany, zameraná na drevovýrobu poľovníckych potrieb. Pre jej rozvoj navrhujeme rozšírenie výrobnéj plochy pre sklad na jej juhozápadnom okraji.

B.8. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Zastavané územie sa skladá z troch častí:

1. Severovýchodnú časť zastavaného územia tvorí zastavané územie Horné Terany. Jeho súčasťou je aj časť obytnej zástavby na ľavom brehu toku Štiavnice a celý výrobný areál bývalého poľnohospodárskeho družstva..
2. Juhozápadnú časť tvorí zastavané územie Dolné Terany. jeho súčasťou je menšia časť obytnej zástavby na ľavom brehu toku Štiavnice. Na území Dolných Terian - na jeho severozápadnom okraji sa nachádza výrobný areál stredisko PUKA - Porošín, v súčasnom období obnovený s perspektívou chovu moriek.
3. Východne od zastavaného územia Horných Terian sa nachádza skupina vínnych pivníc a rekreačných chat na okraji lesa.

B.9. VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Ochranné pásma dopravných zariadení a technickej vybavenosti

- a) rýchlostná komunikácia R3.....100 m
- b) cesty I. triedy od okraja vozovky..... 50 m
- c) železničná trať od osi koľaje..... 60 m

Ochranné a bezpečnostné pásma

V zmysle zákona č. 251/2012 Z.z pre rozvody ZP sú stanovené obmedzujúce opatrenia. Na ochranu plynárenských zariadení sa zriaďujú ochranné pásma v ich bezprostrednej blízkosti, na zamedzenie účinkov prípadných porúch zariadení ZP sa stanovujú bezpečnostné pásma.

Ochranné pásma od osi plynovodu na každú stranu:

VTL plynovod PN 6,3 MPa	4 m
Regulačná stanica plynu(RS).....	8 m
STL plynovod do 0,4 MPa v zastavanom území.....	1 m

Bezpečnostné pásma:

VTL plynovod a prípojka k RS nad 4 MPa, s menovitou svetlosťou do 150mm.....	50 m
STL plynovody v nezastavanom území.....	10 m
STL v zastavanom území : určuje dodávateľ plynu.....	max. 2 m
regulačná stanica plynu	50 m

Ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd (Zákon č. 538/2005 Z.z.)

Do juhozápadnej časti zastavaného územia obce zasahuje ochranné pásmo II. stupňa prírodných liečivých zdrojov v Dudinciach a celé riešené územie leží v ochrannom pásme III. stupňa prírodných liečivých zdrojov v Dudinciach a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd v Santovke a Slatine, ktoré je vyhlásené Vyhláškou MZ SR č.19/2000 Z.z

Ochranné pásmo II. stupňa chráni hydrogeologický kolektor minerálnej vody, jeho tranzitno-akumulačnú, prípadne infiltračnú oblasť alebo ich častí, prírodné liečivé zdroje a prírodné minerálne zdroje.

V ochrannom pásme druhého stupňa je zakázané vykonávať činnosti, ktoré môžu ovplyvniť prirodzené fyzikálne vlastnosti, chemické zloženie alebo mikrobiologické, biologické a rádiologické hodnoty liečivého zdroja alebo minerálnej vody, brániť ich prirodzenej akumulácii v podzemí alebo znižovať ich množstvo alebo výdatnosť výveru.

Ochranné pásmo III. stupňa je územie, ktoré chráni infiltračnú oblasť hydrogeologickej štruktúry liečivého zdroja a minerálnej vody.

V ochrannom pásme tretieho stupňa je zakázané vykonávať činnosti, ktoré môžu ovplyvniť prirodzené fyzikálne vlastnosti, chemické zloženie alebo mikrobiologické, biologické a rádiologické hodnoty liečivého zdroja alebo minerálnej vody, obmedzovať prirodzenú infiltráciu povrchových vôd do podzemnej štruktúry alebo znižovať ich množstvo a výdatnosť výveru.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov (Zákon č.364/2000 Z.z.)

Do severovýchodnej časti katastrálneho územia obce malou časťou zasahuje ochranné pásmo vodárenských zdrojov Dvorníky, ktoré je vyhlásené Rozhodnutím OPLVH-vod. č. 22343/406/88-477 z 2.11.88.

Hygienické ochranné pásma

Ochranné pásmo nového cintorína je 50 m od oplotenia.

Ochranné pásmo starého cintorína (v ktorom sa už viac ako 30 rokov nepochováva je 10 m od oplotenia.

Ochranné pásmo výrobného areálu Porošín po zahájení chovu moriek bude 300 m od oplotenia areálu.

Ochranné pásmo areálu bývalého poľnohospodárskeho družstva je 50 m od oplotenia .

Ochranné pásmo lesa

Ochranné pásmo je 50 m od okraja lesa.

Žiadne chránené územie sa v riešenom území nenachádza.

B.10. NÁVRH NA RIEŠENIE ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI

Obrana štátu

V obci nie sú vybudované zariadenia vojenského charakteru. V prípade mimoriadnych udalostí je však dôležité zabezpečenie prejazdnosti cesty I/66 v prietahu obcou.

Požiarne ochrana

Ochrana proti požiarom a iným mimoriadnym udalostiam v obci Terany zabezpečuje Okresné riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Krupine. Vzhľadom na vzdialenosť 24 km Krupiny od Terian sa jedná o pomerne dlhý časový interval od vyhlásenia požiarneho poplachu po príchod zásahovej jednotky.

Dobrovoľný hasičský zbor obce Terany zabezpečuje rýchle zásahy v obci pri vzniku požiaru a iných mimoriadnych udalostiach. Má k dispozícii hasičskú zbrojnicu s novým základným protipožiarным vybavením.

Ochrana pred povodňami

Podľa mapy povodňového ohrozenia vodný tok Štiavnica pretekajúci obcou nepredstavuje pri 100 ročnej vode povodňové ohrozenie. Má obojstranné brehové porasty a má neupravené odtokové pomery.

Podľa mapy povodňového rizika však môže byť zastavané územie obce v prípade zdvihnutia hladiny Štiavnice na úroveň viac ako 100 ročnej vody krátkodobu zaplavené.

V zmysle zákona č. 7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami je potrebné zabezpečiť ochranu inundačných území vodných tokov, zamedziť v nich výstavbu a iné nevhodné činnosti.

Záplavy v obci hrozia zo svahov pri západnom okraji zastavaného územia, ktoré už niekoľkokrát zaplavili časti obce. Z toho dôvodu obec vybuvovala pozdĺž západného okraja zástavby záchytné priekopy (ktoré majiteľ blokov ornej pôdy zaoral) a dva poldre. Vybudované sú tiež otvorené priekopy na odvod vody do toku Štiavnica.

Na zamedzenie povodní navrhujeme obnoviť záchytné priekopy a rozčleniť veľké bloky ornej pôdy výsadbou remízok po vrstevnici tak, ako sú znázornené vo výkrese č. 5. Navrhujeme tiež zmeniť spôsob orby z dnešného smeru po spádnici na smer po vrstevnici.

B.11. NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY A EKOSTABILIZAČNÝCH OPATRENÍ

Osobitne chránené časti prírody a krajiny

Na riešenom území sa žiadne osobitne chránené časti prírody a krajiny nevyskytujú.

Územná ochrana

Pre územnú ochranu ustanovuje zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny päť stupňov ochrany. Rozsah obmedzení sa so zvyšujúcim stupňom zväčšuje, pričom územná ochrana sa vzťahuje na celé územie Slovenskej republiky, t.j. na území mimo osobitne vyhlásených chránených území platí 1. stupeň ochrany.

Celé riešené územie obce Terany sa v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení sa nachádza v 1. stupni ochrany (všeobecná ochrana), nie sú v ňom vyhlásené žiadne chránené územia prírody.

Na území obce sa nenachádzajú osobitne chránené časti prírody s vyšším stupňom územnej ochrany. Nie je tu evidované ani územie európskeho významu. Na základe vyjadrenia Správy CHKO Štiavnické vrchy v južnej časti územia Dolné Terany je evidovaný výskyt biotopov európskeho aj národného významu - teplo a suchomilné trávinnno-bylinné porasty. Premietnuté sú vo výkrese č. 5.

Územie európskeho významu, chránené vtáčie územie

Do riešeného územia nezasahuje územie európskeho významu a ani chránené vtáčie územie.

Ochrana drevín

V riešenom území nie sú evidované chránené stromy. Na území obce sa nachádza zeleň vo forme plôch zelene záhrad a verejných priestranstiev. Vyžaduje si to zachovanie, regeneráciu a výsadbu (obmenu) druhovo vhodnými drevinami (ovocné stromy , lipy). Nevhodná je výsadba cudzokrajných drevín.

Ochrana mokradí

V riešenom území obce Terany nie sú evidované žiadne mokrade národného, regionálneho ani lokálneho významu.

Priemet prvkov územného systému ekologickej stability

Generel územného systému ekologickej stability (GNÚSES)

GNÚSES vyjadruje základný rámec priestorovej ekologickej stability územia Slovenska, predstavuje priestorové usporiadanie ekologicky najvýznamnejších zachovaných prírodných území SR. Vláda SR uznesením č. 319 z 27. apríla 1992 schválila GNÚSES ako základný a východiskový dokument pre zabezpečenie ekologickej stability a ochrany diverzity v SR. Stal sa záväzným podkladom pre spracovanie nižších stupňov ÚSES a pre spracovanie plánovacích a projekčných dokumentácií všetkých stupňov, ktoré sa dotýkajú priestorovej organizácie a využitia územia.

Generel nadregionálneho ÚSES bol v roku 2000 aktualizovaný a následne v roku 2001 premietnutý do Koncepcie územného rozvoja Slovenska, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 1033/2001.

V aktualizovanom GNÚSES sa v riešenom území žiadne prvky ÚSES nenachádzajú. Zo širších vzťahov sú mimo riešeného územia vymedzené nasledujúce prvky: východne od obce Terany sa nachádza nadregionálne biocentrum Litava, na ktoré nadväzuje terestrický biokoridor, ktorý severne po ľavom brehu rieky Slatiny prechádza k biocentru Javorie. Západne od obce sa nachádza nadregionálne biocentrum Horšianska dolina, ktorá je prepojená terestrickými biokoridormi na provincionálne biocentrum Poiplie – Burda (nachádzajúce sa juhozápadne od obce) a biocentrum Sitno (rozkladajúce sa severovýchodne od obce). Najbližším hydrickým biokoridorom je biokoridor rieky Ipeľ prechádzajúci južne od obce Terany.

Regionálny územný systém ekologickej stability (RÚSES)

Dokument regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES) vytvára základ pre ochranu rozmanitosti podmienok a foriem života a dosiahnutie ekologickej stability na území okresu. Obec Terany ako súčasť bývalého okresu Zvolen bola spracovaná v RÚSES okresu Zvolen v roku 1995 (SAŽP Banská Bystrica).

Z navrhovanej kostry prvkov v RÚSES okresu Zvolen zasahujú do riešeného územia:

- **nadregionálny biokoridor „Východné predhorie Štiavnických vrchov“, ktorý zabezpečuje migráciu panónskych a mediteránnych zoocenóz a fytocenóz,**
- **regionálny biokoridor Štiavnica tvorený vodným tokom so sprievodnou pobrežnou vegetáciou a príľahlou aluviálnou nivou.**

Tieto biokoridory sú zakreslené v grafickej časti vo výkrese č. 5.. Vo výkrese širších vzťahov sú zakreslené aj biokoridory mimo riešeného územia, ktoré vytvárajú vhodné podmienky pre prenikanie teplomilných druhov z južných častí Slovenska ďalej na sever.

Priemet prvkov z ÚPN VÚC

ÚPN VÚC Banskobystrického kraja obsahuje návrh ÚSES na regionálnej úrovni.

V riešenom území obce Terany bol v tomto dokumente tiež vymedzený:

- **nadregionálny biokoridor Štiavnice, ktorý prechádza centrálnou časťou riešeného územia a kopíruje vodný tok Štiavnica.**

V riešenom území ani v kontakte s ním nie je v tomto dokumente vymedzené žiadne biocentrum.

V riešenom území nebol spracovaný miestny územný systém ekologickej stability.

Významné krajinné prvky

Významný krajinný prvok je podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny definovaný ako taká časť územia, ktorá utvára charakteristický vzhľad alebo prispieva k jej ekologickej stabilite, najmä les, rašelinisko, brehový porast, jazero, mokrad', rieka, bralo, tiesňava, kamenné more, pieskový presyp, park, aleja, remíza.

V zmysle uvedeného zákona nie je v obci Terany chránený krajinný prvok vyhlásený.

K významným krajinným prvkom riešeného územia patria predovšetkým brehové porasty Štiavnice a ostatných vodných tokov v riešenom území, ktoré tvoria v krajine nezastupiteľnú funkciu. Tiež sem patria línie nelesnej drevinovej vegetácie v poľnohospodárskej intenzívne využívannej krajine, ktoré plnia nezastupiteľnú funkciu z rôznych aspektov.

Ochrana pôdnych zdrojov

Na ochranu pôdy sa uplatňuje najmä zákon č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Tento zákon ustanovuje ochranu vlastností a funkcií poľnohospodárskej pôdy a zabezpečenie jej trvalo udržateľného obhospodarovania a poľnohospodárskeho využívania, ochranu environmentálnych funkcií poľnohospodárskej pôdy, ktoré sú: produkcia biomasy, filtrácia, neutralizácia a premena látok v prírode, udržiavanie ekologického a genetického potenciálu živých organizmov v prírode a v neposlednom rade ochranu výmery poľnohospodárskej pôdy pred neoprávnenými zábermi na nepoľnohospodárske použitie, a to hlavne poľnohospodárskej pôdy zaradenej podľa kódu bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky do 1.-4. kvalitatívnej skupiny uvedenej v prílohe č. 3 k cit. zákonu.

Vyhláškou č. 508/2004 Z.z. sa vykonáva § 27 zákona č. 220/2004 Z.z. Poľnohospodárska pôda je v riešenom území obce Terany zaradené podľa kódu BPEJ do 2. až 9. kvalitatívnej skupiny.

Ochrana poľnohospodárskej pôdy zaradenej do 1.- 4. kvalitatívnej skupiny sa vzťahuje na nasledujúce plochy BPEJ: 0106002, 0107003, 0106005, 0111005, 0148002, 0211002, 0248202, 0248302, 0249003, 0249203, 0249403.

Zraniteľné oblasti

Zraniteľné oblasti sú poľnohospodársky využívané územia, z ktorých odtekajú vody zo zrážok do povrchových vôd alebo vsakujú do podzemných vôd, v ktorých je koncentrácia dusičnanov vyššia ako 50 mg.l⁻¹ alebo sa môže v blízkej budúcnosti prekročiť.

Zraniteľné oblasti boli na území Slovenskej republiky vyčlenené Nariadením vlády SR č.617/2004 Z.z. Poľnohospodárske subjekty hospodáriace v týchto územiach sú povinné rešpektovať osobitné zásady hospodárenia. Vyhláška MP SR č. 199/2008 Z.z. ustanovila Program poľnohospodárskych činností vo vyhlásených zraniteľných oblastiach. Na základe súboru pôdnych, hydrologických, geografických a ekologických parametrov sa v zraniteľných oblastiach určili pre každý poľnohospodársky subjekt 3 kategórie obmedzení hospodárenia:

- kategória A - produkčné bloky s najnižším stupňom obmedzenia hospodárenia
- kategória B - produkčné bloky so stredným stupňom obmedzenia hospodárenia
- kategória C - produkčné bloky s najvyšším stupňom obmedzenia hospodárenia

Nariadenie vlády SR č.617/2004 Z.z. ustanovuje v riešenom území obce Terany podľa kritérií uvedených v prílohe č.4 vodného zákona všetky pozemky poľnohospodársky využívané za zraniteľné. Tieto môžu byť poľnohospodársky využívané len v súlade s Programom poľnohospodárskych činností vyhláseným vyhláškou MP SR č.392/2004 Z.z. Produkčné bloky poľnohospodárskej pôdy v katastrálnych územiach obce Terany sú zaradené do kategórií A a B, pričom väčšina z nich prináleží do kategórie A, do kategórie B patria produkčné bloky v lokalite Pažiť a bloky v Bzovickej pahorkatine.

Ochrana lesných zdrojov

Ochranu lesa upravuje zákon č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení zákona č. 360/2007 Z.z., zákon č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva v znení neskorších predpisov, vyhláška MLVH SR 103/1977 Z.z. o postupe pri ochrane LPF v znení vyhlášky MP SR č. 329/1996 a iné právne predpisy.

V katastrálnych územiach obce Terany lesná pôda podľa štatistiky úhrnných hodnôt druhov (ÚHDP) má výmeru 950 568 m², čo predstavuje iba 8,8 % výmery riešeného územia. Iný údaj eviduje štatistika mapového servera Národného lesníckeho centra (NLC), kde sa uvádza 90,53 ha. Organizačne sú lesné pozemky v k.ú. zaradené do lesného hospodárskeho celku Šahy.

Hospodárske lesy s prvoradou hospodárskou funkciou produkcie drevnej hmoty zaberajú v katastrálnom území Horné Terany 47,2 ha, v katastrálnom území Dolné Terany 12,05 ha, čo predstavuje 65,45 % výmery lesných pozemkov celej obce.

Ochranné lesy sú na ploche 31,28 iba v katastrálnom území Horné Terany a tvoria 34,55 % výmery lesných pozemkov riešeného územia. Ich funkciou je hlavne ochrana pôdneho krytu na nepriaznivých stanovištiach a všeobecná ochrana pôdy.

Lesy osobitného určenia sa v riešenom území nenachádzajú.

Ochrana vodných zdrojov

Do tejto kategórie chránených území v zmysle vodného zákona č. 364/2004 Z.z. patria:

- **ochranné pásma vodárenských zdrojov**, ktoré určuje orgán štátnej vodnej správy na základe záväzného posudku orgánu na ochranu zdravia, s cieľom zabezpečiť ochranu výdatnosti, kvality a zdravotnej bezchybnosti vody vo vodárenskom zdroji podľa vyhlášky MŽP SR č. 29/2005 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o určovaní ochranných pásiem vodárenských zdrojov a opatreniach na ochranu vôd a o technických úpravách v ochranných pásmach vodárenských zdrojov.

Do riešeného územia zasahuje svojim okrajom ochranné pásmo vodárenského zdroja 2. stupňa z Hontianskych Tesár nevelkou plochou na nive Štiavnice.

- **vodohospodársky významné toky** sú vodné toky vyhlásené vyhláškou MŽP SR č. 211/2005 Z.z. Riešeným územím preteká vodohospodársky významný tok Štiavnica (č. hydrologického povodia 4-24-03-078),

V zmysle zákona č. 538/2005 Z.z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečivých kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách:

- **ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných minerálnych zdrojov** sa určujú na základe podmienok vyplývajúcich z hydrogeologického kolektora podzemnej vody a ďalších prírodných faktorov. Návrh ochranného pásma musí vychádzať z analýzy rizík ohrozenia stability fyzikálno-chemického zloženia vody, zdravotnej bezchybnosti vody a výdatnosti prírodného liečivého zdroja alebo prírodného minerálneho zdroja. Ustanovuje ich Ministerstvo zdravotníctva SR všeobecne záväzným právnym predpisom.

V riešenom území je vyhlásené ochranné pásmo II. a III. stupňa prírodných liečivých zdrojov Dudince, vyhlásené vyhláškou MZ SR č. 19/2000 Z.z. Ochranné pásmo II. stupňa zasahuje do riešeného územia z juhozápadu, zvyšná časť riešeného územia prináleží do ochranného pásma III. stupňa.

Vo vnútri hranice ochranného pásma II. stupňa prírodných liečivých zdrojov Dudince, ani vo vnútri ochranného pásma vodárenských zdrojov Dvorníky územný plán žiadne stavebné ani iné rozvojové aktivity nenavrhuje.

Na základe požiadavky Správy CHKO Štiavnické vrchy sú vo výkrese č. 5 - Ochrana prírody a tvorba krajiny premietnuté:

- Trávinno-bylinné biotopy v juhozápadnej časti katastra Dolných Terian
- Biotopy na lesných pôdach v juhovýchodnej časti katastra Horných Terian a malá časť aj v katastri Dolných Terian.

B.12. NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA

DOPRAVNÝ SYSTÉM OBCE

ENERGETIKA A TELEKOMUNIKÁCIE

VODNÉ TOKY A VODNÉ HOSPODÁRSTVO

DOPRAVNÝ SYSTÉM OBCE

Širšie dopravné vzťahy

Územím obce prechádza štátna cesta I. triedy č. 66 smer Zvolen – Šahy, ktorá je súčasťou medzinárodnej cestnej siete ako cesta E 77. Obec Terany je od okresného mesta Krupina vzdialená 25 km, a od krajského mesta Banská Bystrica 78 km.

V zmysle záväznej časti ÚPN VÚC Banskobystrický kraj je navrhnuté:

v bode 6.1.2.1 - vybudovať novú trasu rýchlostnej cesty R3 v úseku hranica so Žilinským samosprávnym krajom – Kremnica – Šašovské Podhradie – Zvolen – Krupina – Šahy

6.1.2.2 - vybudovať súbežnú cestu s R3 v úseku hranica Nitrianskeho kraja – Krupina – Dolné Breziny pre dopravu vylúčenú z R3,

6.1.2.3. úseky, kde nová trasa R3 opúšťa trasu pôvodnej cesty I/66 rekonštruovať a využiť pre trasu súbežnej cesty s R3,

Návrh:

V návrhu je premietnutá trasa rýchlostnej cesty R3 západne od zastavaného územia obce v kategórii R 24,5/120.

Existujúca cesta I/66 je navrhnutá na rekonštrukciu v kategórii MZ 9/60 v zastavanom území obce a C 11,5/80 mimo zastavané územie obce, ako súbežnej trasy s rýchlostnou cestou R3

Komunikačná sieť

Súčasný stav

V zastavanom území obce základ komunikačnej siete tvorí cesta I/66 vo funkcii zbernej komunikácie B1. Komunikačnú sieť v obci dopĺňajú obslužné komunikácie premenlivej šírky a kvality. Komunikácie sú riešené bez obrubníkov s nespevnenou krajnicou. Šírka vozovky komunikácií je v rozsahu 2,5 - 6,0 m. Mimo zastavané územie obce dopravnú obsluhu v riešenom území zabezpečujú účelové komunikácie. Komunikácie kapacitne vyhovujú intenzite dopravy, ktorá je na území obce nízka – mimo cesty I/66, ktorá je zaťažená hlavne tranzitnou dopravou s vysokým podielom kamiónovej dopravy,

Podľa údajov SSC v roku 2015 bola intenzita dopravy v predmetnom úseku nasledovná:

Úsek	cesta	T	O	M	S
------	-------	---	---	---	---

91619 I/66 960 2757 13 3730

Podiel nákladnej dopravy 25,73 %.

Pre návrhové obdobie - rok 2035 je predpokladaná intenzita dopravy na základe koeficientov rastu v zmysle TP 07/2013 Prognózovanie výhľadových intenzít na cestnej sieti do roku 2040 nasledovná:

Úsek	cesta	T	O	M	S
91619	I/66	1268	3750	18	5036

Pre rok 2035 je predpokladaný podiel nákladných vozidiel 25,18 %.

Vzhľadom na to, že v návrhovom období sa počíta s vybudovaním novej trasy rýchlostnej cesty mimo zastavané územie obce je predpoklad podstatného zníženia prejazdu hlavne ťažkej dopravy mimo zastavané územie obce a tým aj k zníženiu záťaže obyvateľov od negatívnych vplyvov hluku z dopravy.

Návrh:

Základný komunikačný systém riešime v zmysle STN 736110 v zastavanom území a v zmysle STN 736101 mimo zastavaného územia. Dopravné napojenie novo navrhovaných rozvojových plôch riešime napojením na existujúci komunikačný systém obce v súlade s STN 736110 a STN 736102. V novo navrhovaných lokalitách riešime dopravnú obsluhu formou obslužných a upokojených komunikácií. Križovatky riešime v zmysle požiadaviek STN 736102.

Základ komunikačnej siete tvorí cesta I/66 vo funkcii zbernej komunikácie kategórie MZ 9/60 v zastavanom území obce a v kategórii C 11,5/80 mimo zastavané územie obce.

Existujúce obslužné komunikácie sú navrhnuté na rekonštrukciu v kategóriách C2, C3 a D1 v kategórii MO 7,5, MO 6,5/40, MO 4,5/30 podľa priestorových možností a dopravnej záťaže na týchto komunikáciách.

Návrh rieši rozšírenie siete miestnych komunikácií v nasledovných lokalitách:

Lokalita č. 01 a 02 - obslužná prístupová komunikácia k navrhovaným súborom HBV a IBV pri ihrisku

Lokalita č. 03 - obslužná prístupová komunikácia k navrhovanej dostavbe súboru IBV v západnej časti obce ponad starý cintorín (navrhovaná prístupová komunikácia je jediná mimo zastavaného územia)

Lokalita 04 - obslužná prístupová komunikácia do lokality IBV Pri parku mládeže

Lokalita 07 - Na prístupovej komunikácii k výrobnému areálu bývalého poľnohospodárskeho družstva prebiehajúcej v súčasnosti úrovňovo cez železničnú trať navrhujeme v budúcnosti vybudovať pojazd pod železničnou traťou. Dočasne navrhujeme vybudovanie automatickej rampy.

Lokalita č. 08 - dobudovanie prístupovej cesty k výrobnému areálu PUKA - Porošín

Nové komunikácie sú navrhnuté v kategórii MO 6,5/30 resp. MO 5,5/30 a MOK 5/30.

Hromadná doprava

Súčasný stav

Miestnu hromadnú osobnú automobilovú dopravu zabezpečuje v súčasnosti SAD Zvolen.

V riešenom území sa nachádzajú tri autobusové zastávky, ktoré však nemajú vybudované samostatné zastávkové pruhy. Rozmiestnením zastávok pokrýva izochrony dostupnosti pre autobusovú dopravu 400 m pre celé územie obce. Na základe uvedeného je potrebné riešiť samostatné pruhy pre autobusy mimo prejazdneho profilu komunikácie.

Návrh:

V návrhu je riešené umiestnenie autobusových zastávok mimo komunikačnej siete v súlade s požiadavkami STN 73 6425 Stavby pre dopravu: Autobusové, trolejbusové a električkové zastávky.

S rozšírením počtu zastávok sa v návrhu nepočíta.

Pešia doprava

Súčasný stav

V súčasnosti je vybudovaný jednostranný chodník pozdĺž zbernej komunikácie – cesty I/66 v zastavanom území obce. Pozdĺž obslužných komunikácií nie sú vybudované chodníky.

Návrh:

V existujúcej aj novo navrhovanej zástavbe pozdĺž obslužných komunikácií riešime jednostranné chodníky šírky minimálne 1,5 m.

Cyklistická doprava

Súčasný stav

V obci nie sú vytvorené vyhovujúce podmienky pre pohyb cyklistov.

Návrh:

Nepriaznivú situáciu v podmienkach pre rozvoj cyklistov v návrhu riešime nasledovne:

1. Riešime cyklistickú trasu Terany - Merovce - Dudince v trase od predajne COOP Jednota smerom na most ponad tok Štiavnice, odtiaľ smerom k areálu bývalého poľnohospodárskeho družstva, ďalej pozdĺž juhozápadného okraja areálu existujúcou poľnou cestou popri samote Laz Jána Buchana smerom južným po hranicu riešeného územia a ďalej smerom do Meroviec a Dudiniec.
2. Riešime aj druhú trasu od mosta cez tok Štiavnice smerom k ihrisku, pozdĺž železničnej trate, prejazd cez trať, poľnou cestou smerom juhovýchodným k lesu, lesnou cestou popri vínnych pivniciach smerom juhozápadným s napojením na cyklistickú cestu Terany - Merovce - Dudince. V budúcnosti počítame s vybudovaním podjazdu pod železničnou traťou.

Železničná doprava

Súčasný stav

Riešeným územím prebieha trasa železničnej trate v správe ŽSR. V katastrálnom území obce Terany je v súčasnosti železničná trať č. 153 nevyužívaná. Vlaková doprava na trati Zvolen - Šahy bola v roku 2003 zrušená pre nízky počet cestujúcich. Denný prúd pasažierov, ktorí využívali železničnú dopravu na tomto úseku, sa pohyboval od 20 do 180 ľudí.

V obci je existujúca železničná zastávka.

Návrh:

ÚPN VÚC Banskobystrického kraja navrhuje v oblasti rozvoja železničnej infraštruktúry: modernizovať hlavnú železničnú trať pre medzinárodnú turistickú dopravu Poľsko (Krakov) – Trstená – Vrútky – Banská Bystrica – Zvolen – Šahy – Maďarsko (Budapešť) v celej dĺžke ťahu na území Banskobystrického kraja zlepšovaním územných a stavebnotechnických parametrov trate a s výhľadovou elektrifikáciou trate,

Statická doprava

Súčasný stav

Z hľadiska statickej dopravy v obci nie sú vybudované parkovacie plochy pri objektoch vybavenosti v súlade s požiadavkami noriem, sú to len spevnené plochy bez vyznačenia parkovacích miest (napríklad pri predajni potravín COOP).

Vzhľadom na charakter bývania prevažne v rodinných domoch je odstavovanie vozidiel riešené na vlastných pozemkoch rodinných domov.

Pri existujúcich bytových domoch sú vybudované plochy pre odstavovanie vozidiel obyvateľov týchto domov s kapacitou 20 vozidiel. V obci sú vybudované spevnené plochy umožňujúce odstavovanie 16 osobných motorových vozidiel, alebo 5 nákladných vozidiel resp. autobusov.

Návrh:

Pre potreby objektov vybavenosti a bývania formou HBV riešime parkovanie a odstavovanie vozidiel v zmysle požiadaviek STN 736110/Z2 a vyhl. č. 532/2002 Z.z. na vlastných pozemkoch investorov s kapacitou 35 miest.

V rámci zástavby rodinných domov odstavovanie a garážovanie riešime individuálne na pozemkoch rodinných domov v zmysle STN 736110/Z1, Z2 Projektovanie miestnych komunikácií v počte minimálne 2 miesta pre rodinný dom.

Navrhujeme vybudovanie parkovísk pri predajni COOP Jednota, pri budove Obecného úradu, pri novom kostole, pri bytových domoch(ktoré bude slúžiť aj pre športový areál) a pri vínných pivniciach.

Návrh rieši parkovacie plochy pre imobilných občanov v počte 4 % v súlade s vyhl. č. 532/2002 Z.z pri predajni potravín COOP, pri kostoloch a pri budove Obecného úradu.

Prehľad bytovej výstavby

Súčasný stav		Navrhovaný stav v roku 2035	
Počet bytov v bytových domoch	Počet bytov v rodinných domoch	Počet bytov v bytových domov	Počet bytov v rodinných domoch
25 + 9 = 34	284	34 + 24 = 58	8+12+4+8=32 284 + 32 = 316
Potreba parkovacích a odstavných miest		87	632

Celkom počet pracovných miest v obci v službách a výrobe:

Súčasný stav.....71

Navrhovaný stav..... 70

Celkom .....141 + 66 ubytovaných seniorov

Návrh parkovacích miest pre zariadenia služieb a výroby **35** miest podľa jednotlivých funkcií na vlastných pozemkoch investorov.

Celkový počet navrhovaný parkovacích miest v obci: 87 + 632 + 35 = 724

VODNÉ HOSPODÁRSTVO

Vodné toky

Vodu zastupujú v riešenom území vodné toky, tvoria 1,3 % výmery k.ú. obce Terany. Ide najmä o tok Štiavnice, ktorá preteká riešeným územím v úseku rkm 12,5 -14,5, číslo toku 062. V zmysle vyhlášky MŽP SR č. 211/2005 je tok Štiavnice zaradený medzi vodohospodársky významné toky. Koryto Štiavnice v riešenom území má neupravené odtokové pomery.

Územie je odvodňované aj bezmenným prítokom Štiavnice a bezmenným prítokom Veperca. Koryto Štiavnice je v úseku pretekajúcom územím obce čiastočne zregulované. Pôvodné koryto je v dvoch úsekoch zastavaného územia zachované, väčšinu roka je suché, naplňa sa iba občas, počas intenzívnych dažďov. Ochranné pásmo toku Štiavnice je stanovené 10 m od brehovej čiary. Ochranné pásmo ostatných tokov je stanovené 5 m od brehovej čiary.

V riešenom území sa nenachádza vodná plocha.

Celé riešené územie hydrologicky patrí do povodia Ipľa – hydrologické poradie č. 4-24, základným povodím je povodie č. 4-24-03: „Ipeľ od Krtíša po ústie do Dunaja“.

Ipeľ pramení v západnej časti Slovenského Rudohoria pod vrchom Čierťaz v nadmorskej výške 1 030 m n.m. a má dĺžku údolia 232,5 km. Rieka Ipeľ tvorí hraničný tok od obce Muľa po ústie do Dunaja pri Chľabe (až na cca 24 km úsek medzi Tešmákom a Ipeľským Sokolcom, kde Ipeľ prechádza celý na naše územie). Ústie Ipľa sa nachádza v nadmorskej výške 101 m n.m. Celkovo má povodie Ipľa tvar stlačeného obdĺžnika, ktorý delí hlavný tok na dve nesúmerné časti: pravú, väčšiu, s dlhšími vyvinutejšími prítokmi, a ľavú menšiu časť.

Dlhodobý priemerný prítok Ipľa v ústí do Dunaja je 21,7 m³.s⁻¹. Najväčším pravostranným prítokom Ipľa je tok Štiavnica (4-24-03-078). Pramení v Štiavnických vrchoch pod vrchom Paradais a je vrchovinovo-nížinným typom rieky. Tok Štiavnice má charakter bystriny až po obec Hontianske Nemce. Od Hontianskych Nemiec je pokojnejší a značne meandruje. Od Dudiniec až po ústie je upravený a má pomerne priamočiaru trasu, čo z hydraulikkej stránky nevyhovuje a tok podmieľa brehy.

Riečna sieť v riešenom území je tvorená okrem hlavného toku Štiavnica bezmenným ľavostranným prítokom Štiavnice a bezmenným ľavostranným prítokom toku Veperec, ktorý tvorí v severozápadnej časti hranicu s katastrálnym územím Kostolné Moravce. Tok Veperec tečie mimo riešeného územia.

Podľa režimu odtoku (Šimo – Zatlko, 2002) priradujeme vodné toky do vrchovinnó-nížinnej oblasti a k typu dažďovo-snehového, najvyššiu vodnosť dosahujú počas topenia snehu od februára do apríla. Akumulačná fáza tokov s najnižšími prítokmi sa vyskytuje počas zimného obdobia (január, február), najnižší priemerný mesačný prítok dosahujú vodné toky v septembri. Podružné zvýšenie vodnosti koncom jesene a začiatkom zimy je výrazné. Údaje o priemernom odtoku a zrážkach, ich rozdiel rovnajúci sa povrchovému odtoku, klimatickému výparu a zmene zásob vody v povodí patria k základným informáciám o vodnom potenciáli povodia. Hodnoty týchto charakteristík ako aj ich porovnanie uvádzajú nasledujúce tabuľky.

Tab. č 4: Hydrologická bilancia v čiastkovom povodí za obdobie rokov 1961 - 2000

Čiastkové povodie	Plocha povodia (km ²)	Zrážky (mm)	Odtok (mm)	Rozdiel (mm)
Ipeľ	3649	636	130	506

Zdroj: Plán manažmentu čiastkového povodia Ipeľa (2009)

Tab. č. 5: Bilančné charakteristiky toku Štiavnica

Tok	Stanica	Plocha povodia (km ²)	Riečny km	Dlhodobé priemerné ročné hodnoty					
				Zrážky (mm)	Odtok (mm)	Rozdiel (mm)	Odtok súč.	Špec. odtok (l.s ⁻¹ .km ⁻²)	Prietok (m ³ .s ⁻¹)
Štiavnica	Dudince	291,53	9,9	738	215	523	0,29	6,83	1,99

Zdroj: Hydroekologický plán povodia Ipeľa (2001)

Najvšeobecnejšou odtokovou charakteristikou je dlhodobý priemerný ročný prietok Q_a , ktorý vyjadruje prirodzený potenciál povrchových vodných zdrojov.

Podiel priemerného ročného prietoku a plochy povodia vyjadruje odtok z jednotkovej plochy, čiže špecifický odtok q_a , ktorý umožňuje vzájomné porovnávanie vodností jednotlivých tokov.

V riešenom území sa nenachádza profil, na ktorom by sa charakteristiky sledovali a vyhodnocovali. Z tohto dôvodu uvádzame najbližšie profily na toku Štiavnice, ktorými sú profily Dudince a ústie.

Špecifický odtok toku Štiavnica v profile Dudince má hodnotu $q_a = 6,83 \text{ l.s}^{-1} \text{ km}^{-2}$.

Priemerné mesačné prietoky charakterizujú rozdelenie vodnosti v roku, ktoré má svoju priestorovú regionalizáciu. Vo vodomerných staniciach Štiavnica - Dudince a Štiavnica - ústie môžeme pozorovať zvýšenú jarnú vodnosť sústredenú do troch mesiacov (február – apríl). Nízky odtok nastupuje v júli a trvá do októbra. Najvodnatejším mesiacom z dlhodobého hľadiska je marec, najsuchším september.

Priemerné mesačné prietoky uvádza nasledujúca tabuľka a predstavujú časové rozdelenie vodnosti v toku.

Tabuľka č. 6: Dlhodobý a mesačný priemerný prietok $\text{m}^3.\text{s}^{-1}$ toku Štiavnica za referenčné obdobie pre prirodzený režim odtoku

Tok	Stanica	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	Q_a
Štiavnica	Dudince	1,87	2,41	1,91	3,57	5,28	3,08	1,83	1,23	0,74	0,61	0,60	0,87	1,99

Zdroj: Hydroekologický plán povodia Ipeľa (2001)

Režim odtoku vyjadrujú hydrologické charakteristiky za obdobie 1931 – 1980. Tieto sa stanovujú z údajov získaných z dlhodobých pozorovaní vo vodomerných staniciach. Dlhodobé ročné prietoky charakterizujú vodnosť tokov a dlhodobé priemerné mesačné prietoky vyjadrujú jej časové rozdelenie v toku. Práve tieto údaje sa najčastejšie používajú pri hodnotení a bilancovaní vodných zdrojov z hľadiska ich využívania pre ľudské aktivity. Rozkolísanosť ročného odtoku v riekach a potokoch v povodí Ipeľa je v porovnaní s ostatnými tokmi Slovenska pomerne vysoká.

Režim veľkých vôd

Tak ako v rozdelení vodnosti v roku prevláda v povodí Ipľa jarný odtok, tak vo výskyte povodňových situácií prevláda jarné obdobie (február – apríl) s najčastejším výskytom kulminačných prietokov v marci. Jarné prietokové vlny sú väčšinou zmiešaného typu, vytvárané z topenia snehu a dažďa. Majú spravidla väčší objem a trvanie ako dažďové vlny. Na pravostranných prítokoch Ipľa je častý výskyt dažďových povodní počas letných búrok s intenzívnou zrážkovou činnosťou.

Na základe hodnôt kulminačných prietokov vo vodomerných staniciach boli vypracované N-ročné maximálne prietoky. t.j. prietoky, ktoré sa v danom profile prekročia priemerne raz za N-rokov Vybrané profily sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 7: N-ročné maximálne prietoky v $m^3.s^{-1}$ pre tok Štiavnica

Tok	Stanica	Riečny km	N-ročné maximálne prietoky ($m^3.s^{-1}$)						
			1	2	5	10	20	50	100
Štiavnica	Dudince	9,9	31	47	64	76	87	100	110
	ústie	0,0	50	70	90	105	115	130	140

Zdroj: Hydroekologický plán povodia Ipľa (2001)

Režim malej vodnosti

Dôležitou fázou odtoku je obdobie malej vodnosti, na ktoré sa viaže aj výskyt minimálnych prietokov. Táto fáza je významná z hľadiska kvantitatívneho zabezpečovania vodných zdrojov ako aj zabezpečenia kvality vody týchto zdrojov. Z rozdelenia vodnosti v roku vyplýva, že malá vodnosť je sústredená do letno-jesennej depresie s minimom v septembri. Tomuto rozdeleniu vodnosti v podstate zodpovedá aj výskyt minimálnych prietokov.

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené N-ročné minimálne prietoky a ich špecifické odtoky v najbližšej sledovanej stanici na toku Štiavnica – Tupá.

Tabuľka č. 8: N-ročné minimálne prietoky v $m^3.s^{-1}$ a ich špecifické odtoky v $l.s^{-1}.km^2$ toku Štiavnica

Tok	Stanic a	$Q_a [m^3.s^{-1}]$ $q_a [l.s^{-1}.km^2]$	Q_{min100}	Q_{min50}	Q_{min20}	Q_{min10}	Q_{min}	$Q_{min1931-95}$
			q_{min100}	q_{min50}	q_{min20}	q_{min50}	q_{min}	$q_{min1931-95}$
Štiavnica	Tupá	26,3	0,05	0,061	0,083	0,109	0,255	0,03
		6,08	0,116	0,141	0,192	0,252	0,59	0,069

Zdroj: Hydroekologický plán povodia Ipľa (2001)

Fáza odtoku, ktorá je charakteristická poklesom prietokov pod istú hodnotu a predstavuje zhoršenie jeho funkcie v krajine sa označuje ako malá vodnosť. Je jedným z aspektov sucha. Pod pojmom malá vodnosť sa rozumejú nielen minimálne prietoky, ale aj

M-denné prietoky prekročené priemerne 355 až 366 dní v roku, ktoré v profile Dudince uvádza nasledujúca tabuľka.

Tabuľka č.9: M-denné prietoky na toku Štiavnica v $m^3.s^{-1}$

Tok	Profil	Q_a	Q_{30d}	Q_{90d}	Q_{180d}	Q_{270d}	Q_{330d}	Q_{355d}	Q_{364d}
-----	--------	-------	-----------	-----------	------------	------------	------------	------------	------------

Štiavnica	Dudince	1,990	4,950	1,570	0,690	0,370	0,220	0,147	0,096
-----------	---------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

Zdroj: Hydroekologický plán povodia Ipľa (2001)

Zásobovanie pitnou vodou

Súčasný stav

V obci je vybudovaný obecný vodovod, ktorý je v správe Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti a.s. Zvolen. Zdrojom vody sú pramene v obci Dvorníky (Hg 3 - 6 l/s, Hg 8 - 20 l/s, HgHT 1 - 10 l/s) Vrt HgHT sa momentálne nevyužíva a Hg 8 bol zrušený, Prívodné potrubie z Dvorník- liatina Js 200 je vybudované pozdĺž východnej strany železničnej trate do Dudiniec. Obec Terany je zásobovaná odbočkou - potrubím PVC 150x7,7 mm južne od zástavby na ľavom brehu toku Štiavnica. Prebieha západným smerom pod dnom Štiavnice, ulicou popri novom rím. kat. kostole, kde sa lomí smerom severným popri ceste I/66, pri kultúrnom dome sa lomí smerom západným a prebieha popri prístupovej ceste do vinohradov kde je na najvyššom mieste vybudovaný vodojem 2x150 m³ z ktorého je zásobovaná obec Terany. Prívodné potrubie pokračuje od vodojemu smerom západným do vodojemu Hontianske Moravce. Z vodojemu je vybudované zásobné potrubie PVC 160 x 7,7 mm pre obec Terany pozdĺž prívodného potrubia dĺžke 1,1 km, kde sa rozdeľuje smerom severným a južným pozdĺž cesty I/66. Pri predajni COOP Jednota je odbočka do obytnej skupiny na ľavom brehu Štiavnice, Rozvodné potrubie v obci je vybudované v celkovej dĺžke 3,71 km v dimenziách PVC 160, 110 a 90 mm.

Návrh

Lokality 01a 02 budú zásobované predĺžením jestvujúceho potrubia PVC DN 110 mm pri bytovkách vedeného popri navrhovanej prístupovej komunikácii v dĺžke 267 m.

Lokalitu 03 navrhujeme zásobovať predĺžením jestvujúceho potrubia PVC DN 110 mm v dĺžke 143 m, ktoré bude vedené popri komunikácii do vinohradov ponad starý cintorín.

Lokality 04 a 05 budú zásobované z jestvujúceho potrubia PVC DN 160 mm vedeného popri komunikácii I/66 a z jestvujúceho potrubia PVC DN 110 mm v príľahlej ulici.

Lokalita 07 Bude napojená predĺžením jestvujúceho potrubia PVC DN 160 mm o 200 m.

Lokalita 08 bude zásobovaná z jestvujúceho potrubia PVC DN 110 mm, ktoré je vedené od vodojemu priamo na lokalitu. Pre chov moriek bude slúžiť existujúca studňa.

Vínne pivnice a chaty sú zásobované vodou z existujúcich studní.

Výpočet potreby pitnej vody

Výpočet potreby pitnej vody je vypracovaný podľa vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z. z.

Navrhovaný počet obyvateľov 863

90% obyvateľov s lokálnym ohrevom vody

777 obyv. x 135 l/os/deň 104 895 l.deň⁻¹

10% obyvateľov so sprchovacím kútom

86 obyv. x 100 l/os/deň 8 600 l.deň⁻¹

občianska vybavenosť 863 obyv. x 15 l/os/deň 12 945 l.deň⁻¹

sociálna vybavenosť - dom soc. služieb

počet lôžok 66

66 x 500 l/lôžko 33 000 l.deň⁻¹

počet zamestnancov 33

33 x 60 l/zam/deň 1 980 l.deň⁻¹

Výroba a služby			
Píla HONT Terany 5 zam.			
5 x 180 l/zam./deň		900 l.deň ⁻¹	
Home produkt /medár/ 2 zam.			
2 x 80 l/zam/deň		160 l.deň ⁻¹	
Agrohont a.s Dudince - sklad obilia 10 zam			
10 x 180 l/zam/deň		1 800 l.deň ⁻¹	
Pneuservis 2 zam.			
2 x 180 l/zam/deň		360 l.deň ⁻¹	
Mária Gašková - ubytovanie v súkromí - 10 hostí			
10 x 150 l/lôžko/deň		1 500 l.deň ⁻¹	
Chov hydiny - 12 000 moriek + 5 zamestnancov			
12 000 x 0,8 l/m/deň		9 600 l.deň ⁻¹	
5 x 180 l/zam./deň		900 l.deň ⁻¹	
Navrhovaný počet pracovných miest vo výrobe 50			
10 x 180 l/os/deň		1 800 l.deň ⁻¹	
40 x 80 l/os/deň		3 200 l.deň ⁻¹	
Navrhovaný počet prac, miest v soc. vybavenosti 20			
20 x 60 l/os/deň		1 200 l.deň ⁻¹	
Priemerná denná potreba Q_p spolu		182 840 l.deň ⁻¹	= 2,12 l.s ⁻¹
Maximálna denná potreba Q_m 182 120 x 2,0		365 680 l.deň ⁻¹	= 4,23 l.s ⁻¹
Maximálna hodinová potreba Q_h 364 240 x 1,8		658 224 l.deň ⁻¹	= 7,61 l.s ⁻¹
Akumulácia			
60%	80%	100%	
220 m ³	293 m ³	366 m ³	
Jestvujúci vodojem 2 x 150 m ³ vyhovuje			

Odvádzanie splaškových vôd

Súčasný stav

Obec má vybudovanú splaškovú tlakovú kanalizáciu s domovými prípojkami s čerpacími šachtami. Tento druh kanalizácie bol vyprojektovaný a zrealizovaný vzhľadom na minimálny sklon terénu v zastavanom území obce, ktorý neumožňoval vybudovanie gravitačnej kanalizácie.

V jednotlivých uliciach sú vybudované tlakové vetvy A - A1 - A4 profilov D 50 a 63 v dĺžke 4 808,9 m. Hlavná stoka A DN 110 je vybudovaná pozdĺž ľavého brehu toku Štiavnica smerom do Dudiniec v dĺžke 1113 m, kde sa napája na gravitačnú kanalizáciu mesta Dudince.

Návrh

Lokalita 01 a 02 budú napojené predĺžením vetvy A1 potrubím HDPE PN 16 DN 50x4,6 mm v dĺžke 275 m.

Lokalitu 03 navrhujeme napojiť na vetvu A4-1 potrubím HDPE PN 16 DN 50x4,6 mm pri farskom úrade v dĺžke 180 m.

Lokalita 04 sa napojí na vetvu A2 DN 63 mm.

Lokalita 05 - prieluky pri ceste I/66 budú napojené na vetvu A2 jej predĺžením o 50 m potrubím HDPE PN 16 a prieluky na ľavom brehu Štiavnice na vetvu A DN 90 mm.

V lokalite 07 je navrhovaná priemyselná čistiareň odpadových vôd. Vyčistené vody budú odvádzané tlakovou kanalizáciou HOPE DN 63 v dĺžke 437 m do toku Štiavnica.

Z lokality 08 budú splaškové vody odvádzané do existujúcej žumpy a vyvážené do ČOV Dudince. Trus z chovu moriek bude vyvážený do spaľovne bioodpadu, kde bude likvidovaný spaľovaním.

Navrhujeme napojenie Domova dôchodcov a domova sociálnych služieb na obecnú kanalizáciu, ktorá je dimenzovaná aj na túto kapacitu.

Čistenie splaškových vôd.

Súčasný stav

Obec nemá vlastnú ČOV. Splaškové vody z celej obce sú čistené v ČOV mesta Dudince. Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb v severnej časti obce má vybudovanú malú ČOV situovanú západne od cesty I/66.

Odvádzanie dažďových vôd

Obec má vybudovanú dažďovú kanalizáciu pozdĺž komunikácií. Dažďové vody sú odvádzané rigolmi do toku Štiavnica. Vybudované sú aj zberné rigoly a dva poldre zachytávajúce časť vôd privalových dažďov z polí na návršiach nad západnou stranou zástavby.

Návrh

Obnoviť zaorané záchytné priekopy privádzajúce dažďové vody do existujúcich poldrov západne od zastavaného územia obce.

Dažďové vody z rozvojových lokalít navrhujeme odvádzať zbernými rigolmi a po prečistení v lapačoch ropných látok vypúšťať do toku Štiavnica.

Ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd (Zákon č. 538/2005 Z.z.)

Do juhozápadnej časti zastavaného územia obce zasahuje ochranné pásmo II. stupňa prírodných liečivých zdrojov v Dudinciach a celé riešené územie leží v ochrannom pásme III. stupňa prírodných liečivých zdrojov v Dudinciach a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd v Santovke a Slatine, ktoré je vyhlásené Vyhláškou MZ SR č.19/2000 Z.z

Ochranné pásmo II. stupňa chráni hydrogeologický kolektor minerálnej vody, jeho tranzitno-akumulačnú, prípadne infiltračnú oblasť alebo ich častí, prírodné liečivé zdroje a prírodné minerálne zdroje.

V ochrannom pásme druhého stupňa je zakázané vykonávať činnosti, ktoré môžu ovplyvniť prirodzené fyzikálne vlastnosti, chemické zloženie alebo mikrobiologické, biologické a rádiologické hodnoty liečivého zdroja alebo minerálnej vody, brániť ich prirodzenú akumuláciu v podzemí alebo znižovať ich množstvo alebo výdatnosť výveru.

Ochranné pásmo III. stupňa je územie, ktoré chráni infiltračnú oblasť hydrogeologickej štruktúry liečivého zdroja a minerálnej vody.

V ochrannom pásme tretieho stupňa je zakázané vykonávať činnosti, ktoré môžu ovplyvniť prirodzené fyzikálne vlastnosti, chemické zloženie alebo mikrobiologické, biologické a rádiologické hodnoty liečivého zdroja alebo minerálnej vody, obmedzovať prirodzenú infiltráciu povrchových vôd do podzemnej štruktúry alebo znižovať ich množstvo a výdatnosť výveru.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov (Zákon č.364/2000 Z.z.)

Do severovýchodnej časti katastrálneho územia obce malou časťou zasahuje ochranné pásmo vodárenských zdrojov Dvorníky, ktoré je vyhlásené Rozhodnutím OPLVH-vod. č. 22343/406/88-477 z 2.11.88.

Vybudované hydromelioračné stavby

Závlaha pozemkov Terany s výmerou 138 ha. Stavba pozostáva zo záujmového územia závlahy a podzemných rozvodov závlahovej vody rôznych profilov a rôznych materiálov. Na povrch sú vyvedené hydranty, vzdušníky a kalníky, ktoré sú chránené betónovými skružami. Umiestňovanie stavieb trvalého a dočasného charakteru na závlahovom potrubí nie je možné. V prípade, že v rozhodovacom procese prevýši záujem vlastníkov parciel o zhodnotenie ich vlastníctva a správny orgán vydá súhlas so zmenou funkčného využitia územia na stavebné účely, musí byť stavebník zaviazaný pred začatím stavebného konania na príslušnú stavbu prekonzultovať návrh projektu stavby so š.p. Hydromeliorácie - Odborom správy a prevádzky HMZ. Akékoľvek prípadné zásahy do závlahového potrubia - realizáciu aj náklady s tým spojené - znáša stavebník.

Odvodnenie pozemkov Terany, v rámci ktorého boli vybudované melioračné kanály. Kanál A otvorený, dĺžky 0,179 km, krytý kanál A dĺžky 0,649 km a krytý kanál B dĺžky 1,016 km.

Rešpektovať ochranné pásma otvorených kanálov 5m od brehovej čiary a ochranné pásma krytých kanálov 5m od osi kanálov.

Vybudované je aj odvodnenie pozemkov drenážnym systémom neznámeho vlastníka

Realizované stavby sú premietnuté v grafickej časti dokumentácie.

Pred realizáciou HBV v lokalite 01 navrhujeme preložiť prekryté záchytné rigoly prívalových vôd, ktoré lokalitou prebiehajú.

ZÁSBOVANIE ELEKTRICKOU ENERGIU

A/ Projektové podklady

B/ Širšie vzťahy

C/ Súčasný stav

D/ Ochranné pásma

E/ Energetická bilancia

A/ Projektové podklady

Prehľad bytovej výstavby

Súčasný stav		Navrhovaný stav v roku 2035	
Počet bytov v	Počet bytov v	Počet bytov v	Počet bytov v

bytových domoch	rodinných domoch	bytových domov	rodinných domoch
25 + 9 = 34	284	34 + 24 = 58	8+12+4+8=32 284 + 32 = 316

Počet obyvateľov

Súčasný stav počtu obyvateľov.....	639 obyv.
Návrh počtu obyvateľov v HBV.....	96 "
Návrh počtu obyvateľov v IBV.....	128 "

Spolu **863 obyv.**

Počet zamestnancov v občianskej vybavenosti

Administratíva (Obecný úrad, knižnica, poštové stredisko, ...	5
Školstvo (materská škola).....	4
Obchody a služby (Predajňa COOP, Večierka, Ubytovanie v súkromí, Autodoprava, Autoservis, Účtovníctvo (3, 1, 1, 2, 2, 1).....	10
Ev. a. v. kostol	-
Rím. kat. kostol	-
Ev. a.v. farský úrad	1
Rím. kat. farský úrad	1
Požiarňa zbrojnica + garáž	-
Dom smútku	-
Šatne športového areálu	-
MX TEAM - motokrosová dráha	-

Spolu **21**

Počet zamestnancov v sociálnej vybavenosti

Domov dôchodcov a Dom sociálnych služieb - počet ubytovaných seniorov	66
Počet zamestnancov.....	33

Návrh

Počet zamestnancov v občianskej a v sociálnej vybavenosti a v službách.....**20**

Spolu (33 + 21 + 20) **74**

Počet zamestnancov vo výrobe a službách

Píla HONT Terany.....	5
Home produkt /medár/.....	2
Agrohont a.s Dudince - sklad obilia.....	10
Pneuservis	2
Mária Gašková - ubytovanie v súkromí.....	1
Gombálová Terany - účtovníctvo	1

Spolu **21**

Návrh

Počet pracovných miest vo výrobe(v poľnohospodárskych výrobných areáloch).....**50**

(Areál bývalého poľnohospodárskeho družstva..... 45, areál Porošín..... 5)

Celkom počet pracovných miest v obci:

Súčasný stav.....71

Navrhovaný stav..... 70

Celkom 141

B/ Širšie vzťahy

Na juhovýchodnej časti katastra prechádza vzdušné VN vedenie č.325. Z tohto vedenia sú prevedené odbočky k jednotlivým trafostaniciam na území obce.

C/ Súčasný stav v zásobovaní elektrickou energiou

Obec Terany je zásobovaná elektrickou energiou z 22 kV vzdušného vedenia č.325 z ktorého sú prevedené VN prípojky k trafostaniciam. Pre zásobovanie obce slúžia nasledovné trafostanice:

TS1 - OBEC1 - 100 kVA – štvorstĺpová

TS2 - OBEC2 - 400 kVA – štvorstĺpová

TS3 - OBEC3 - 400 kVA – dvojstĺpová

TS4 - OBEC4 - 160 kVA – dvojstĺpová

TS5 - OBEC5 – 250 kVA – oceľová stožiarová

TS6 – PD1 – 160 kVA – dvojstĺpová

TS7 – PD2 – 160 kVA – dvojstĺpová

NN sekundárne rozvody 3x400/230 V po obci sú prevedené väčšinou holými vodičmi AIFe na betónových stĺpoch a miestami závesnými káblami RETILENS. Z trafostaníc TS2 a TS4 sú prevedené aj vývody zemnými káblami.

Vonkajšie osvetlenie je riešené LED svietidlami na výložníkoch osadenými na stĺpoch sekundárnej NN siete. Rozvod pre napájanie verejného osvetlenia je prevedený vodičmi AIFe6 16 mm², ktoré sú napojené zo skriň RVO pre ovládanie osvetlenia.

D/ Ochranné pásma

22 kV vedenie má ochranné pásmo 10 m na každú stranu od krajných vodičov vedenia.

E/ Energetická bilancia riešeného územia

Pri bilancovaní potreby elektrickej energie sa bude vychádzať z predpokladu, že domácnosti budú používať elektrickú energiu na prevádzkové účely a z časti na prípravu teplej vody, pretože väčšia časť obce je plynofikovaná.

Vzhľadom k tomu, že väčšia časť obce je plynofikovaná nepočíta sa v budúcnosti s rozsiahlejšou rekonštrukciou sekundárnych rozvodov.

V prípade zvýšených požiadaviek na odber elektrickej energie bude potrebné rekonštruovať jednotlivé trafostanice s výmenou transformátorov vyššieho výkonu a následne podľa potreby posilniť vzdušné NN rozvody.

F/ Zásady zásobovania elektrickou energiou.

Analýzou jestvujúceho stavu v zásobovaní elektrickou energiou a predpokladaným nárastom spotreby elektrickej energie v riešenom území z dôvodu ďalšej výstavby bude nutné:

- rekonštruovať jestvujúce trafostanice na vyšší výkon podľa potreby
- NN sekundárne rozvody z trafostaníc riešiť jestvujúcimi rozvodmi s použitím väčších prierezov resp. dvojpoťahov doplnených závesnými káblami RETILENS.
- v prípade novo navrhovanej výstavby riešiť NN rozvody zemnými káblami príslušnej dimenzie, ktoré budú navzájom zoslučkovévané.

Návrh riešenia zásobovania územia elektrickou energiou

Navrhovaný rozvoj obce je podmienený zabezpečením dostatočného množstva elektrickej energie. To si vyžiada výstavbu resp. rekonštrukciu trafostaníc 22/0,4 kV na riešených lokalitách napájaných z najbližších VN rozvodov.

Pri návrhu nových riešených lokalít je potrebné dodržať nasledovné ochranné pásma: 22 kV vedenie má ochranné pásmo 10 m na každú stranu od krajných vodičov vedenia.

Navrhovaný stav

NN rozvody v navrhovaných lokalitách výstavby rodinných a bytových domov budú prevedené zemným káblom zoslučkoványm v rozpojovacích istiacich skriniah osadených pri bytovkách resp. okrajoch pozemkov rodinných domov. Z týchto skriň budú napojené elektromerové rozvádzače bytových jednotiek.

Verejné osvetlenie v navrhovaných lokalitách výstavby rodinných a bytových domov bude prevedené na oceľových osvetľovacích stožiaroch s úspornými LED svetidlami.

Lokalita č.01: - výstavba 24 bytov v bytovom dome.
- súčiniteľ $\beta_n=0,36$
Potrebný výkon. $24 \times 7 \times 0,36 = 60$ kW

Lokalita č.02: - výstavba 8 rodinných domov.
- súčiniteľ $\beta_n=0,48$
Potrebný výkon. $8 \times 7 \times 0,48 = 27$ kW

Pre napojenie týchto lokalít č. 01 a 02 na elektrickú energiu bude jestvujúca trafostanica TS3 – 400 kVA rekonštruovaná na výkon 630 kVA a budú z nej napojené vývody pre rodinné domy a vonkajšie osvetlenie a bytový dom včítane verejného osvetlenia.

Lokalita č.03: - výstavba 12 rodinných domov.
- súčiniteľ $\beta_n=0,43$
Potrebný výkon. $12 \times 7 \times 0,43 = 36$ kW

Napojenie tejto lokality bude prevedené z jestvujúceho NN rozvodu, ktorý bude zrekonštruovaný na dostatočnú dimenziu pre zabezpečenie kvality dodávky elektrickej energie, resp. trafostanica TS4 bude rekonštruovaná na výkon 250 kVA.

Lokalita č.04: - výstavba 4 rodinných domov.
- súčiniteľ $\beta_n=0,6$
Potrebný výkon. $6 \times 7 \times 0,6 = 25 \text{ kW}$

Napojenie tejto lokality bude prevedené z trafostanice TS1 samostatným káblovým vývodom uloženým v zemi.

Lokalita č.05: - výstavba 8 rodinných domov v parcelných prielukách.
- súčiniteľ $\beta_n=0,48$
Potrebný výkon. $8 \times 7 \times 0,48 = 27 \text{ kW}$

Rodinné domy postavené v parcelných prielukách budú napojené z jestvujúceho NN rozvodu.
V prípade potreby zlepšenia napätových pomerov bude jestvujúca vzdušná sieť rekonštruovaná na väčší prierez vodičov.

Lokalita č.08: - výroba
- pre napojenie tejto lokality navrhujeme obnoviť trafostanicu o výkone do 630 kVA zásobovanú z existujúcej VN prípojky smerom od obce Sudince.

Lokalita č.09: - centrálna zóna obce
V lokalite sa uvažuje s prípadným rozšírením občianskej vybavenosti a so zvýšením potreby na odber elektrickej energie cca 20%.

Pre napojenie tejto lokality budú jestvujúce NN rozvody zrekonštruované na vyšší prierez a trafostanica TS2 bude zrekonštruovaná v prípade potreby na vyšší výkon.

ZÁSOBOVANIE PLYNOM

Obec je celoplošne plynofikovaná sieťou STL plynovodov 300 kPa, z nekovového materiálu PE 100, D40 až D90 a pripojovacích plynovodov k jednotlivým objektom, dimenzie D 32. Celková dĺžka jestvujúcich plynovodov je 5439,0m. Vo východnej časti obce na ľavom nábreží rieky Štiavnice je umiestnená v oceľovom oplotenom objekte regulačná stanica plynu RS 500/2/1-463-50/80. Umiestnenie plynárenských zariadení je premietnuté v grafickej časti dokumentácie.

Prehľad bytovej výstavby

Súčasný stav		Navrhovaný stav v roku 2035	
Počet bytov v bytových domoch	Počet bytov v rodinných domov	Počet bytov v bytových domov	Počet rodinných domov
25 + 9 = 34	284	34 + 24 = 58	8+12+4+8=32 284 + 32 = 316

Prehľad spotreby zemného plynu v obci

Priemerná spotreba ZP na 1 b.j.- v **IBV** 1,4 m³/hod, 1800 m³/rok, percento plynofikácie súčasný stav 71% , súčasná potreba ZP IBV.....282,3m³/hod.....362,9 tis. m³/rok

Navrhovaný stav 80%.....353,9m³/hod.....455,0 tis. m³/rok

Priemerná spotreba ZP na 1 b.j.- v **HBV** 0,9 m³/hod, 800 m³/rok, percento plynofikácie súčasný stav 100% , súčasná potreba ZP v **HBV**..... 30,6m³/hod.....27,2 tis.m³/rok

Navrhovaný stav 100%.....52,2m³/hod.....46,4 tis. m³/rok

Priemerná spotreba ZP na **vybavenosť** – 17 objektov, 2,8m³/hod, 3000 m³/rok, percento plynofikácie súčasný stav 80% , súčasná potreba ZP .....38,1m³/hod.....40,8 tis. m³/rok

Navrhovaný stav 85%.....40,4m³/hod.....43,3 tis. m³/rok

Priemerná spotreba ZP na **výrobu a služby** – 6 objektov, 4,0m³/hod, 5000 m³/rok, percento plynofikácie súčasný stav 75% , súčasná potreba ZP .....18m³/hod.....22,5 tis. m³/rok

Navrhovaný stav 80%.....19,2m³/hod.....24,0 tis. m³/rok

Celkom stav odberu ZP do roku 2035.....465,7m³/hod.....568,7 tis.m³/rok

Návrhu plynofikácie

Vybudované plynárenské zariadenia v obci Terany – RSVTL/STL o výkone 500 m³ a celoplošne vybudovaná miestna stredotlaká plynovodná sieť D40 až D90 celkovej dĺžky 5439 m o tlakovej úrovni do 0,3 MPa – dávajú dobré predpoklady pre rozširovanie plynofikácie v obci.

Navýšenie potreby ZP pre návrhové obdobie do roku 2035 – 96,7 m³/hod. je možné bezproblémovo zabezpečiť z existujúcich plynárenských zariadení obce-časti lokality 03 a 05. Nové rozvody ZP bude potrebné realizovať len do lokalít s novou zástavbou :

- pre lokalitu 01,02 STL plynovod D 50, dĺžka cca 165 m
- pre lokalitu 03 STL plynovod D 50, dĺžka cca 150 m
- pre lokalitu 04 STL plynovod, dĺžka cca 180 m
- pre lokalitu 05 (Horné Terany) STL plynovod, dĺžka cca 80 m

Prípojky plynu pre navrhované objekty RD a BD o dimenziách D32 sú uvažované priemernej dĺžky 8,0m. Pre objekty občianskej vybavenosti a miestnych prevádzok sú prípojky plynu o dimenziách D32 priemernej dĺžky 10,0m.

Ochranné a bezpečnostné pásma

V zmysle zákona č. 251/2012 Z.z pre rozvody ZP sú stanovené obmedzujúce opatrenia. Na ochranu plynárenských zariadení sa zriaďujú ochranné pásma v ich bezprostrednej blízkosti, na zamedzenie účinkov prípadných porúch zariadení ZP sa stanovujú bezpečnostné pásma.

Ochranné pásma od osi plynovodu na každú stranu:

VTL plynovod PN 6,3 MPa .....4 m
Regulačná stanica plynu(RS).....8 m
STL plynovod do 0,4 MPa v zastavanom území.....1 m

Bezpečnostné pásma:

VTL plynovod a prípojka k RS nad 4 MPa, s menovitou svetlosťou do 150mm.....	50 m
STL plynovody v nezastavanom území.....	10 m
STL v zastavanom území : určuje dodávateľ plynu.....	max. 2 m
regulačná stanica plynu	50 m

ELEKTRONICKÉ KOMUNIKÁCIE

V obci sú komplexné poštové služby zabezpečované prostredníctvom poštového strediska , ktoré je umiestnená v budove kultúrneho domu . Na území obce existuje pevná telefónna sieť spoločnosti T-Com a mobilná telefónna sieť T-Mobile, Orange a O2. Digitalizáciou telefónnej siete sa výrazne zlepšila komunikačná dostupnosť a využitie internetu.

Pevnú telefónnu sieť navrhujeme predĺžiť do navrhovaných ulíc v lokalitách č. 01, 02 a 03.

Kamerový systém

V obci bol v roku 2013 zrealizovaný monitorovací a záznamový kamerový systém. V súčasnosti sú monitorované verejné priestranstvá a majetok obce 16. kamerami.

B.13. KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Ovzdušie

Obec Terany sa nachádza na južnom okraji Krupinskej planiny, kde nie sú v prevádzke priemyselné podniky, ktoré by znečisťovali ovzdušie imisiami.

Vzhľadom na mimoriadne frekventovaný cestný ťah stredom obce Poľsko - Maďarsko, ktorým prejdú stovky kamiónov denne, trpí viac ako polovica obyvateľov obce nadmerným hlukom, vibráciami a znečisteným ovzduším zo spalín motorových vozidiel.

Napriek tomu, že je obec plynofikovaná, časť domácností v zimných mesiacoch znečisťuje ovzdušie z lokálnych kúrenísk.

Ochrana vôd

Znečisťovanie vodných tokov je čiastočne zapríčinené vypúšťaním odpadových vôd z domácností, ktoré nie sú napojené na obecnú kanalizáciu.

Terénny reliéf západne od zastavaného územia tvorí relatívne prudký svah z veľkej časti odlesnený, zornený a využívaný na pestovanie obilnín, pretože je tvorený kvalitnou ornou pôdou. Vzhľadom na súvislé lány ornej pôdy s absenciou vodozáchytných medzí, alebo remízok a orbe po spádnici, namiesto po vrstevnici, dochádzalo počas intenzívnych dažďov k záplavám obytnej zóny obce - prízemných a pivničných priestorov - vodou zmiešanou so splavenou ornou a bahnom. Nešetrný prístup majiteľa pozemkov (obyvateľa Bratislavy) k problémom, ktoré obyvateľom obce spôsobuje, rieši obec projektom protipovodňovej ochrany ohrozenej časti zastavaného územia. Boli už zrealizované záchytné a odvodňovacie priekopy a dva poldre, ktoré zmiernili škody páchané na rodinných domoch. Východiskom je iba výsadba niekoľkých pásov krovín a stromov, tak, aby vznikli remízky zachytávajúce privalovú vodu. V prípade nerealizovania týchto opatrení v priebehu niekoľkých rokov dažďová voda odnesie z polí najkvalitnejšiu ornú a dôsledkom bude rapídne zníženie ich úrodnosti.

Ochrana prírody

V riešenom území platí v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v jeho aktuálnom znení I. stupeň ochrany prírody. Na území obce sa nenachádzajú osobitne chránené časti prírody s vyšším stupňom územnej ochrany. Nie je tu evidované ani územie európskeho významu. V južnej časti územia Dolné Terany je evidovaný výskyt biotopov európskeho aj národného významu - teplo a suchomilné trávinnno-bylinné porasty. Premietnuté sú v priloženej mapke.

Zeleň

Na území obce sa nachádza zeleň vo forme plôch zelene záhrad a verejných priestranstiev. Vyžaduje si to zachovanie, regeneráciu a výsadbu (obmenu) druhovo vhodnými drevinami (ovocné stromy , lipy). Nevhodná je výsadba cudzokrajných drevín.

Plošne najrozsiahlejšia je plocha v druhej polovici XX. storočia vyčlenená na vybudovanie Parku mládeže. Navrhujeme vybudovanie na tejto ploche obecný park.

Druhou rozsiahlou plochou je park pri kaštieli, ktorý je spustnutý. Navrhujeme jeho rekonštrukciu na Golfpark.

Odpady

V obci je zavedený separovaný zber odpadu. Separujú sa plasty, papier, sklo, textil a elektronický odpad. Všetky domácnosti majú svoje nádoby na odpad, ktoré sú 2x v mesiaci vyvázané spoločnosťou Združenie Hont. v Dudinciach. Veľkoobjemové kontajnery sú vyvázané podľa potreby spoločnosťou MsP Dudince. Podľa vyjadrenia MŽP nie sú v riešenom území evidované skládky odpadu. Nelegálnu skládku v areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva navrhujeme odstrániť.

Radón

Celé zastavané územie obce sa nachádza v strednom radónovom riziku (eU 63,0 %).

Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

Podľa § 20 ods. 3 geologického zákona ministerstvo vymedzuje ako riziká stavebného využitia územia:

- výskyt stredného radónového rizika.

Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z, o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

Geotermálna energia

Riešené územie sa nachádza mimo vymedzených geotermálnych oblastí.

B.14. VYMEDZENIE A VYZNAČENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

Na riešenom území sa nenachádzajú prieskumné územia, chránené ložiskové územia, ani dobývacie priestory. Nenachádzajú sa tu ani staré bankské diela.

B.15. VYMEDZENIA PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU, NAPR. ZÁPLAVOVÉ ÚZEMIE, ÚZEMIE ZNEHODNOTENÉ ŤAŽBOU

Na území obce si zvýšenú ochranu vyžadujú:

- areál materskej školy
- vodný tok Štiavnica s brehovými porastmi a vo vnútri vymedzenej hranice povodňového ohrozenia
- zástavba rodinných domov na západnom okraji obce pred zaplavovaním vodou a bahnom v dôsledku rozsiahlych blokov ornej pôdy v svahových polohách a spôsobom orby po spádnici. (V dôsledku absencie členenia blokov pásmi vegetácie a nevhodným spôsobom orby bola veľká časť obce zaplavená bahnom a privalovými vodami v rokoch 2010 a 2012).
- areál Domova dôchodcov a Domova sociálnych služieb.

B.16. OCHRANA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY /VYHODNOTENIE PERSPEKTÍVNEHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNÝCH POZEMKOV/

Poľnohospodárska pôda tvorí väčšinu výmery riešeného územia, v ktorom zaberá 897 96 14 m², čo predstavuje 82,9 % celkovej výmery riešeného územia. Väčšinu z nej tvorí orná pôda, menší podiel majú trvalé trávne porasty. Zvyšok tvoria vinice, záhrady, plochy súkromne hospodáriacich obyvateľov.

Orná pôda

Orná pôda zaberá 56,4 % z výmery riešeného územia. Rozorané sú takmer všetky väčšie plochy Sebechlebskej pahorkatiny v riešenom území so sklonom do 7°, ojedinele až do 12°, ale i vrcholová plošina Krupinskej planiny (kóta Baba 315 m). Veľkostí ide prevažne o mezoštruktúry polí od 0,9 – 35 až 50 ha až makroštruktúry (nad 35 (50)ha).

Na pravostranných svahoch nad nivou toku Štiavnica ide o lokality Staré vinice, Dlhé, Nad Porošinom, Stará hora, Nad kostolom, Nové vinice, Široké, Veľký Osláš. Makroštruktúry s výmerou nad 50 ha sa vyskytujú v k.ú. najmä v lokalitách Široké, Stará hora a Staré vinice. Plošne najväčšími v riešenom území sú kultúrne diely: 0701/2 s výmerou 135,2 ha a 1806/1 s výmerou 94,1 ha, ktoré sú málo rozčlenené rôznymi kultúrami na menšie celky.

Plochy ornej pôdy sa nachádzajú na nive Štiavnice, ide o lokality Pažiť, Vrchné lúky, Spodné lúky. Ako orná pôdy sú využívané aj vrcholová plošina kóty Baba (315 m n.m.). V riešenom území sa pestujú najmä obilniny – kukurica, pšenica, jačmeň, ale i d'atelinotrávne miešanky.

Plochy ornej pôdy veľkosti mikroštruktúr v blízkosti sídiel obhospodarované viacerými vlastníkmi - tzv. záhumienky sa nachádzajú v kontakte so zastavanými plochami sídla.

Trvalé trávne porasty (TTP)

TTP pokrývajú 23,7 % podľa úhrnných hodnôt druhov pozemkov (ÚHDP) z celkovej výmery okresu a sú reprezentované najmä lúkami. Ide prevažne o biotop LK1 - Nížinné a podhorské kosné lúky a biotop Tr3 - Panónske travinno-bylinné porasty na spraši. Na základe terénneho mapovania bolo možné jednoznačne v riešenom území identifikovať kosné lúky, ktoré prevažujú nad ostatnými kategóriami TTP.

Intenzívne využívané lúky sú charakteristické minimálnym, resp. žiadnym zastúpením NDV a ide väčšinou o druhovo chudobné porasty, takéto porasty sú typické pre rovinnú nivu toku Štiavnica.

V severozápadnej časti riešeného územia majú travobylinné porasty menší plošný rozsah, viažu sa na výslnné južné a východné svahy Sebechlebskej pahorkatiny, typické sú pre okraje polí a mikroštruktúry s vinicami. Časť z nich podlieha úspešným zárastom.

Najväčší plošný rozsah lúčnych porastov je juhovýchodnej časti riešeného územia na podvrchovinovom type reliéfu Bzovickej pahorkatiny v lokalite Prieboj a svahoch Baby. Sú reprezentované intenzívne až extenzívne využívanými plochami TTP. Vyznačujú sa väčšou druhovou pestrosťou a zastúpením rozptýlenej, skupinovej i líniovej NDV, sú to málo pozmenené spoločenstvá charakteru poloprirodných lúk. Veľká časť nevyužívaných, pôvodne lúčnych spoločenstiev na kontakte s lesnými spoločenstvami už zarástla a mnohé plochy, vedené ako TTP, majú charakter lesa so zápojom. Ďalšia časť lúčnych spoločenstiev v tejto časti riešeného územia je v rôznom štádiu úspešných zárastov. Pri absencii využívania lúk kosením dochádza k ich postupnému zarastaniu krovitou vegetáciou s ružou šípovou (*Rosa canina L.*), slivkou trnkovou (*Prunus spinosa L.*), hlohom (*Crataegus sp.*), svíbm krvavým (*Swida sanguinea L.*), ale najmä agátom bielym (*Robinia pseudoacacia L.*). Postupujúcu sukcesiu TTP indikuje aj šírenie smlzu kroviskového (*Calamagrostis epigejos (L.) Roth*). Takéto degradované plochy sa nachádzajú na plošinatých chrbtoch a svahoch pod kótou Baba (315) v Krupinskej planine. Z ruderalných bylín sa vyskytuje bolehlav škvrnitý (*Conium maculatum L.*), lopúch väčší (*Arctium lappa L.*) a palina obyčajná (*Artemisia vulgaris L.*).

Vinice, záhrady a sady

Vinice tvoria 1,2 % výmery riešeného územia, čo predstavuje 130 387 m². Nachádzajú sa na kontakte katastrálnych území Dolné Terany a Horné Terany v lokalite Stará hora. Časť týchto antropogénne podmienených biotopov, ktoré sú v súkromnom vlastníctve, podlieha agresívnym a veľmi dynamickým zárastom krovín a drevín. Týmto postupným zaníkaním viníc však miestna krajina stráca svoj charakteristický vzhľad.

Záhrady sa rozprestierajú podľa ÚHDP na ploche 164 519 m² a tvoria 1,5 % z riešeného územia obce Terany. Záhrady obkolesujú zastavané plochy sídla zo všetkých strán.

Výmera sadov v riešenom území je podľa ÚHDP 4 055 m², viažu sa na katastrálne územie Dolné Terany. Ďalšie sady ovocnín sa nachádzajú aj v Bzovickej pahorkatine, na svahoch Baby, tieto plochy sú evidované v katastri ako lúky.

Úhrnné hodnoty druhov pozemkov (ÚHDP) obce Terany

Druhy pozemku	k.ú Dolné Terany (m ²)	k.ú Horné Terany (m ²)	Spolu obec (m ²)	Spolu obec (%)
Orná pôda	2423029	3686594	6109623	56,4%
Vinice	63189	67198	130387	1,2%
Záhrady	67770	96749	164519	1,5%
Ovocné sady	4055	0	4055	0,0%

Trvalé trávne porasty	1093805	1477225	2571030	23,7%
Poľnohospodárska pôda	3651848	5327766	8979614	82,9%
Lesné pozemky	133717	816851	950568	8,8%
Vodné plochy	80147	57347	137494	1,3%
Zastavané plochy a nádvoria	249341	389761	639102	5,9%
Ostatné plochy	61567	65135	126702	1,2%
SPOLU	4176620	6656860	10833480	100,0%

Zdroj: Katastrálny portál ÚGKK SR (stav k 10.06.2016)

Predmetom zmapovaných BPEJ je celá poľnohospodárska pôda, ktorá je evidovaná v kultúrach: orná pôda, lúky, pasienky, sady a vinice. Sústava bonitovaných pôdnoekologických jednotiek je spracovaná vo forme 7-miestneho číselného kódu, ktorý predstavuje účelové zoskupenie ekologicky a produkčne veľmi podobných pôdných subtypov na špecifických skupinách pôdotvorných subtrátov, ktoré sa vyskytujú v určitom klimatickom regióne. Pôdno-klimatické jednotky sú podrobnejšie rozdelené aj podľa sklonu a expozície svahov, skeletnosti, hĺbky pôdy a zrnitosti povrchového horizontu. BPEJ sú na základe vyhodnotenia produkčných schopností poľnohospodárskych pôd zaradené do 9. obvodových skupín. Skupina pôd 1 až 4 predstavuje pôdy s vysokou produkčnou schopnosťou, skupina pôd 5 až 7 sú pôdy so strednou a skupina pôd 8 až 9 má nízku bonitu.

Z hľadiska kvality sú pôdy v riešenom území zaradené do 33 typov BPEJ, čo sa odráža aj v ich produkčných vlastnostiach, zaradené sú do 2 až 9. Kvalitatívnej skupiny. Najkvalitnejšiu pôdu v 2. skupine BPEJ predstavuje jednotka č. 0106002 a jednotka č. 0106005, ide o pôdny typ fluvizeme typické, stredne ťažké.

Prevažná časť poľnohospodárskej pôdy patrí do skupiny 4. a 6. kvalitatívnej skupiny BPEJ. Prehľad BPEJ v riešenom území spolu s ich zaradením do typologicko-produkčných jednotiek (TPJ), kvality pôdy a ich zaradením do chránených pôd uvádza nasledujúca tabuľka.

BPEJ riešeného územia:

BPEJ	Kód pôdy	Pôdny typ	TPJ	Kvalit a	Chránená pôda *
0106002	06	fluvizeme typické, stredne ťažké	03	2	x
0107003	07	fluvizeme typické, ťažké	03	4	x
0106005	06	fluvizeme typické, stredne ťažké	03	2	x
0111005	11	fluvizeme glejové, stredne ťažké (lokálne ľahké)	04	3	x
0112003	12	fluvizeme glejové, ťažké	04	5	-
0148002	48	hnedozeme luvizemné na sprašových hlinách a polygénnych hlinách často s prímiesou skeletu, stredne ťažké	03	4	x

Väčšina pôdy v okolí zastavaného územia je chránená.

Navrhované rozvojové plochy sa nachádzajú vo vnútri hranice zastavaného územia s výnimkou navrhovanej prístupovej komunikácie k lokalite č. 03 ponad starý

cintorín.

Prehľad lokalít:

Lokalita č. 01 v zastavanom území

Miesto lokality:	východná časť obce pri bytovkách
Druh výstavby:	bývanie HBV
Rozsah lokality:	0,30 ha
Záber PP:	0,30 ha
Druh pozemku:	OP
BPEJ:	0106002
Bonitný stupeň:	2
Užívateľ:	súkromné

Lokalita č. 02 v zastavanom území

Miesto lokality:	východná časť obce pri ihrisku
Druh výstavby:	bývanie IBV
Rozsah lokality:	0,97 ha
Záber PP:	0,97 ha
Druh pozemku:	OP
BPEJ:	0106002
Bonitný stupeň:	2
Užívateľ:	obec + súkromné

Lokalita č. 03 v zastavanom území, prístupová cesta mimo zastavaného územia

Miesto lokality:	západná časť obce
Druh výstavby:	bývanie IBV + prístupová cesta
Rozsah lokality:	bývanie 1,03 ha (záhrady) cesta 0,1 ha (OP)
Záber PP:	1,13 ha
Druh pozemku:	záhrady + OP
BPEJ:	0248202
Bonitný stupeň:	4
Užívateľ:	súkromné

Lokalita č. 04 – v zastavanom území

Miesto lokality:	pri toku Štiavnica
Druh výstavby:	bývanie IBV
Rozsah lokality:	0,44 ha
Záber PP:	0,44 ha
Druh pozemku:	0
BPEJ:	-
Bonitný stupeň:	-
Užívateľ:	súkromné

Lokalita č. 05 v zastavanom území

Miesto lokality:	parcelné prieluky pozdĺž východnej strany cesty I/69
Druh výstavby:	IBV
Rozsah lokality:	0,70 ha
Záber PP:	0,70 ha
Druh pozemku:	záhrady
BPEJ:	0110002 , 0
Bonitný stupeň:	2, -
Užívateľ:	súkromné

Lokalita č. 06 - v zastavanom území

Miesto lokality:	pri toku Štiavnica
Druh výstavby:	sklady
Rozsah lokality:	0,15 ha
Záber PP:	0,15 ha
Druh pozemku:	0
BPEJ:	-
Bonitný stupeň:	-
Užívateľ:	súkromné

Lokalita č. 11 - v zastavanom území

Miesto lokality:	pri železnici
Druh výstavby:	šport
Rozsah lokality:	0,50 ha
Záber PP:	0,50 ha
Druh pozemku:	OP
BPEJ:	0106002
Bonitný stupeň:	2
Užívateľ:	obec + súkromné

Lokalita 03 - v zastavanom území

prístupová cesta - 0,1 ha mimo zastavaného územia

Lokality č. 07 a 08 - v zastavanom území

areály bývalého poľnohospodárskeho družstva navrhované na obnovenie výroby bez nových záberov pôdy.

Lokalita č. 09 - v zastavanom území

vymedzená centrálna zóna obce bez záberu pôdy

Lokalita č. 10 - v zastavanom území

plochy verejnej zelene - park pri kaštieli s návrhom na vybudovanie golfparku a plocha bývalého parku mládeže s návrhom na vybudovanie obecného parku bez nových záberov pôdy

Lokalita č. 12 - trasa rýchlostnej cesty R3 - výhľad

Prehľad stavebných a iných záberov na poľnohospodárskej pôde:

Žiadateľ (objednávateľ ÚPD): Obec Terany

Zhotoviteľ: Ing. Miroslava Supuková

Kraj: Banská Bystrica

Okres: Krupina

Dátum : VI. 2017

Tabuľka č. 1

Lokalita č.	Katastrálne územie	Funkčné využitie	Výmera lokality	Predpokladaná výmera Poľnohospodárskej pôdy			Užívateľ poľnohospodárskej pôdy	Vybudované hydro-melioračné zariadenia	Časová etapa realizácie	Iná informácia
				Spolu v ha	Spolu v ha	Z toho				
						Skupina BPEJ		Výmera v ha		
01	H. Terany	bývanie HBV	0,30	0,30	2	0,30	súkromné	-	2020	v zastavanom území
02	H. Terany	bývanie IBV	0,97	0,97	2	0,97	súkromné + obec	závlaha	2025	v zastavanom území
03	D. Terany	bývanie IBV	1,03	1,03	4	1,03	súkromné	-	2018	v zastavanom území
		cesta	0,10	0,10	4	0,10	súkromné	-	2018	Mimo zastavaného územia
04	H. Terany	bývanie IBV	0,44	-	-	-	súkromné	-	2019	v zastavanom území
05	H. Terany	Bývanie IBV	0,70	0,70	2, 0	0,70	súkromné	-	2020	v zastavanom území
06	H. Terany	sklady	0,15	-	-	-	súkromné	-	2018	
11	H. Terany	šport	0,50	0,50	2	0,50	Obec + súkromné			v zastavanom území
Spolu			4,19	3,60		3,60				

Poznámka: záber pôdy je iba 0,1 ha pre prístupovú cestu k lokalite 03.

PREHL'AD PARCIEL PODĽA REGISTRA CKN A EKN:

Lokalita 01 - bývanie HBV na parcelách registra CKN č. 1072/2 a 1342/2

Lokalita 02 - bývanie IBV na parcele registra CKN č. 1072/2

Lokalita 03 - bývanie IBV na parcelách registra CKN č. 115/1, 115/3, 115/4, 115/6, 115/7,
- **prístupová cesta na parcele registra EKN č. 114/3**

Lokalita 04 - bývanie IBV na južnej časti parcely registra EKN č. 53,

Lokalita 05 - bývanie IBV na parcelách registra CKN č. 55/4, 903/2, 903/6, 903/7,
- na parcele registra EKN 903/1

Lokalita 06 - sklady na severnej časti parcely registra EKN č. 53.

Lokalita 11 - šport na parcelách registra CKN č. 1340/5, 1072/17, EKN 1340/31

B.17. KOMPLEXNÉ HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA NAJMÄ Z HĽADISKA ENVIRONMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNOTECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Riešenie územného plánu rešpektuje, že obec Terany sa nachádza v bezprostrednej blízkosti kúpeľného mesta Dudince. Leží v jednej s najteplejších lokalít Slovenska a územie obce je charakteristické úrodnou pôdou, v ktorej sa darí teplomilným obilninám, zelenine, ovociu a vinnej réve. Leží na medzinárodnej turistickej trase Balt - Jadran. Obec má družobné styky s obcou rovnakého názvu v severnej časti Maďarskej republiky.

Napriek uvedeným skutočnostiam je v obci zaznamenaný odchod obyvateľov za prácou do iných častí republiky aj do zahraničia, čo spôsobilo znižovanie počtu obyvateľstva v uplynulých rokoch. Návrh územného plánu hľadá východiská z tejto situácie, definuje sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce:

- Vyvážený trvalo udržateľný hospodársky a sociálny rozvoj obce s dlhodobým programom postupného naplňovania zámerov obce a vytvárania podmienok pre plnohodnotné uspokojovanie životných potrieb jej obyvateľov.
- Zlepšenie podmienok pre rozvoj podnikateľských aktivít, s dôrazom na zvýšenie úrovne zamestnanosti a rozsahu, úrovne a kvality služieb pre obyvateľov obce a návštevníkov (malé a stredné podnikanie s orientáciou na služby, remeslá, poľnohospodárstvo, cestovný ruch). Využitie najmä areálu bývalého Poľnohospodárskeho družstva.
- Využitie potenciálu vinohradníctva a existujúcich vinných pivníc pre agroturistiku s vybudovaním pešieho a cyklistického prepojenia s kúpeľným mestom Dudince.
- Vytváranie podmienok pre stabilizáciu obyvateľov poskytnutím možnosti bývania obcou a vytváraním primeraných podmienok pre individuálny prístup k zabezpečeniu bývania samotnými obyvateľmi.
- Dobudovanie komplexnej infraštruktúry a občianskej vybavenosti podporujúcej rozvoj obce a zohľadňujúcej rast kvality života a životného prostredia (šport, rekreácia, turizmus, cestovný ruch), plnohodnotné zabezpečenie občianskeho vybavenia na území obce, ako aj vybavenia obce dopravou a technickou infraštruktúrou.
- Zvyšovanie kvality životného prostredia odstránením disproporcií (hluk z dopravy, ohrozovanie záplavami z polí), osveťa, výchova a informovanosť o stave životného prostredia, zabezpečenie podmienok na ochranu životného prostredia obce a zachovanie trvalo udržateľného stavu.
- Rast kvality života rozvojom duchovného a spoločenského života v obci a rozvojom informačných technológií. Zabezpečenie podmienok pre oddych a relaxáciu občanov v rámci priestorových a funkčných možností obce.
- Urýchlenie vybudovania navrhovanej trasy rýchlostnej cesty R3 ktorá vylúči kamiónovú a tranzitnú dopravu zo zastavaného územia obce.
- Obnovenie prevádzky na železničnej trati, ktorá je v nadradenej územnoplánovacej dokumentácii (ÚPN VÚC Banskobystrického kraja) charakterizovaná ako hlavná železničná trať pre medzinárodnú turistickú dopravu (Poľsko - Vrútky - Banská Bystrica - Zvolen - Šahy - Maďarsko - Chorvátsko - Jadranské pobrežie. Túto trať je zároveň možné využiť aj na prepravu kamiónov, čím sa významne odľahčí cestný komunikačný systém v smere sever - juh.

Územný plán rieši tiež zlepšenie environmentálnej situácie odstránením bodových dopravných problémov a nelegálnych skládok odpadu, rozčlenením veľkoplošných blokov ornej pôdy na menšie celky s výsadbou remízok a vytvorením medzí, zmenou orby po spádnici na orbu po vrstevnici, obnovou zaoraných priekop privádzajúcich dažďovú vodu do existujúcich poldrov, a tým zamedzenie záplav pri privalových dažďoch.

Riešené je naštartovanie ekonomického rozvoja využitím existujúcich areálov bývalého poľnohospodárskeho družstva pre rozvoj remesiel a výrobných prevádzok bez nepriaznivého vplyvu na stav životného prostredia.

Riešené je zlepšenie stavu vínnych pivníc a vytvorenie vínnej cesty Dudince - Terany - Dvorníky - Hontianske Tesáre, ktorá prispeje k rozvoju cestovného ruchu.

Osobitná pozornosť je venovaná ochrane prírody a krajiny včítane územného systému ekologickej stability.

Riešenie územného plánu rešpektuje ochranu poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov s úplne minimálnym záberom pôdy iba pre jednu prístupovú cestu k navrhovanej skupine rodinných domov. Všetky ostatné rozvojové plochy sú riešené vo vnútri hranice zastavaného územia a v parcelných prielukách.

Realizáciou navrhovaného riešenia v súčinnosti so schváleným Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja sú vytvorené predpoklady pre stabilizáciu počtu obyvateľov a zvyšovaním počtu pracovných miest v obci.

C. ZÁVÄZNÄ ČASŤ

C1. ZÁSADY A REGULATÍVY PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA A FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA NA FUNKČNÉ A PRIESTOROVO HOMOGÉNNE JEDNOTKY A V NADVÄZNOSTI NA OKOLITÉ ÚZEMIE

Vzhľadom k priebežnému poklesu počtu obyvateľov obce nie je potrebné zásadným spôsobom meniť priestorové usporiadanie ani funkčné využívanie obce. V riešení územného plánu sústrediť pozornosť na zlepšenie stavebnotechnického stavu domového a bytového fondu, objektov občianskej vybavenosti, výrobných objektov aj objektov využiteľných na rekreáciu a agroturistiku.

Rešpektovať urbanistickú štruktúru architektonické a kultúrne dedičstvo a pre rozvoj funkcie bývania využívať vymedzené plochy a voľné parcelné prieluky.

Vo vymedzenej centrálnej zóne obce povoľovať činnosť rodinných firiem v prízemíach a dvoroch rodinných domov. Podmienkou je povoliť iba také činnosti v oblasti obchodu a služieb, ktoré nebudú hlukom a zápachom rušiť susedov.

Rozvoj občianskej a sociálnej vybavenosti riešiť na existujúcich plochách občianskej a sociálnej vybavenosti prístavbami, rekonštrukciou existujúcich budov, prípadne nadstavbou jedného podlažia.

Rozvoj rekreácie a cestovného ruchu riešiť v nadväznosti na existujúce vínné pivnice na okraji lesa v lokalite Spodné lúky s perspektívou vybudovania vínnej cesty Dudince - Terany - Dvorníky - Hontianske Tesáre. Podmienkou je rekonštrukcia a priebežná údržba pivníc a existujúcich rekreačných chát, včítane priestranstiev pred pivnicami a pešej (prípadne cyklistickej) komunikácie.

Rozvoj výroby riešiť v areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva a v stredisku PUKA Porošín. Areál firmy PÍLA HONT TERANY ponechať v súčasných hraniciach s možnosťou rozšírenia plochy pre sklad drevnej suroviny smerom juhozápadným.

Šetrne využívať prírodné danosti územia (lesy, vinohrady poľnohospodársku pôdu, vodné toky).

Vo všetkých navrhovaných objektoch riešiť bezbariérový vstup pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu.

Zastavané územie obce tvorí funkčne a priestorovo homogénnu jednotku, včítane výrobného areálu bývalého poľnohospodárskeho družstva. Samostatnú priestorovo homogénnu jednotku tvorí súbor vínnych pivníc a výrobný areál PUKA Porošín. Všetky sú prepojené spevnenými resp. nespevnenými komunikáciami.

C2. URČENIE PRÍPUSTNÝCH, OBMEDZUJÚCICH A VYLUČUJÚCICH PODMIENOK VYUŽITIA PLÔCH, INTENZITY ICH VYUŽITIA

PRÍPUSTNÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE	OBMEDZUJÚCE FUNKČNÉ VYUŽITIE	NEPRÍPUSTNÉ FUNKČNÉ VYUŽITIE
<p>Obytné územie HBV pri bytovkách Regulovaná plocha 01</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - bývanie v bytových domoch - príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia - plochy na parkovanie a odstavovanie automobilov - parkovo upravená plošná zeleň verejných priestorov - zeleň uličná líniová - index zastavaných plôch: 0,4 pre bývanie v bytových domoch 	<p>-zariadenia obchodu, verejného stravovania a služieb rušiace obyvateľov obytného prostredia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - výroba - zariadenia dopravy - všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie územia pre účely bývania
<p>Obytné územie IBV pri ihrisku Regulovaná plocha 02</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - výstavba izolovaných rodinných domov - príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia - bývanie v rodinných domoch - zeleň súkromných záhrad - index zastavaných plôch: 0,4 pre bývanie v rodinných domoch 	<p>- zariadenia obchodu, verejného stravovania a služieb rušiace obyvateľov obytného prostredia na okolitých parcelách, malé ubytovacie zariadenia svojim objemom a rozsahom presahujúce stavebným zákonom a príslušnou vyhláškou stanovený rozsah zástavby pre rodinné domy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - výroba - zariadenia dopravy - všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania - individuálna chatová rekreácia
<p>Obytné územie IBV pri starom cintoríne Regulovaná plocha 03</p>		

<ul style="list-style-type: none"> - výstavba izolovaných rodinných domov - príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia - bývanie v rodinných domoch - zeleň súkromných záhrad - index zastavaných plôch: 0,4 pre bývanie v rodinných domoch 	<ul style="list-style-type: none"> - zariadenia obchodu, verejného stravovania a služieb rušiacie obyvateľov obytného prostredia na okolitých parcelách, malé ubytovacie zariadenia svojim objemom a rozsahom presahujúce stavebným zákonom a príslušnou vyhláškou stanovený rozsah zástavby pre rodinné domy 	<ul style="list-style-type: none"> - výroba - zariadenia dopravy - všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi obmedzili využitie parciel pre účely bývania - individuálna rekreácia
<p>Obytné územie IBV pri parku mládeže Regulovaná plocha 04</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - výstavba izolovaných rodinných domov - príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia - bývanie v rodinných domoch - zeleň súkromných záhrad - index zastavaných plôch: 0,4 pre bývanie v rodinných domoch 	<ul style="list-style-type: none"> - zariadenia obchodu, verejného stravovania a služieb rušiacie obyvateľov obytného prostredia na okolitých parcelách, malé ubytovacie zariadenia svojim objemom a rozsahom presahujúce stavebným zákonom a príslušnou vyhláškou stanovený rozsah zástavby pre rodinné domy 	<ul style="list-style-type: none"> - výroba - zariadenia dopravy - všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hľadavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania - individuálna chatová rekreácia
<p>Obytné územie IBV v parcelných prielukách Regulovaná plocha 05</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - výstavba izolovaných rodinných domov - príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia - bývanie v rodinných domoch - zeleň súkromných záhrad - index zastavaných plôch: 0,4 pre bývanie v rodinných domoch - rodinné firmy 	<ul style="list-style-type: none"> - zariadenia obchodu, verejného stravovania a služieb rušiacie obyvateľov obytného prostredia na okolitých parcelách, malé ubytovacie zariadenia svojim objemom a rozsahom presahujúce stavebným zákonom a príslušnou vyhláškou stanovený rozsah zástavby pre rodinné domy 	<ul style="list-style-type: none"> - výroba - zariadenia dopravy - všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hľadavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parciel pre účely bývania - individuálna chatová rekreácia
<p>Výrobné územie sklady Regulovaná plocha 06</p>		

<ul style="list-style-type: none"> - sklady drevnej hmoty - príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia - index zastavaných plôch 0,8 pre sklady 	<ul style="list-style-type: none"> - všetky ostatné funkcie 	<ul style="list-style-type: none"> - všetky ostatné funkcie
<p>Výrobné územie bývalého poľnohospodárskeho družstva Regulovaná plocha 07</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - poľnohospodárska výroba a priemyselná výroba bez negatívneho vplyvu na obytné územie obce - príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia - index zastavaných plôch 0,6 pre výrobu 	<ul style="list-style-type: none"> - zariadenia obchodu, verejného stravovania a služieb, - ubytovacie zariadenia súvisiace s lokalitou - šport (motocros) 	<ul style="list-style-type: none"> - bývanie - rekreácia
<p>Výrobné územie strediska PUKA Porošín Regulovaná plocha 08</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - obnova výrobných objektov - živočíšna výroba - index zastavaných plôch 0,6 pre výrobu 	<ul style="list-style-type: none"> - všetky ostatné funkcie 	<ul style="list-style-type: none"> - všetky ostatné funkcie
<p>Centrálna zóna obce Regulovaná plocha 09</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - správa, obchod, finančné služby a kultúra - zariadenia obchodu, verejné stravovanie, dočasné ubytovanie, cestovný ruch - zdravotníctvo a sociálne služby - bývanie v rodinných domoch - plochy na parkovanie a odstavenie automobilov - parkovo upravená plošná zeleň verejných priestorov - zeleň uličná líniová - zeleň súkromných záhrad - príslušné verejné dopravné a technické vybavenie nevyhnutné pre obsluhu územia - index zastavaných plôch 0,4 pre zmiešané územie 	<ul style="list-style-type: none"> bývanie v bytových domoch - zariadenia obchodu, verejného stravovania a služieb rušiacie obyvateľov obytného prostredia na okolitých parcelách, malé ubytovacie zariadenia svojim objemom a rozsahom presahujúce stavebným zákonom a príslušnou vyhláškou stanovený rozsah zástavby pre rodinné domy 	<ul style="list-style-type: none"> - výroba a sklady - zariadenia dopravy - všetky druhy činností, ktoré by svojimi negatívnymi vplyvmi (napr. zápachom, hlukom, vibráciami, prašnosťou, zvýšeným výskytom hlodavcov) priamo alebo nepriamo obmedzili využitie parcel pre účely bývania - individuálna chatová rekreácia - chov hospodárskych zvierat na komerčné účely

<p>Verejná zeleň a parky Regulovaná plocha 10</p>		
<ul style="list-style-type: none"> - obnova a priebežná údržba zelene - vybudovanie chodníkov a odpočinkových miest s lavičkami - vybudovanie verejného osvetlenia - vybudovanie golfparku 	<ul style="list-style-type: none"> - všetky ostatné funkcie 	<ul style="list-style-type: none"> - všetky ostatné funkcie

Pri umiestňovaní stavieb dodržať tieto zásady a regulatívy:

1. Uličné čiary pri dostavbe parcelných prieluk sú stanovené priamkou medzi uličnými nárožiami fasád existujúcich susediacich domov na oboch stranách stavebného pozemku.
2. Uličné čiary pri dostavbe ulíc sú stanovené priamkou medzi uličnými nárožiami fasád posledných dvoch domov stojacich v ulici.
3. Uličné čiary v novo navrhnutých uliciach sú stanovené 6 m od okraja navrhnutej uličnej komunikácie.
4. Výšková hladina zástavby je určená priamkou medzi hrebeňmi striech susediacich domov, resp. posledného domu v ulici.
5. V rámci rekonštrukcie existujúcich domov s plochými strechami zmeniť tvar strechy na sedlové strechy.
6. Vzdialenosť domov od susedov je daná stavebným zákonom a musí byť dodržaná.
7. Pri umiestňovaní nových objektov musia byť dodržané všetky ochranné pásma (VN vedení, plynovodu, telekomunikačných káblov, trafostaníc, vodovodu, vodných zdrojov, kanalizácie, cintorínov, hospodárskeho dvora poľnohospodárskeho podniku a vodných tokov).
8. Do obytnej zóny nie je možné umiestňovať žiadne podnikateľské aktivity, ktoré môžu svojou činnosťou zhoršovať životné prostredie hlukom, prachom, zápachom.
9. Vylúčiť chov hospodárskych zvierat ako predmet podnikania z obytnej zóny obce. Pre vlastnú potrebu obmedziť chov domácich zvierat maximálne v počtoch stanovených v „Zásadách chovu hospodárskych zvierat v intraviláne a v extraviláne obcí Slovenskej republiky“ vydané Ministerstvom pôdohospodárstva SR v októbri 1992.
10. Z dôvodu dodržania hygienického ochranného pásma nového cintorína nemožno zaradiť medzi stavebné pozemky parcely ležiace bližšie ako 50 m od oplotenia nového cintorína. Dodržať ochranné pásmo starého cintorína (v ktorom bolo ukončené pochovávanie pred 30. rokmi) 10 m od oplotenia cintorína.
11. Z dôvodu dodržania ochranného pásma vedení vysokého napätia a trafostaníc nemožno zaradiť medzi stavebné pozemky parcely, cez ktoré tieto elektrické vedenia prechádzajú alebo sú na nich vybudované trafostanice a ani parcely a ich časti, ktoré sa nachádzajú bližšie ako 20 m od krajného vodiča VVN, 15 m od krajného vodiča VN vedení a 10 m od trafostaníc.
12. V zmysle zákona č. 143/1998 Z. z. o civilnom letectve (letecký zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je potrebné požiadať Dopravný úrad so sídlom na letisku Bratislava o súhlas pri stavbách a zariadeniach:

- ktoré by svojou výškou, resp. svojim charakterom mohli narušiť obmedzenia
- vysoké 100 a viac nad terénom (§ 30 ods. 1 písmeno a)),
  - stavby a zariadenia vysoké 30 m a viac umiestnené na prírodných alebo umelých vyvýšeninách, ktoré vyčnievajú 100 m a viac nad okolitú krajinu (§ 30 ods. 1 písmeno b)),
  - zariadenia, ktoré môžu rušiť funkciu leteckých palubných prístrojov a leteckých pozemných zariadení, najmä zariadenia priemyselných podnikov, vedenia VVN 110 kV a viac, energetické zariadenia a vysielacie stanice (§ 30 ods. 1 písmeno c)),
  - zariadenia, ktoré môžu ohroziť let lietadla, najmä zariadenia na generovanie alebo zosilňovanie elektromagnetického žiarenia, klamlivé svetlá a silné svetelné zdroje (§ 30 ods. 1 písmeno d)),
- 13. Podiel možného zastavania je daný disponibilnými pozemkami. Vzhľadom na skutočnosť, že podiel bytových domov je nízky a že sa jedná prevažne o zástavbu rodinnými domami a objektmi občianskej vybavenosti, nebude na konci návrhového obdobia dosiahnutý prípustný podiel zastavania územia.
- 14. Podobná situácia je aj v únosnosti zastavania územia. Zastavaná plocha objektmi, komunikáciami a technickými zariadeniami sa bude na konci návrhového obdobia pohybovať okolo 30 %, 55 % bude tvoriť zeleň a 15 % bude tvoriť ostatná nezastavaná plocha.

C3. ZÁSADY A REGULATÍVY PRE UMIESTNENIE OBČIANSKEHO VYBAVENIA

1. Nové zariadenia občianskeho vybavenia umiestňovať na existujúce pozemky občianskej vybavenosti a do existujúcich budov formou ich intenzifikácie a nadstavieb.
2. Súbežne s realizáciou a rekonštrukciou objektov občianskeho vybavenia zrealizovať parkové úpravy v ich okolí a vytvárať tak dôstojné kultúrno–spoločenské a odpočinkové priestory vo všetkých častiach obce
3. Architektonické stvárnenie objektov občianskeho vybavenia a ich podlažnosť prispôbiť okolitej zástavbe
4. Prípustné je umiestňovať prevádzky obchodu a služieb aj v prízemíach rodinných domov vo vymedzenej centrálnej zóne obce a výnimočne aj mimo nej.
5. Na navrhovanej ploche č. 01 pre HBV je prípustné umiestniť do prízemí bytových domov základnú obchodnú vybavenosť, ktorá bude slúžiť obyvateľom HBV aj IBV na ľavom brehu toku Štiavnice.

C 4. ZÁSADY A REGULATÍVY VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA

Zásady a regulatívy verejného dopravného vybavenia.

Dopravné riešenie v zastavanom území

- Prieťah cesty I/66 v zmysle STN 736110 má funkčnú triedu B1 - po vybudovaní jej preložky mimo zastavaného územia bude mať funkčnú triedu B2. Zrekonštruovať ju v kategórii MZ 9/60 v zastavanom území a v kategórii C 11,5/80 mimo zastavané územie obce, ako súbežnej trasy s rýchlostnou cestou R3 .

- Miestne obslužné komunikácie zrekonštruovať vo funkčných triedach C2, C3 a D1 v kategórii MO 7,5/40, MO 6,5/40, MO 4,5/30 - v lokalitách 01, 02, 03, 04, 07, Prístupovú komunikáciu do lokality 08 (Porošín) vybudovať v kategórii MO 6,5/30.
- Komunikácia funkčnej triedy D2 je cyklistická cesta Terany - Dudince a komunikácie funkčnej triedy D3 sú chodníky.

Hromadná doprava

- Vybudovať samostatné pruhy mimo komunikácie pre autobusové zastávky v súlade s požiadavkami STN 73 6425 Stavby pre dopravu: autobusové, trolejbusové a električkové zastávky.

Peší pohyb

- V existujúcej aj v navrhovanej zástavbe pozdĺž obslužných komunikácií vybudovať jednostranné chodníky so šírkou minimálne 1,5 m.

Cyklistická doprava

- Vybudovať cyklistickú trasu Terany - Merovce - Dudince (v trase od predajne COOP Jednota smerom na most ponad tok Štiavnice, odtiaľ smerom k areálu bývalého poľnohospodárskeho družstva, pozdĺž juhozápadného okraja areálu existujúcou poľnou cestou popri samote Laz Jána Buchana smerom južným po hranicu riešeného územia a ďalej smerom do Meroviec a Dudiniec).

Železničná doprava

ÚPN VÚC Banskobystrického kraja navrhuje v oblasti rozvoja železničnej infraštruktúry: modernizovať hlavnú železničnú trať pre medzinárodnú turistickú dopravu Poľsko (Krakov) – Trstená – Vrútky – Banská Bystrica – Zvolen – Šahy – Maďarsko (Budapešť) v celej dĺžke ťahu na území Banskobystrického kraja zlepšovaním územných a stavebnotechnických parametrov trate a s výhľadovou elektrifikáciou trate,

Statická doprava

- Pri navrhovaných bytových domoch (HBV) riešiť parkovanie a odstavenie vozidiel v zmysle požiadaviek STN 73 6110/Z2 a vyhl. č. 532/2002 Z. z. na vlastných pozemkoch investorov.
- V rámci zástavby rodinnými domami (IBV) riešiť odstavenie a garážovanie motorových vozidiel na pozemkoch rodinných domov v zmysle STN 73 6110/Z1, Z2 Projektovanie miestnych komunikácií, v počte minimálne 2 miesta pre rodinný dom.
- Vybudovať parkoviská pri predajni COOP Jednota, pri budove Obecného úradu, pri novom kostole, pri bytových domoch (ktoré bude slúžiť aj pre športový areál) a pri vinných pivniciach.
- Pre imobilných občanov vybudovať parkovacie plochy v počte 4% v súlade s vyhl. 532/2002 Z. z. pri predajni COOP Jednota, pri kostoloch a pri budove Obecného úradu.

Zásady a regulatívy verejného technického vybavenia:

V oblasti civilnej ochrany obyvateľstva

1. Pre zabezpečenie ochrany obyvateľov ukrytím vybudovať v bytových domoch a budovách s kapacitou do 50 obyvateľov, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti jednoduché úkryty budované svojpomocne (JÚBS) s dvojúčelovým využitím podľa ustanovení § 4, 5, 6 a 12 vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z. z. o

podrobnostiach na zabezpečenie stavebno-technických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany.

2. V navrhovaných rodinných domoch ukrytie obyvateľstva zabezpečiť podľa plánu ukrytia obce na základe určovacieho listu počas vyhlásenej mimoriadnej situácie alebo v čase vojny.
3. V záujme plnenia úloh a opatrení civilnej ochrany obyvateľstva v oblastiach sídelného rozvoja a priemyselných parkov rešpektovať povinnosť výstavby ochranných stavieb pre ukrytie obyvateľstva, zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti v súlade s platnou legislatívou.

V oblasti vodného hospodárstva

1. Zabezpečiť zásobovanie pitnou vodou v množstve a v kvalite zodpovedajúcej požiadavkám na vodu určenú pre ľudskú spotrebu.
2. Zrealizovať zásobné potrubie vodovodu do navrhovaných rozvojových lokalít HBV a IBV - 01, 02, 03 a do výrobného areálu 07.
3. Zrealizovať tlakovú kanalizáciu v lokalitách HBV a IBV - 01, 02 a 03. a dobudovanie dažďovej kanalizácie v uliciach, kde absentuje.
4. Zrealizovať priemyselnú ČOV v lokalite 07 a odvádzanie vyčistenej vody do toku Štiavnica.
5. Zabezpečiť pravidelné vyvážanie splaškových vôd z existujúcich žúmp v lokalite Porošín - 08 a vínnych pivníc a chát na okraji lesa východne od zastavaného územia obce.
6. Obnoviť zaorané záchytné priekopy privádzajúce dažďovú vodu do existujúcich poldrov západne od zastavaného územia obce.

V oblasti zásobovania elektrickou energiou

1. Zrekonštruovať existujúce trafostanice pre rozvojové plochy bývania a výroby.
2. NN sieť v navrhovanej bytovej zástavbe IBV, HBV a občianskej vybavenosti budovať zemnými káblami uloženými v zemi popri cestných a peších komunikáciách.
3. Obnoviť trafostanicu v lokalite Porošín
4. Verejné osvetlenie v navrhovaných lokalitách výstavby rodinných a bytových domov zrealizovať na oceľových osvetľovacích stožiaroch s úspornými LED svietidlami.

V oblasti zásobovania plynom

1. Dodržať stanovené ochranné a bezpečnostné pásma VTL a STL plynovodov.
2. Vybudovať STL plynovod do navrhovaných rozvojových lokalít č. 01, 03, 04, 05

V oblasti zásobovania teplom

1. Vytvoriť podmienky pre zásobovanie teplom vybratých objektov využívaní alternatívnych tepelných zdrojov.

V oblasti elektronických komunikácií

1. Realizovať rekonštrukciu nevyhovujúcich častí miestnej telefónnej siete zemnou úložnou kabelážou.
2. Pevnú telefónnu sieť predĺžiť do navrhovaných ulíc v lokalitách č. 01, 02 a 03.

C 5. ZÁSADY A REGULATÍVY ZACHOVANIA KULTÚRNOHISTORICKÝCH HODNÔT, OCHRANY A VYUŽÍVANIA PRÍRODNÝCH ZDROJOV, OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VYTVÁRANIA A UDRŽIAVANIA EKOLOGICKEJ STABILITY, VRÁTANE PLÔCH ZELENE

ZÁSADY A REGULATÍVY ZACHOVANIA KULTÚRNOHISTORICKÝCH HODNÔT

Osobitnú pozornosť venovať priečeliam domov. Pôvodne ešte v prvej polovici 20. storočia vchod do dvora uzatvárala drevená brána zavesená na kamenných stĺpoch, ktoré boli vykresané z tufu a zdobené plastickými ornamentmi aj farebnými. Bránky pre chodcov mali osobitné tvarovanie a býval na nich uvedený rok výstavby a meno majiteľa. Boli to charakteristické architektonické prvky obce. Aj časť obnovy týchto prvkov vnesie novú atmosféru do obytného prostredia obce.

V záujme ochrany čiastočne zachovanej pôvodnej zástavby po stranách miestnej komunikácie rešpektovať pôvodnú urbanistickú štruktúru, parceláciu, historický pôdorysný tvar zástavby, objektovú skladbu, výškové a objemovo-priestorové usporiadanie objektov, architektonický výraz uličných priečelí aj so zachovanými tvaroslovnými prvkami architektúry vrátane charakteristických foriem oplotenia s bránami. Nová zástavba by mala nadviazať na pôvodnú.

Rešpektovať, že obidve pôvodne samostatné obce boli založené kolmo na dnešnú dopravnú os, o čom svedčia malé historické jadrá - v Horných Teranoch pri predajni potravín - medzi cestou I/66 a mostom cez tok Štiavnice a v Dolných Teranoch pri novom rím. kat. kostole, medzi cestou I/66 a starým korytom Štiavnice.

V obci sa nenachádza objekt, ani súbor objektov, ktorý by bol zapísaný v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR. Najmenej dva objekty si však zaslúžia pamiatkovú ochranu - Kostol ev. a. v a Kaštieľ. Pamiatkovú hodnotu vykazujú aj zachované hospodárske budovy pri rodinných domoch na parcelách č. 30/2, 32 a 33. Uvedené objekty navrhujeme zapísať do evidencie pamätihodností obce.

V súlade s ustanovením § 14 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu môže obec rozhodnúť o vytvorení a odbornom vedení evidencie pamätihodností obce.

Zachovanie archeologických nálezov

V riešenom území - v zastavanom aj nezastavanom území - sú evidované archeologické nálezy a archeologické situácie. Sú vyznačené v grafickej časti dokumentácie. Je možné, že pri zemných prácach v riešenom území budú zistené nové archeologické nálezy, resp. archeologické situácie. V súlade s ustanovením zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu a zákona č. 50/1976Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov si stavebníci vyžadujú ku každej stavebnej činnosti rozhodnutie od KPÚ Banská Bystrica, ktorý rozhodne o prípustnosti prác a nevyhnutnosti vykonať archeologický výskum.

ZÁSADY OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VYTVÁRANIA A UDRŽIAVANIA EKOLOGICKEJ STABILITY, VRÁTANE PLÔCH ZELENE

Rešpektovať územný systém ekologickej stability a záujmy ochrany prírody, ktoré boli v širšom rozsahu zadefinované ŠOP SR, Správa CHKO Štiavnické vrchy a územne vyznačené v mapovej prílohe.

- rešpektovať pri umiestňovaní činností do územia hodnotovo-významové vlastnosti krajiny integrujúce v sebe prírodné a kultúrne dedičstvo, zohľadňovať ich predpokladané vplyvy na charakteristický vzhľad krajiny a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť elimináciu nežiaducich zmien v charakteristickom vzhľade krajiny,
- zabezpečovať trvalo ochranu krajiny v zmysle Európskeho dohovoru o krajine smerujúcu k zachovaniu a udržaniu významných alebo charakteristických čŕt krajiny vyplývajúcich z jej historického dedičstva a prírodného usporiadania a ľudskej aktivity,
- zachovávať pôvodný špecifický ráz vidieckeho priestoru, vychádzať z pôvodného charakteru zástavby a historicky utvorenej okolitej krajiny, zohľadňovať špecifiká daného regiónu Hont,
- udržať podmienky pre zachovanie súkromného hospodárenia na poľnohospodárskej pôde (vinice, sady, záhumienky, záhrady) ako dôležitého krajnotvorného prvku, podieľajúci sa na štrukturálnej diverzite územia,
- zabezpečiť zachovanie a ochranu historických štruktúr poľnohospodárskej krajiny v lokalite Stará hora (mikroštruktúry viníc a sadov),
- podporovať zachovanie vínnych pivníc (chyžiek) v riešenom území ako historických krajinných štruktúr dotvárajúcich charakteristický vzhľad krajiny,
- vylúčiť dosievanie trávnych porastov,
- rešpektovať prvky územných systémov ekologickej stability, zabezpečiť funkčnosť nadregionálnych a regionálnych biocentier a biokoridorov pri ďalšom funkčnom využití a usporiadaní územia,
- podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch,
- zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
- odizolovať hydrické biokoridory od poľnohospodársky využívanej krajiny pufračnými pásmi trvalých trávnych porastov (v minimálnej šírke 10-15 m) alebo krovinami, s cieľom ich ochrany pred nepriaznivými vplyvmi z poľnohospodárskej výroby,
- chrániť prirodzené druhové zloženie ekosystémov spočívajúce v regulácii zámerného rozširovania nepôvodných druhov, v odstraňovaní a zamedzení šírenia invázných druhov rastlín a drevín,
- uprednostniť ekologické formy hospodárenia v lesnom hospodárstve, vylúčiť holorubný hospodársky spôsob v hospodárskych lesoch, uprednostňovať podrastové formy a v ochranných lesoch výberkové formy hospodárskeho spôsobu,
- pri využívaní lesných pozemkov uplatňovať funkčnú diferenciáciu územia, existujúce hospodárske lesy podľa možnosti prekategORIZOVAŤ na lesy osobitného určenia,
- zalesniť pôvodnými, stanovištne vhodnými druhmi drevín poľnohospodársky nevyužiteľné pozemky, ak súčasne nepredstavujú biotop chránených druhov

rastlín, alebo živočíchov a ak tým nie sú ohrozené záujmy ochrany prírody v zmysle platnej legislatívy o ochrane prírody a krajiny, a vykonať ich prevod do lesných pozemkov,

- zosúladiť stav evidencie pozemkov s ich skutočným stavom – prevod zalesnených nelesných pozemkov do lesných pozemkov,
- vytvárať podmienky pre obnovu trvalých trávnych porastov v súlade s udrжанím ekologickej stability územia a zachovania krajinného rázu,
- priebežnou starostlivosťou skvalitňovať existujúcu verejnú zeleň a priebežne rozširovať výmeru plochy verejnej zelene.

C 6. ZÁSADY A REGULATÍVY STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Ovzdušie

Obec Terany sa nachádza na južnom okraji Krupinskej planiny, kde nie sú v prevádzke priemyselné podniky, ktoré by znečisťovali ovzdušie imisiami.

Vzhľadom na mimoriadne frekventovaný cestný ťah stredom obce Poľsko - Maďarsko, ktorým prejdú stovky kamiónov denne, trpí viac ako polovica obyvateľov obce nadmerným hlukom, vibráciami a znečisteným ovzduším zo spalín motorových vozidiel.

Do vybudovania rýchlostnej cesty R3 mimo zastavané územie technickými opatreniami znížiť rýchlosť v úseku zastavaného územia obce na 40 km/hod..

V riešenom území nepripustiť také činnosti a podnikateľské aktivity, ktoré by priamo alebo nepriamo obmedzili využitie susedných parciel pre funkciu bývania, výchovy a rekreácie. Brať do úvahy dostatočnú vzdialenosť obytnej zástavby od existujúcich, alebo navrhovaných zdrojov znečistenia ovzdušia.

Ochrana pôdy

Pôdna erózia je prirodzený proces často sa prejavujúci zmenami fyzikálnych, chemických a biologických vlastností pôdy (Bielek, 1996). Je to fyzikálny fenomén, ktorého výsledkom je odstránenie (premiestnenie) častíc pôdnej hmoty mechanickým pôsobením exogénnych činiteľov vyznačujúcich sa určitou kinetickou energiou ako sú dážď, prúdiaca voda (povrchový odtok) a vietor, zriedkavejšie ľad, topiaci sa sneh a živočíchov (Fulajtár, Janský, 2001). V našich pôdno-klimatických podmienkach sa najčastejšie vyskytuje vodná erózia pôdy. Samotný erózný proces zahŕňa častkové subprocesy, ktorými je pôdny materiál uvoľnený (dezintegrácia pôdneho povrchu), transportovaný (po pôdnom povrchu) a sedimentovaný (v svahových depresiách).

Terénny reliéf západne od zastavaného územia tvorí svah z veľkej časti odlesnený, zorný a využívaný na pestovanie obilnín, pretože je tvorený kvalitnou ornou pôdou. Vzhľadom na súvislé lány ornej pôdy s absenciou vodozáchytných medzí, alebo remízok a orbe po spádnicu, namiesto po vrstevnici, dochádza počas intenzívnych dažďov k záplavám obytnej zóny obce - prízemných a pivničných priestorov - vodou zmiešanou so splavenou ornou a bahnom.

V priestore od vinogradov po zastavanú časť obce je zaznamenaná stredná až vysoká erózia v dôsledku ktorej je priemerná strata ornej pôdy pri strednej erózii 4 - 10 t/ha /rok a pri vysokej erózii 10 - 30 t/ha/rok. Znamená to odplavenie najúrodnejšej časti pôdy v priebehu niekoľkých rokov a výrazné zníženie úrodnosti týchto blokov ornej pôdy.

Využívať poľnohospodársku pôdu v súlade s jej produkčným potenciálom na úrovni typologicko-produkčných kategórií, pričom treba rešpektovať limity z prírodných ohrození a limity z legislatívnych obmedzení,

Zosúladiť spôsob obhospodarovania poľnohospodárskej krajiny so záujmami ochrany prírody a krajiny a ochrany prírodných zdrojov, rešpektovať ochranu poľnohospodárskej pôdy, predovšetkým chránených pôd ako faktor usmerňujúci urbanistický rozvoj územia,

Realizovať opatrenia, ktoré spomaľujú odtok vody z povodia do vodných tokov, zvyšujú retenčnú schopnosť povodia alebo podporujú prirodzenú akumuláciu vody v lokalitách na to vhodných a ktoré chránia územie pred zaplavením povrchovým odtokom (hlavne úpravy na poľnohospodárskej pôde),

Zmeniť spôsob obhospodarovania veľkoblokovej ornej pôdy, rozčleniť makroštruktúry na menšie bloky (mezoštruktúry), formou rôznych osevných postupov (striedaním plodín) s dodržaním podmienky členenia blokov po vrstevnici, resp. doplnením línií nelesnej drevinovej vegetácie.

Zmeniť oševné postupy t.j. striedať plodiny s ochranným účinkom a vylúčiť z pestovania plodiny s väčším eróznym ohrozením na svahoch so sklonom nad 7°,

Aplikovať agrotechnické protierózne opatrenia - orba a sejba po vrstevnici, zvlášť na svahoch so sklonom nad 7°,

Aplikovať biotechnické protipovodňové opatrenia na plochách ornej pôdy,

Zatrávniť dráhy sústredeného odtoku na úvalinách (údolnice) na veľkoblokoch ornej pôdy na spomalenie povrchového odtoku, alternatívne vysadiť línie nelesnej drevinovej vegetácie,

Zlepšiť hydropedologické vlastnosti pôd so zreteľom na zvýšenie vodnej kapacity, vsakovacej schopnosti a udržanie organickej hmoty (zvýšenie intenzity presakovania vody do pôdy),

Realizovať protierózne opatrenia a výsadbu protieróznej vegetácie - vytvárať prirodzené prekážky povrchovému odtoku na zvýšenie retenčnej schopnosti územia a elimináciu vodnej erózie - zakladať zasakovacie trávnaté pásy, resp. ochranné pásy zelene (stromy a kry) po vrstevniciach na skrátenie dĺžky svahu a zníženie povrchového odtoku, zvlášť na plochách ohrozených silnou a veľmi silnou vodnou eróziou, alternatívne intenzívne bezorbové pestovanie krmovín,

Využívať svahové depresie ako vsakovacie jamy a zádržné plochy (zadržiavanie povrchového odtoku) - budovať protierózne alebo infiltračné nádrže (premena povrchového odtoku na podpovrchový, zníženie erózie),

Zo strany obce boli už zrealizované záchytné a odvodňovacie priekopy a dva poldre, ktoré zmiernili škody páchané na rodinných domoch. Na zamedzenie škôd vytvoriť pás trávneho porastu pozdĺž západného okraja zastavaného územia obce, a vysadiť niekoľko pásov krovín a stromov. Bloky ornej pôdy rozčleniť tak, aby vznikli remízky zachytávajúce privalovú vodu.

Ochrana vody

Znečisťovanie vodných tokov je čiastočne zapríčinené vypúšťaním odpadových vôd z domácností, ktoré nie sú napojené na obecnú kanalizáciu.

Pri priestorovom riešení a funkčnom využívaní územia rešpektovať ochranné pásma vybudovaných vodohospodárskych zariadení (vodovodu, kanalizácie, odvodňovacích, a závlahových kanálov). Navrhovanú kanalizáciu riešiť zásadne delenú.

Pozdĺž vodného toku Štiavnice rešpektovať mapu povodňového ohrozenia, zachovať existujúce brehové porasty a do vnútra hranice povodňového ohrozenia nezasahovať žiadnymi antropogénnymi aktivitami.

Revitalizovať brehové porasty ostatných vodných tokov, nepripustiť narúšanie brehovej vegetácie, a rozširovať plochu lužných lesoch (zväčšenie retenčného priestoru),

Zabezpečiť starostlivosť o existujúce brehové porasty, pravidelná údržba brehových porastov je nutná na zachovanie kapacity prietokového profilu najmä vo vzťahu ku kulminačným prietokom,

Udržiavať korytá v stave, ktorý zabezpečuje ich prirodzenú alebo projektovanú prietoknosť a hĺbku vody (dva krát do roka jar/jeseň),

Odpady

Priebežne zlepšovať funkčný separovaný zber komunálneho odpadu, včítane nebezpečného odpadu. Všetky navrhované rozvojové aktivity napojiť na tento fungujúci systém a minimalizovať odpady.

Sanovať nezabezpečené hnojisko v areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva a zabrániť prieniku znečistenia do podzemných vôd,

Radón

Z hľadiska prognózy radónového rizika, ktorá je odvodená od terénnych meraní objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a plynopriepustnosti hornín, celé zastavané územie obce Terany prináleží do území so stredným radónovým rizikom. Stupeň radónového rizika vyjadruje riziko prenikania radónu z geologického podložia do stavebných objektov. Stredný a vysoký stupeň radónového rizika zistený z detailného premerania stavebného pozemku je podnetom na uskutočnenie protiradónových opatrení pred výstavbou.

Zložky prírodného prostredia, ako pôdy a horniny väčšinou obsahujú isté množstvo rádioaktívneho materiálu, ktorý môže obsahovať ^{238}U a ^{232}Th a produkty ich rádioaktívneho rozpadu, ako aj ich rádioaktívny izotop ^{40}K . Podľa mapy Celkovej prírodnej rádioaktivity (Čížek – Smolárová – Gluch, 2002) dosahujú pyroklastická Sebechlebskej pahorkatiny hodnoty v rozmedzí 10-12 Ur. a 12-14 Ur.

Tab. č. 18: Referenčné plochy radónového rizika v obci Terany

Číslo objektu	4611_22
Dátum merania	24.4.2005
Počet meraných bodov	15
Minimálna hodnota OAR [kBq/m ³]	16,3
Maximálna hodnota OAR [kBq/m ³]	36,9
Stredná hodnota OAR [kBq/m ³]	25,8
Štandardná odchýlka OAR [kBq/m ³]	6,2
Bližšia lokalizácia	Pri kostole
Vysvetlivky: OAR - objemová aktivita radónu	

Zdroj: Prehľadné mapy prírodnej rádioaktivity, SGÚDŠ (mapserver.geology.sk/radio)

Riešené územie sa nachádza v strednom radónovom riziku.

Stredné radónové riziko môže negatívne ovplyvniť možnosti ďalšieho využitia územia.

Podľa § 20 ods. 3 geologického zákona ministerstvo vymedzuje ako riziká stavebného využitia územia:

- výskyt stredného radónového rizika. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia územia s výskytom stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

V zmysle Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé zmeny klímy realizovať priebežne adaptačné opatrenia pre samosprávy:

Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav

Koncipovať urbanistickú štruktúru obce tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu.

Zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnú izoláciu, tienením transparentných výplní otvorov.

Podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre.

Zabezpečiť a podporovať, aby boli dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra prispôsobené meniacim sa klimatickým podmienkam.

Zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v intraviláne aj extraviláne sídiel.

Zabezpečiť prispôsobenie výberu drevín pre výsadbu v sídlach meniacim sa klimatickým podmienkam.

Vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktných hraníc sídla a do priľahlej krajiny.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchríc

Zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa, alebo spoločenstiev drevín v extravilánoch miest a obcí.

Zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie.

Zabezpečiť dostatočnú odstupnú vzdialenosť v blízkosti elektrického vedenia.

Zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napríklad výsadbu vetrolamov, živých plotov, aplikáciu prenosných zábran.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha

Podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody.

Zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach.

V menších obciach podporovať výstavbu domových čistiarní odpadových vôd.

Samosprávy by mali podporovať a pokiaľ možno zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov.

Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok

Zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľaduplne k životnému prostrediu, ak opatrenia zelenej infraštruktúry nepostačujú.

Zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a

minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov a vytvárania nových nepriepustných plôch na urbanizovaných pôdach v intraviláne obcí.

Zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest.

Zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí.

Usmernenie odtoku pomocou drobných hydrotechnických opatrení.

Zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii, zosuvom pôdy.

Hodnotenie vplyvov na životné prostredie

Územný plán obce Terany podlieha procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie ako strategický dokument podľa ustanovení § 4 až § 16 zákona č. 24/2006 Z.z. V zmysle bodu 2. písm. b): "Územný plán obce, ktorý rieši územie s menej ako 2000 obyvateľmi taktiež povinne podlieha procesu posudzovania ako strategický dokument podľa ustanovení § 4 až § 16 zákona EIA/SEA. Na rozdiel od obcí s viac ako 2000 obyvateľmi sa však v súlade s § 21 ods. 2 stavebného zákona neobstaráva koncept riešenia územného plánu obce, správa o hodnotení územného plánu obce sa v tomto prípade vypracuje v etape návrhu územného plánu obce podľa § 22 stavebného zákona, pričom sa návrh riešenia posudzuje v jednom variante s uvedením odôvodnenia výberu optimálneho variantu v správe o hodnotení ÚPD a porovnáva sa nulovým variantom, t.j. s nerozvojovým návrhom územného plánu,

C 7. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Zastavané územie sa skladá z troch častí:

1. Severovýchodnú časť zastavaného územia tvorí zastavané územie Horné Terany. Jeho súčasťou je aj časť obytnej zástavby na ľavom brehu toku Štiavnice a celý výrobný areál bývalého poľnohospodárskeho družstva. Mimo hranice zastavaného územia, na okraji lesa v lokalite Spodné lúky, sa nachádza súbor vínnych pivníc a niekoľko rekreačných chát.

2. Juhozápadnú časť tvorí zastavané územie Dolné Terany. jeho súčasťou je menšia časť obytnej zástavby na ľavom brehu toku Štiavnice. Na území Dolných Terian - na jeho severozápadnom okraji sa nachádza výrobný areál stredisko PUKA - Porošín, v súčasnom období obnovený s perspektívou chovu moriek.

3. Východne od zastavaného územia Horných Terian sa nachádza skupina vínnych pivníc a rekreačných chát na okraji lesa.

Zastavané územie obce sa rozširuje na západnom okraji zastavaného územia o prístupovú komunikáciu k lokalite 03 ponad starý cintorín.

C 8. VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ

Ochranné pásma dopravných zariadení a technickej vybavenosti

d) rýchlostná komunikácia R3.....	100 m
e) cesty I. triedy od okraja vozovky.....	50 m
f) železničná trať od osi koľaje.....	60 m

Ochranné a bezpečnostné pásma plynovodu

V zmysle zákona č. 251/2012 Z.z pre rozvody ZP sú stanovené obmedzujúce opatrenia. Na ochranu plynárenských zariadení sa zriaďujú ochranné pásma v ich bezprostrednej blízkosti, na zamedzenie účinkov prípadných porúch zariadení ZP sa stanovujú bezpečnostné pásma.

Ochranné pásma od osi plynovodu na každú stranu:

VTL plynovod PN 6,3 MPa	4 m
Regulačná stanica plynu(RS).....	8 m
STL plynovod do 0,4 MPa v zastavanom území.....	1 m

Bezpečnostné pásma:

VTL plynovod a prípojka k RS nad 4 MPa, s menovitou svetlosťou do 150mm.....	50 m
STL plynovody v nezastavanom území.....	10 m
STL v zastavanom území : určuje dodávateľ plynu.....	max. 2 m
regulačná stanica plynu	50 m

Ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd (Zákon č. 538/2005 Z.z.)

Do juhozápadnej časti zastavaného územia obce zasahuje ochranné pásmo II. stupňa prírodných liečivých zdrojov v Dudinciach a celé riešené územie leží v ochrannom pásme III. stupňa prírodných liečivých zdrojov v Dudinciach a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd v Santovke a Slatine, ktoré je vyhlásené Vyhláškou MZ SR č.19/2000 Z.z

Ochranné pásmo II. stupňa chráni hydrogeologický kolektor minerálnej vody, jeho tranzitno-akumulačnú, prípadne infiltračnú oblasť alebo ich častí, prírodné liečivé zdroje a prírodné minerálne zdroje.

V ochrannom pásme druhého stupňa je zakázané vykonávať činnosti, ktoré môžu ovplyvniť prirodzené fyzikálne vlastnosti, chemické zloženie alebo mikrobiologické, biologické a rádiologické hodnoty liečivého zdroja alebo minerálnej vody, brániť ich prirodzenej akumulácii v podzemí alebo znižovať ich množstvo alebo výdatnosť výveru.

Ochranné pásmo III. stupňa je územie, ktoré chráni infiltračnú oblasť hydrogeologickej štruktúry liečivého zdroja a minerálnej vody.

V ochrannom pásme tretieho stupňa je zakázané vykonávať činnosti, ktoré môžu ovplyvniť prirodzené fyzikálne vlastnosti, chemické zloženie alebo mikrobiologické, biologické a rádiologické hodnoty liečivého zdroja alebo minerálnej vody, obmedzovať prirodzenú infiltráciu povrchových vôd do podzemnej štruktúry alebo znižovať ich množstvo a výdatnosť výveru.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov (Zákon č.364/2000 Z.z.)

Do severovýchodnej časti katastrálneho územia obce malou časťou zasahuje ochranné pásmo vodárenských zdrojov Dvorníky, ktoré je vyhlásené Rozhodnutím OPLVH-vod. č. 22343/406/88-477 z 2.11.88.

Hygienické ochranné pásma

Ochranné pásmo nového cintorína je 50 m od oplotenia.

Ochranné pásmo starého cintorína (v ktorom sa už viac ako 30 rokov nepochováva je 10 m od oplotenia.

Ochranné pásmo výrobného areálu Porošín po zahájení chovu moriek bude 300 m od oplotenia areálu.

Ochranné pásmo areálu bývalého poľnohospodárskeho družstva je 50 m od oplotenia.

Ochranné pásmo lesa

Ochranné pásmo je 50 m od okraja lesa.

Chránené územia

Žiadne chránené územie sa v riešenom území nenachádza.

C 9. PLOCHY NA VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY, NA VYKONANIA DELENIA A SCEĽOVANIA POZEMKOV, NA ASANÁCIU A NA CHRÁNENÉ ČASTI KRAJINY

Vymedzenie plôch na verejnoprospešné stavby

Pozemky, stavby a práva k nim, potrebné na uskutočnenie stavieb alebo opatrení vo verejnom záujme, (podľa zoznamu uvedeného v Zákone č. 50/1976 Zb., §108, odsek 2), možno vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám možno obmedziť rozhodnutím stavebného úradu (ďalej len "vyvlastniť").

Verejný záujem na vyvlastnení na účely uvedené v odseku 2 sa musí preukázať vo vyvlastňovacom konaní. Za stavby podľa odseku 2 písm. a) (verejnoprospešné stavby podľa schválenej územnoplánovacej dokumentácie) sa považujú stavby určené na verejnoprospešné služby a pre verejné technické vybavenie územia podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia, ktoré vymedzí schvaľujúci orgán v záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie.

Navrhovaná urbanistická koncepcia si vyžaduje delenie a sceľovanie parciel podľa textovej a grafickej časti územnoplánovacej dokumentácie v zmysle uvedených regulatívov a zastavovacích podmienok. Ide hlavne o vymedzenie dopravných trás, trás technického vybavenia a parciel pre viacbytové a rodinné domy.

Plochy pre verejnoprospešné stavby

- pre výstavbu nových a rekonštrukciu jestvujúcich komunikácií a parkovísk vrátane premostenia toku Štiavnica podľa výkresov 2, 3, 4
- pre výstavbu nových a rekonštrukciu jestvujúcich peších plôch a chodníkov
- pre výstavbu nových NN vedení
- pre výstavbu nových rozvodov plynu
- pre výstavbu nových vodovodov a kanalizácie vyznačených v grafickej časti dokumentácie
- pre obnovu rigolov pre odvedenie dažďovej vody
- pre stavby telekomunikačnej káblovej siete a súvisiacich technologických zariadení
- pre výstavbu podjazdov pod železničnou traťou

Vymedzenie plôch na vykonanie delenia a sceľovania pozemkov

Sceľovanie a delenie pozemkov je potrebné vykonať pre všetky navrhované rozvojové lokality.

Vymedzenie plôch na asanácie

Územný plán obce nevymedzuje žiadne plochy pre asanácie. Počíta iba s ukončením asanácie ustajňovacích hál v areáli Porošín.

C 10. URČENIE ÚZEMÍ PRE KTORÉ JE POTREBNÉ OBSTARAŤ ÚZEMNÝ PLÁN ZÓNY

Územný plán zóny je potrebné obstarat' pre lokality 01 a 02 - plocha pre HBV a plocha pre IBV.

C 11. ZOZNAM VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB

Dopravné stavby

- VD 1 - Rekonštrukcia miestnych komunikácií v existujúcej zástavbe na komunikácie vo funkčnej triede C2, C3 a D1 v kategórii MO a MOU, MO 6,5/40, MO 4,5/30 v úsekoch kde to dovoľujú šírkové pomery. V stiesnených pomeroch modifikované kategórie
- VD 2 - Výstavba miestnych komunikácií v navrhovanej zástavbe vo funkčnej triede C2, C3 v kategórii MO 6,5/40 a 4,5/30 s prepojením na existujúce miestne komunikácie
- VD 3 - Rekonštrukcia a výstavba chodníkov pre peších v zastavanom území obce
- VD 4 - Výstavba cyklistických trás a chodníkov pre peších v úsekoch od zastavaného územia obce ku skupine vínnych pivníc a do Dudiniec.
- VD 5 - Výstavba parkovísk v obci a pri vínnych pivniciach
- VD 6 - Výstavba nového mostného prepojenia cez vodný tok Štiavnice

Verejnoprospešné stavby vyplývajúce z ÚPN VÚC Banskobystrického kraja:

- VD 8 - Železničná infraštruktúra
2.3. hlavná železničná trať pre medzinárodnú turistickú dopravu (Poľsko – Vrútky – Banská Bystrica – Zvolen - Šahy – Maďarsko), modernizácia a rekonštrukcia v celej dĺžke na území Banskobystrického kraja,

Vodohospodárske stavby

- VH 1 - Rozvodné vodovodné potrubie v navrhovaných lokalitách IBV , HBV a výroby
- VH 2 - Rozvodné potrubie kanalizácie v navrhovaných lokalitách
- VH 3 - Ochranné opatrenia na Štiavnici

Energetické stavby

- VE 1 - Výstavba STL plynovodu v navrhovaných lokalitách
- VE 2 - Rekonštrukcia existujúcich trafostaníc
- VE 3 - Obnova trafostanice
- VE 4 - Výstavba NN rozvodov v navrhovaných lokalitách
- VE 5 - Výstavba verejného osvetlenia v navrhovaných lokalitách

Všeobecné stavby

- VS 1 - Výsadba verejnej zelene plošnej aj líniovej
- VS 2 - Údržba verejnej zelene
- VS 3 - Dobudovanie športového areálu

C 12. SCHÉMA ZÁVÄZNEJ ČASTI A VEREJNOPROSPEŠNÝCH STAVIEB

Pre riešené územie sú záväzné časti riešenia premietnuté do grafickej a textovej časti nasledovne:

Textová časť:

Návrh záväznej časti a VPS - Všetky ostatné regulatívy, zásady a navrhované riešenia, ktoré nie sú uvedené v záväznej časti, majú charakter odporúčaní a tvoria smernú časť územnoplánovacej dokumentácie.

Grafická časť

- 2. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania územia - záväzná časť a verejnoprospešné stavby .....M 1:5 000
- 4. Verejné dopravné a technické vybavenie M1:5 000

D. DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

Kódy regulovaných plôch v textovej aj v grafickej časti dokumentácie

01 - Číslo lokality

B - Hlavná funkcia

1NP+P - Podlažnosť + podkrovie

OV - Doplnková funkcia

0,4 - koeficient zastavanosti

01	B	4NP
	OV	0,4
02	B	1NP+P
	OV	0,4
03	B	1NP+P
	OV	0,4
04	B	1NP+P
	OV	0,4
05	B	1NP+P
	OV	0,4
06	S	1NP
	-	0,6
07	V	1NP
	Š	0,6
08	V	2NP
	-	0,6
09	CZO	2NP
	B+OV	0,4
10	Z	-
	Š	-

Vysvetlivky skratiek:

B - bývanie

OV - občianska vybavenosť

V - výroba

S - sklady

CZO - centrálna zóna obce

Š - šport

Z - zeleň, park

1NP - jedno nadzemné podlažie

P - podkrovie

2NP - dve nadzemné podlažia

4NP - štyri nadzemné podlažia